

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

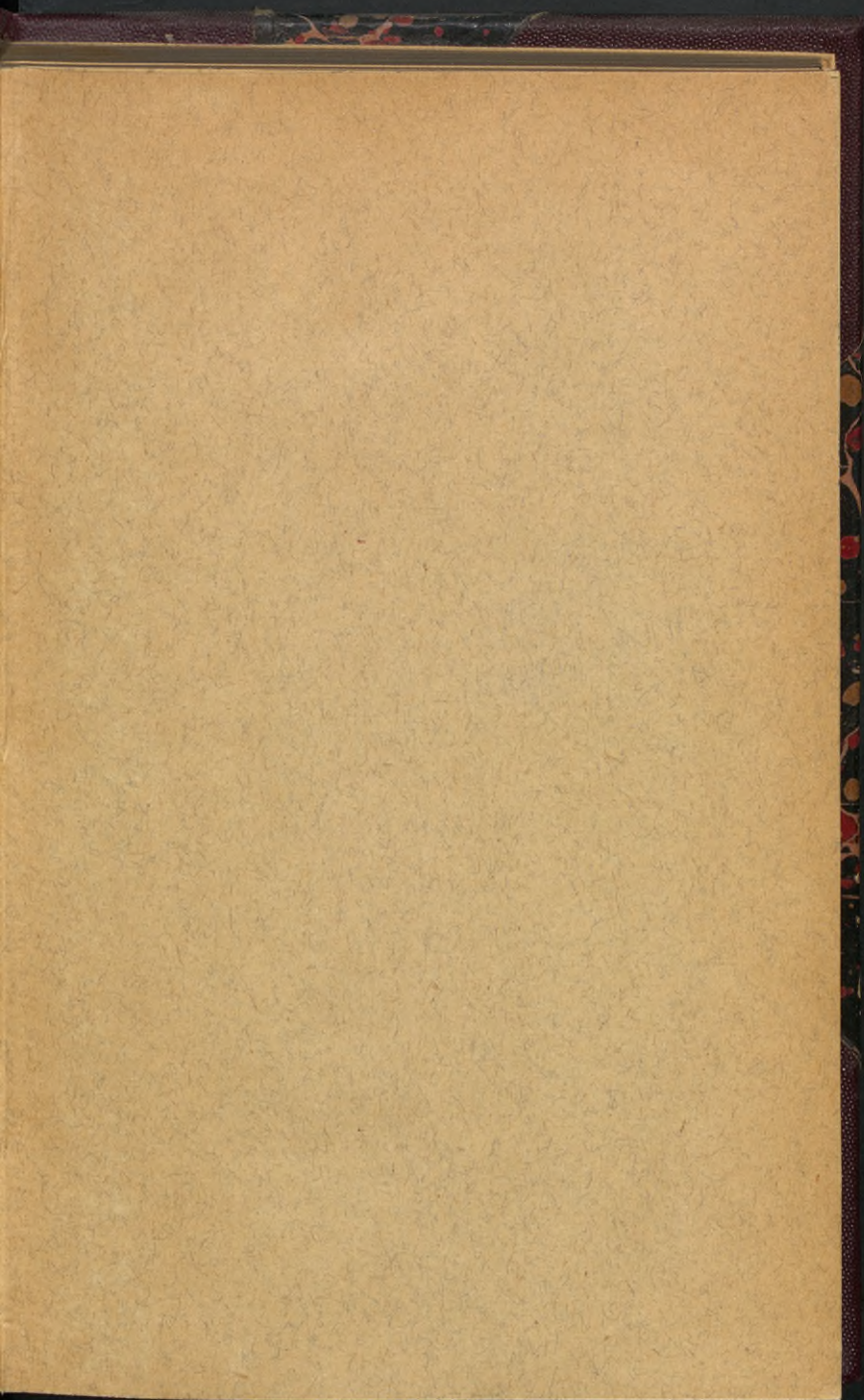

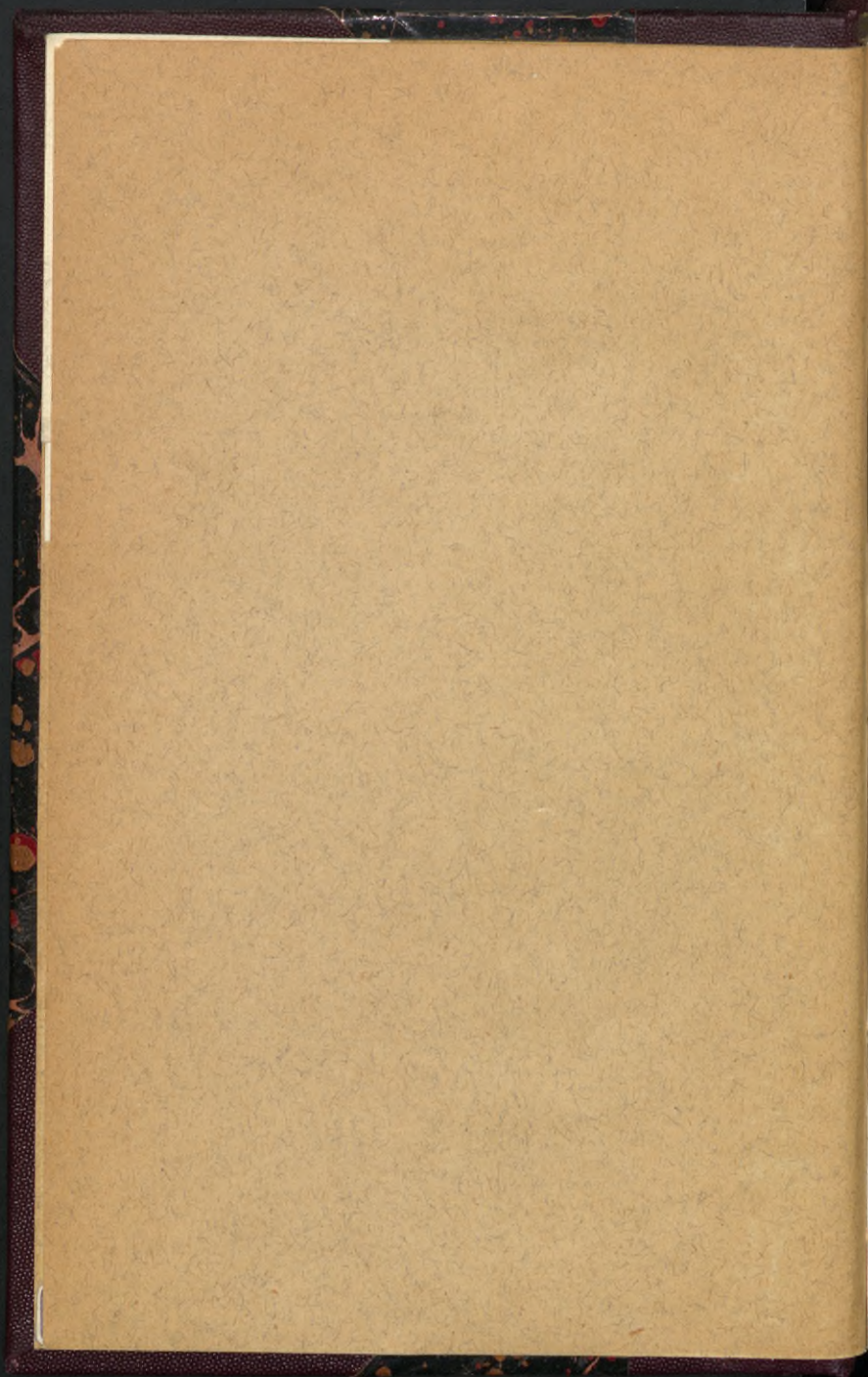

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

Bohman, John

KONTRASTER

OFÖRÄRGLIGA

KÄSERIER och HUMORESKE

AF

Mox.

POMPE

STOCKHOLM

P. G. BJURSTRÖMS FÖRLAG.

Fr. 30/484

KONTRASTER.

OFÖRARGLIGA KÅSERIER OCH HUMORESKER

AF

MOX.

[= Johan Gunnar Bohman]

STOCKHOLM.
P. G. BJURSTRÖMS FÖRLAG.

KÖNIGLICHE BIBLIOTHEK

GEFLE 1889.

AHLSTRÖM & CEDERBERGS BOKTRYCKERI.

Kalle Pettersson.

Upsalaskizz på studentspråk från förra årtiondet.

Det var en vacker morgonkula under en af de sista femtio månaderna. När jag drog upp min studentikosa rullgardin, d. v. s. min bristfälliga rullgardin, möttes mina blickar af en himmel, som förtjenade adjektivet himmelsblå. Gatstenarne hade, såsom vanligt, kalotter af smuts, och Gud Fader, som har god råd på solstrålar, slösade dermed. En knippa solpilar lekte ystert på min utdragssoffa, mitt bord, mina stolar och mina öfriga nipper¹⁾. På bordet låg enfaldiga föreläsningars mångfald, pennan vände lydigt på tienstgöring och bläck fans öfverflöd.

¹⁾ Nipper = alla flyttbara effekter.

— Låt om oss antända flitens heliga lampa, mumlade jag och satte mig på en stol bredvid det solbelysta bordet.

Jag skref en rad, två rader, tre rader, flera rader, men litet emellan tog jag den högblå himlen i betraktande. Till slut blef hela sidan fullskrifven. Jag hade idkat flit öfver en half timme, innan detta inträffade.

Det rättaste hade varit, att jag vändt om bladet och låtit min flit i floder af bläck rinna vidare; men det gjorde jag icke. Man rår icke för, att man tycker om sol och himmelsblått. Ingen må därför förundra sig öfver, att jag ett, två, tre var försvunnen från min lilla enkla arbetsstol, ty jag har för vana att stå på benen, då jag drager på mig öfverrocken.

Ett par minuter senare kunde alla, som gingo förbi »Kamphafvet» och icke voro blinda, förmärka, huruledes jag med en naturfilosofs blickar vandrade derstädes.

Bland de förbigående var det en, som tycktes fästa en mer än vanlig uppmärksamhet vid min person. Han nalkades mig och igenkändes vid närmare påseende vara min synnerligen gode vän Kalle Pettersson. Kalle Pettersson är omkring 23 år gammal, har godt hufvud, som han försmår att begagna, klipska ögon, som han ständigt låter spela, röda kinder, som tala om helsa, och en temligen böljande mage, som instämmer

med kinderna. För professorerna är han en obekant storhet, men bland sina kamrater är han omtyckt. Hans börs lider, trots fadrens täta penningremisser, af en kronisk tomhet, och pappa Pettersson har mer än en gång hotat att taga sin Kalle från akademien.

— God dag, festpokal! ropade Kalle Pettersson på långt afstånd.

— Tjenis, Kalle! Wie steht's?

— Jo tack! ovanligt²⁾ bra! Hur känner du dej sjelf i kroppen?

— Pigg . . . Hvart ska' du förfoga dej?

— Ja' ä' ute på vigg . . . Har du några sedlar, så kan du göra en god gerning.

— Viljan hafver jag, Kalle lilla, men förmågan . . .

— Ja, så säga ni alla, afbröt Kalle. Nu har jag varit ute på gatlopp en hel timme och inte lyckats sammanvigga en lumpen tia.

— Jo, de' ä' sköna tider vi lefva i, reflekterade jag. Men de' ä' i slutet på månaden också.

— De' ha' inte kommit mer än sex »rek» till hela kåren i dag, berättade Kalle, och di va' borttingade på förhand.

²⁾ »Ovanligt», uttaladt med accent på andra stafvelsen, är ett i studentspråket användt synonym för »mycket».

— Jaså, du ä' ute och svänger myntfot?
 ... Men hva' ska' du hit uppåt trakterna då,
 långt ifrån vigilansens stora stråkväg?

— Jag tänkte försöka hos Pelle Bergqvist,
 svarade Kalle Pettersson med en min, som ut-
 visade att Pelle Bergqvist var ett af de sista
 halmstrån, han grep efter.

— Stackars Kalle, du ligger i en förbannad
 ofäkt. Pelle ä' inte i sta'n, så du kan inte få till-
 fälle att denna gång pröfva halten af hans vänskap.

Den tilltalade gjorde en grimas, som kunde
 hafva kommit stenar att — skratta.

— Inte i sta'n! sade han och ref sig i
 hufvudet. — Inte i sta'n ... Hva' ska' jag göra?

— Jo — svarade jag — följ med mig. På
 Drottninggatan eller Boulevarden³⁾ träffa vi många
 bekanta. Det bör väl finnas någon bland dem,
 som har späckad plånbok och medlidsamt hjerta.

— Jag har varit der, men du har rätt
 ändå! Framåt marsch, yttrade Kalle.

— O öde, du tvingar mig att gråta, tillade
 han, skrattade och knöt näfven åt Brundusium⁴⁾,
 der Pelle Bergqvists bopålar voro uppslagna.

Vi gingo framåt och de gula löfven prass-
 lade under kothurnerna⁵⁾. Min följeslagare gick
 tyst som en Lacedemonier, under det hans skarpa

³⁾ Östra Ågatan.

⁴⁾ Ett hus vid Öfre slottsgatan.

⁵⁾ Kothurner = akademisk benämning på resårskor.

ögon falkade efter någon för tillfället förmögen kamrat; och så begaf det sig att vi efter några minuter befunno oss utanför Stockholms nationshus.

Der gjorde Kalle plötsligt halt, förde högra handen i kikareform upp till ögat och skådade rakt framför sig.

— Se der, se der, jublade han. Vid Zeus! Det är han. Jag har sökt honom två gånger förgäfvets. Skönt! skönt!

— Hvilken menar du? Hva' ä' de', som ä' skönt? frågade jag.

— Jo, — svarade Pettersson med antagen pathos. — Det är skönt att, när man är ute på vigilansens glatta bana, påträffa en räddande hand. Det är ljuft att möta sin stackars gäldenär, då ens egen obarmhertiga björn står med lyftad ram. Tack, ädle yngling, du som ledde mig hit i en rätt stund.

— Du har dej en blandare för besväret, tillade han med förändrad ton och lopp ifrån mig.

Alltför maklig att företaga en kapplöpning, föredrog jag att på afstånd bevaka Petterssons rörelser och följa honom i spåren. Då han hunnit till »Politiska knuten»⁶⁾, stannade han ett ögonblick, hvarpå jag såg honom anrycka

⁶⁾ En affischerings- och skriftlig annonseringsplats på stenvuren vid Haaks kryddbod i hörnet af Drottninggatan och Vestra Ågatan.

mot en lång mansperson, med hvilken han öppnade ett samtal.

Kommen närmare igenkände jag i den långe manspersonen en gammal kamrat, Sverker Andersson, af sina närmaste umgängesvänner gemenskapligen kallad Sverker den äldre, emedan han lyckats uppsvinga sig till senior inom sin nation. Samtidigt förmärkte jag, hurusom Kalle gladt viftade med fyra af Riksbankens stora gröna »tior».

— God dag, gamle festkurre, helsade jag.

— Salve, salve! sade Sverker, som, emedan han åtskilliga gånger blifvit kuggad i latinska språket, älskade att lysa med ett begränsadt antal latinska fraser.

Emellertid fortfor Pettersson alltjemt att vifta med sin improviserade solfjäder, understundom riktande vindfläktarne mot våra näsor. Slutligen fann han för godt att yttra de välklingande orden:

— Piltar, det är frukostdags. Jag har nyss blifvit rik och alltid varit ädel. Jag vill bespisa eder. Framåt till Gästis.

— Vålgörare, människovän! utropade samtidigt Sverker och jag, hvilka i likhet med de fleste studenter hade digestionsapparater af den beskaffenhet, att de utan minsta olägenhet kunde smälta två frukostar.

Under sakta gnolande af »Norges beste sill i papper» marscherade vi derpå till Gästis, hvarest matsedeln granskades och kritiserades samt stora kvantiteter af födoämnen beställes och inmundigades.

Anrättningen kryddades af Petterssonska infall och Anderssonska reminiscenser från latinska författare, så att tiden gick fort och en god timma var förfluten innan den sistnämde upplät sin mun till sin vanliga tacksamhetsbetygelse: »*gratias maximas tibi ago*».

När vi sedan, sysselsatte med tandpetning, vandrade på Drottninggatan, kommo vi öfverens om att dagen var skämd, hvilket på vanlig svenska betyder, att vädret var vackert och arbetslusten ingen. På grund häraf beslöts det, att förmiddagen skulle tillbringas i sysslolöshet, promenaden till »mathålet»⁷⁾ inställas, gemensam middag intagas på Rullan och allas själsansträngningar riktas på uppgörandet af ett trefligt program för eftermiddagen. Sedan detta beslut var fattadt, upphandlade och påtände vi några cigarrer för att höja tankekraften och underlätta matsmältningen.

Kalle Petterssons affärsställning hindrade oss likväl från att utan afbrott njuta af hans angenäma sällskap. Han hade nemligen åtagit

⁷⁾ »Mathål» kallas hvarje privat lokal, der studenter spisa middag på månad.

sig att på slaget 1 dräpa en björn och lemnade oss, för utförandet af detta lofliga dråp, några minuter före nämde tid med löfte att om en half timma återkomma.

I stilla tankar vankade emellertid Sverker och jag Flusterallén fram och tillbaka och mer än en timma förgick utan att vår Pettersson syntes bland de många Petterssöner vi mötte.

Vi hade redan hela eftermiddagsprogrammet klart. Efter middagen skulle förstkommande tenor och förste bas anhållas och medföras till »Himmelriket»⁸⁾, der tiden skulle tillbringas i klingande harmoni; men till denna harmoni var Kalles ypperliga andra bas alldeles nödvändig.

— Det var fan, hvad Carolus låter vänta på sig, utropade Sverker för tionde gången.

— Ja, de' ä' en seglifvad björn han har att göra med, fick han för tionde gången till svar.

— Recte tu quidem, anmärkte han, likaledes för tionde gången.

Knappt hade Sverker den äldre fält detta yttrande, förrän Kalle Petterssons frodiga gestalt skönjdes på afstånd. Men det märktes genast, att något ovanligt händt vår vän, ty hans annars så lifliga ögon betraktade oafvändt allas vår moder, och hela ansigtet bar ett uttryck af grubbleri.

⁸⁾ Ett rum på schweizeriet »Taddis».

— För tusan, Kalle, hvad går åt dig? utropade på en gång Sverker och jag. Du ser ut som en lagsökt man. Tala, yngling! Hvad har hänt? Hvarför ser du så bekyttad ut?

Kalle slog upp sina berlinerblå ögon och betraktade oss så sorgset, att både Sverker och jag kände oss illa till mods.

— Jag måste troligen snart lemna Uppsis, sade han.

— Lemna Uppsis! Du skämtar . . .

— Nej, svarade Kalle, jag skämtar icke. Det är min fullkomliga öfvertygelse, att min glada studenttids dagar äro räknade . . . *Gubben* är här!

— Hvilken gubbe? . . . Din far?

— Ja, min far, suckade Kalle.

— Gubben har naturligtvis kommit hit för att göra upp dina affärer och sedan ta' dig från Uppsalas, reflekterade Sverker.

— Sannolikt, bekräftade Kalle.

— Göra upp mina affärer, tillade han efter en paus med ett sorglustigt utseende. Hvem har bedt honom göra det? Han kunde låta mig behålla mina borgenärer, tycker jag.

— Har du träffat gubben? frågade vi.

— Nej, inte ännu. Pelle Lundgren under rättade mig om, att han var i sta'n och att han sökt mig. Jag gick naturligtvis genast hem

och fann på mitt bord en biljett, som inte sjelfva Cajus⁹⁾ skulle kunna begripa.

— En biljett! En obegriplig biljett! Langa hit'en! ropade Sverker med myndig ton. Jag vill uttolka den.

— Ja, du lär inte begripa'n, du heller, svarade Pettersson och framtog ur sin öfverrocksficka en bit hårdt hopkramadt papper.

Sverker ryckte till sig papperslappen, uppvecklade den försigtigt och läste följande:

Kära Kalle!

Den glädje du beredt mig kom alldeles oförmodad. Du träffar mig kl. 5 på ditt rum. Affärer upptaga mig till dess.

Din hulde fader

Anders Pettersson.

— Nå, meningen är ju klar och tydlig, sade Sverker, sedan han slutat uppläsningen och en stund med högra pekfingret misshandlat sin näsa. Första punkten är ironisk. I den andra invideras du till en moralkaka kl. 5, och den tredje punkten visar, att dina affärer till dess äro uppgjorda.

— Du pratar som en blind om färger, genmålde Kalle. Tror du, jag inte känner far min? Jag vill viggja ihop hundra »matsedlar»¹⁰⁾

⁹⁾ Cajus = populär benämning på filosof.

¹⁰⁾ Matsedel = 1 krona.

åt den, som kan bevisa, att gubben min någonsin med egen vetskap varit ironisk. (Paus.) Nej, jag kan ge mej tusan på, att der är någon diabolus, som har skarfvat ihop en historia om mig. Och när gubben nu får veta, att jag alls inte beredt honom någon oförmodad glädje, så är det slut med min Upsalasejour. Du känner hans föregående hotelser.

Kalle Petterssons sorgsenhet var af ganska smittsam art. Vi gingo helt förstämnda vägen framåt. Kalle hade alltid varit en god kamrat, och vi kände redan en viss saknad vid tanken på att han möjligen snart skulle lemna vår krets, hvars muntraste medlem och ypperste sångare han ständigt varit.

Inom kort gjorde Kalle ett misslyckadt försök att återställa triumviratets glada humör. Utanför »Imperfektum»¹¹⁾ lyfte han upp hufvudet, ruskade på sig och utbrast:

— Nej, gubbar, de' här går inte an. Jag begriper inte, hur jag kunnat stå ut att vara tungus i två timmar. Opp i gasken, om de' också blir en afskedsmiddag! »Se glad ut, se glad ut du människobarn»!

Trots dessa uppmuntrande ord fortfor likväl den ofvan berörda modstulenheten att framskymta

¹¹⁾ Ett hus vid Vestra Ågatan, uppbyggt på ungefär 14 dagar af den originele, numera aföde, kursor Bergholm.

ur våra ögon, och det sedvanliga skämtet ville ej komma i gång.

Visserligen gjorde Kalle förnyade hjeltemodiga ansträngningar att höja stämningen. Han besvor oss att vara lifliga och glada, emedan vi möjligen vid nästa sammanträffande kunde ha »krupit in i den eviga dosan». ¹²⁾ Han till och med ådagalade någon kunskap i den gamla historien genom att erinra oss om »ett jemförligt exempel», nemligen hurusom Socrates log, då han tömde giftbägaren. Men ingenting halp.

Dystra som Egyptiska »dimfigurer» ¹³⁾ gjorde vi vårt inträde på Rullan, för första gången, tror jag, under hela vår Upsalasejour saknande aptit.

Efter en ovanligt flyktig påhelsning vid smörgåsbordet, slogo vi oss ned vid ett bord bredvid ett af fönstren.

— Hvilken taktik tänker du använda mot gubben? sporde Sverker.

— Taktik, svarade Kalle. Det har icke fan tänkt på nå'n taktik. Låtom oss för närvarande använda den taktiken att äta oss grundligt mätta. Sedan befaller jag er att se festliga ut och i mitt sällskap tömma några bottenfockar, och när klockan blir 5 . . .

¹²⁾ Krypa in i den eviga dosan = dö den lekamliga döden.

¹³⁾ Dimfigur = prest.

— Ja, när hon blir 5, hvad gör du då?
afbröt Sverker.

— Jag går med öppen väst mitt ödes storm emot, parodierade Kalle och lät sitt ytt-rande åtföljas af en hastig uppknäppning af be-mälde väst och ett så aktörmässigt rullande med ögonen, att han verkligen lyckades afvinna oss ett matt småleende, en framgång öfver hvil-ken han synbarligen kände sig stolt.

— Men, återtog seniorn Sverker, under det han med knif och gaffel bearbetade ett hård-stekt tjäderlår, du måste handla efter en ut-stakad plan, och denna plan måste uppkastas nu. Est periculum in mora. Vill du följa mitt råd, så gif gubben undvikande svar och pejla försigtigt, tills du inhemtat kännedom om orsaken till den glädje, som för närvarandē gästar hans själ.

Här gjorde Sverker ett kort uppehåll för att bedja en kypare framföra klagomål öfver tjäderns beskaffenhet. Sedan fortsatte han:

— Skulle denna orsak vara af sådan art, att du, för att uppehålla din faders glada sinnes-stämning, anser dig kunna utan kommande sam-vetsqual bejaka det ännu okända glädjande fak-tum, så gifva Mox och jag dig i hela nationens namn absolution för din nödlögn. Framför allt måste du vid första mötet se så strålande ut, som om du verkligen beredt gubben någon oför-

modad glädje. Detta är, enligt min åsigt, den bästa metod att förlänga din studenttid. Dixi!

— Jag har verkligen sjelf tänkt något ditåt, svarade Kalle, och . . .

— Gamle skalk, inföll Sverker, blinkande försmädligt med ögonlocken.

— Och jag försäkrar eder, fortfor Kalle, att jag, då jag uppträder inför min far, skall uppbjuda all min förmåga, för att, såsom min sofistiske vän Sverker säger, uppehålla hans glada sinnesstämning.

— Quod bonum, faustum felixque sit! utropade sofisten-latinaren med så hög röst, att han till sin stora belåtenhet ådrog sig uppmärksamhet af några hederliga landtisar, hvilka vid ett närstående bord intogo en enkel men kraftig middagsmåltid.

När detta beslut var fattadt, återfingo vi till en del vårt vanliga umgängessätt. Isynnerhet var detta förhållandet med Kalle, hvilken tycktes alldeles förgäta den svåra uppgift som väntade honom kl. 5.

Våra förmän, herrar professorer och adjunkter, mönstrades på ett pikant sätt, och hvar och en af oss hade att anföra några små intressanta drag ur dagens historia. Kalle var just sysselsatt med att förtälja och genom ypperliga gester förtydliga en liten historiett om en s. k. lyckad tentamen, då han plötsligt stannade pre-

cis vid spetsen af anekdoten och på ett oväntadt sätt avslutade densamma genom att peka mot fönstret och utbrista:

— För fan! Gubben! Gubben sjelf! Gubben lifslevvande!

Nyfikne att lära känna den lifslevvande gubbens utseende, vände Sverker och jag våra ögon mot fönstret och mönstrade i största hast fyra förbigående gubbar; men som kännetecknet lifslevvande träffade in på alla dessa, nödsakades vi anmoda vår gemensamme vän att på ett tydligare sätt utpeka sina dagars upphof.

— Der! ropade Kalle, i det kan utsträckte handen och pekade på det breda ryggstycket af en blå öfverrock, hvars ljushårige egare hastigt aflägsnade sig ur synhåll.

Medan vi ofvändt betraktade den bortilande blå öfverrocken, rusade emellertid Kalle ut ur källarsalen och sprang barhufvad samt med fladdrande servet i handen efter sin fader, hvilken han enligt uppgift skall hafva upphunnit först långt in på Vaksalagatan.

Det första återseendets fröjd fingo vi således icke tillfälle att bevittna, men af kamrater, som vid tillfället uppehölo sig på Vaksalagatan, hafva vi erfarit att pappa Pettersson vid åsynen af sin Kalle råkat i förtjusning, upphäft höga glädjerop samt till några förbigående pojcars

stora förlustelse omfamnat och kringklappat sin älskade son.

Under det allt detta tilldrog sig, befunno Sverker och jag oss i en obehaglig spänning.

Huru skulle mötet aflöpa? Skulle gubbens glädje vara af sådan art, att den kunde beviljas honom? Skulle vi förlora vår glade kamrat? Sådana voro de frågor, som saltade Sverker Anderssons katrinplommon och min äppelkaka.

Vår väntan blef dock icke alltför lång, ty efter en liten stund inträdde de båda Petterssonerna, fader och son. Kalle hade antagit sin fryntligaste min, en omständighet, hvaraf vi drogo den slutsatsen att gubben ännu gick med ostörda illusioner.

Gubben Pettersson var en fetlagd man af medelstorlek. Hans hufvud liknade formen af en väl danad edamerost, på hvilken näsan var applicerad såsom en försvinnande liten ost af samma slag. När han skrattade — och det gjorde han mycket ofta — voro hans ögon fullkomligt dolda bakom ett draperi af rynkor; men under pauserna mellan hans skrattsalvor upptäcktes, att han var i besittning af ett par mörkblå ögon, hvilka lyste af godhet och välvilja.

— Nåväl, mina herrar, sade gubben Pettersson, sedan han efter slutad presentation slagit sig ned vid vårt bord. Hva' tycks om min pojke? En så'n inpiskad filur.

— Ja, en riktig filur, svarade Sverker och jag småleende.

— Blef inte herrarne också förvånade? tillspordes vi vidare.

— Jo, *mycket* förvånade.

— Det kunde väl ingen människa drömma om.

— Nej, minsann.

— Jag visste om rakt ingenting.

— Det var märkvärdigt.

— När var det?

Denna fråga slog ned som en bomb och åstadkom att Kalle plötsligt försvann från sin plats och att Sverker kände ett oförmodadt behof af täta nysningar.

Jag upptog ögonblickligen min näsduk och lyckades att, skyddad af densamma och osedd af gubben Pettersson, tilltyga mitt luktorgan så hjeltomodigt, att näsblod blef följden.

Sedan jag derpå afhöljt min oskyldiga näsa och pekat på en ur densamma framqvällande liten bloddroppe, ansåg jag mig hafva gifvit skäl nog för mitt aflägsnande och »tågade»¹⁴⁾, följd af en förkrossande blick från den öfvergifne seniorn, att uppsöka Kalle, hvilken jag fann oroligt väntande bredvid det halföppna fönstret. Ett halfqväfdt »ulciscor» från Sverker följde mig på min flykt.

¹⁴⁾ Inom studentkåren begagnas med förkärelek verbet »tåga», der vanlig svenska fordrar »gå».

— Hur är det? frågade Kalle.

— Var tyst, hviskade jag, och lyssna till hvad Sverker svarar. Gubben vill ovilkorligen veta, när den oförmodade glädjen blifvit honom beredd.

I detta ögonblick hördes gubben Pettersson med ett uttryck af den högsta förvåning utropa:

— Ett halft år! Det är ju omöjligt!

Det var tydligt att Sverker på måfå utkastat tidsbestämmelsen ett halft år och huggit i sten. Det klack till i våra hjertan.

— Ett halft år, upprepade gubben, men förteckningen på tagna examina införes ju i Upsalaposten omedelbart efter deras afläggande.

— För tusan! Gubben tror, att jag har tagit examen, hviskade Kalle bleknande. Ett ljus går upp för mig. Han har läst min namnes namn. Den fördömde Sverker har förstört alltsammans. Jag går och bekänner kort.

— Vänta Kalle, sade jag, vi skola höra, huru gubben tar saken.

Sverker hade en sådan plats, att han kunde se oss, och i detta ögonblick kastade han en förebrående seniorsblick mot vårt gömställe.

Onekligen var också hans belägenhet särdeles obehaglig. Lemnad i sticket af oss, hade han välment gjort en förlöpare af en mycket svår art. Gubben formligen hetsade honom med

sina tåta böner om förklaring, och Sverker dignade under det tunga ansvar, som hvilade på honom. Hans ansigte förvreds af artificiella nysningar, och hans panna betäcktes af en svalkande kallsvett, som bådade olycka.

Kalle tilldystrade högeligen och betraktade med ilskna blickar en gammal vattentunna, hvars innehåll afspeglade hans bild.

Min förvåning blef emellertid »ovanligt» stor, då jag hörde Sverker, efter en sista kraftfull nysning, med den lugnaste ton i världen säga:

— Herr Pettersson har fullkomligt rätt. Kalle tog sin examen för fjorton dagar sedan. Recte, recte!

Knappt voro dessa ord fälda, förrän Kalle fick sig en eftertrycklig knuff i sidan, till tecken att han hade intresse vid att observera sin far och sin vän.

— Nå, men *hur* kan herr Andersson då säga, att han tog examen för ett halft år sedan? yttrade gubben Pettersson, hvars otålighet röjdes af några till hälften spända ådror vid tinningarne.

— Det har jag aldrig sagt, herr Pettersson.

— Sannerligen tror jag inte han tänker förneka sina ord, mumlade Kalle. Jag måste in. Får han hålla på längre på egen hand, så blir gubben aldrig god.

Han gjorde en rörelse, för att aflägsna sig, då Sverker ånyo ådrog sig all vår uppmärksamhet.

— Herr Pettersson, sade han, då herr Pettersson talade om en öfverraskning från Kalles sida, kom jag icke att tänka på hans examen, ty jag ansåg, att han derom under rättat sin far, utan jag trodde att herr Pettersson syftade på . . .

Här reste sig Sverker och fortsatte långsamt och med tonvigt, under det han stängde fönstret och med skadeglädje betraktade vår ångest:

— Kalles *dåd* för ett halft år sedan.

— Dåd, hväste Kalle och gjorde ett hopp, som skulle hafva hedrat en sårad antilop. Dåd! Hvad är hans mening? Han skall ångra detta ord . . . Kom! Jag måste tala med gubben och uppsäga bekantskapen med Andersson. Kom!

— Jag följer dig. Fy! De' va' ett tarfligt skämt.

Emellertid hade någon tjenstvillig själ tillstängt dörren, hvarigenom vi flytt, och vi måste beskrifva en ansenlig kurva, för att återkomma till vårt middagsbord.

Vi hade lyckligt tågat halfva kurvan, då den plötsliga åsynen af en långifvare nödgade oss att vända om och med hastiga steg beträda

vägen till bangården, hvarifrån vi på en lång omväg oantastade återkommo till Rullan.

Kalle ämnade nu öppna sin faders ögon och sällan torde någon person med mera förkrossad och botfärdig uppsyn hafva bestigit denna lokals tröskel. Från topp till tå var han en typ för den sannaste bondis.¹⁵⁾

Men en sällsam öfverraskning förestod oss. Sverker hade format sina tjocka läppar till ett smålöje, och gubben Pettersson beskådade honom under tätta fnysningar af belåtenhet samt gratulerade honom till hans djupa insigter i latinska språket. Hvad hade försiggått?

Kalle märkte dock icke dessa gynsamma omina utan framgick till bordet med en förtviflad syndares ödmjukhet.

— Min far, började han ångerfullt.

— Min son, afbröt fadern, jag är stolt öfver dig.

— Och detta med rätta, inföll seniorn hastigt och blinkade betydelsesfullt. En sådan examen som Kalles hör vid Herkules till undantagen.

Gubben Pettersons oförklarliga omnämnande af sin faderliga stolthet och Sverkers yttrande om Kalles examen uppjagade en hastigt öfvergående blygselrodnad på dennes kinder, men

¹⁵⁾ Bondis = bondånger, blygsel.

han kom snart in i sin nya rol och uppgaf till och med på tillfrågan sina hufvudämnen.

Ett glas vin dracks för den lyckliga examen. Kalle öfverlät villigt åt fadern sin rättighet att betala, och vi bröto upp från en lokal, hvilken, såsom tillhåll för själsspänning och nervskakning, visat sig öfverträffa sjelfva det ryktbara »Kuggis».

* * *

Men hvarifrån härledde sig det oväntade upppflammandet af gubben Petterssons fadersstolt-
het? Med hvilken sinnrik osanning hade Sverker öfverskytt sitt tal om ett begänget dåd?

Kalle hade på en af mig i smyg framstald förfrågan i detta afseende framhviskat, att han ej förstod ett qvitt af alltsammans, och jag hade lika hemlighetsfullt genmält, att jag ej begrep ett dugg. Derpå hade vi helt klokt öfverenskommit att emottaga lyckan utan att efterfråga, hvarför hon infann sig, efter hvilken öfverenskommelse vi med ett visst öfvermod betraktade gatstenar, husväggar och andra omgifvande föremål.

— Vet du Kalle, herr Andersson har hållit på att skrämma slag på mig för en stund sedan, yttrade slutligen gubben Pettersson, just som Kalle ämnade med en öfvermodig blick beskåda en förbigående scholaris.

— Hur menar pappa? svarade Kalle med konstladt lugn och ett utseende som vore han rädd att falla i en snara.

— Jo, du lär ha utfört ett dåd för ett halft år se'n, din spjufver, sade fadern och kastade på sin korpulente bröstarfvinge en belåten blick, som denne ej senterade.

— Ett dåd, upprepade den tilltalade och gjorde ett svagt försök att se ut som om han aldrig hört detta ord.

— Hvad betyder detta, tillade han och stannade, medan hans ben började göra strejk.

Gubben betraktade honom fortfarande med ett icke senteradt lyckligt småleende.

— Jo, inföll Sverker, rädd att allt skulle upptäckas, jo, det betyder, att jag för din fader omtalat din romerska handling för sex månader sedan.

— Har du det, sade Kalle, utan att förstå ett qvitt.

— Jag har omtalat, huru du med egen lifsfara räddade mitt lif.

— Aha! ropade Kalle och drog en djup suck af lättnad, då han erinrade sig, att han en dag vid nämnda tidpunkt utsträckt en räddande åra åt sin i simkonsten okunnige vän Sverker, hvilken från en skuta, som han utan ringaste anledning besökt, fallit hufvudstupa i Fyris ärtgula böljor.

Hvaruti Kalles lifsfara bestått, var Sverkers hemlighet. Möjligen åsyftade han dermed en lindrig snufva, som den förre vid tillfället ådragit sig; ty, för att med räddningsinstrumentet nå Sverkers famlande händer, hade han nödgats vada fram och tillbaka på bottnen af en läckig båt.

Denna tilldragelse hade seniorn romantiserat och fått notisen under rubriken »rask handling» införd i en tidning.

— Jag vill icke skryta öfver denna handling, sade Kalle, sedan han en lång stund antagit en blygsam människoväns utseende, men nog torde den förtjena ett bättre namn än *dåd*.

Gubben Pettersson nickade bifall.

— Huru! Äfven du, min Brutus! Kan äfven du missförstå mig, utropade Sverker med mästerligt spelad förvåning.

— Du vet, huru ifrigt jag sysselsätter mig med de romerska auctorerna, tillade han, sedan han en stund njutit af Kalles tillfälliga likhet med en förvånad bonde.

— Jag känner det lika bra som sjelfva professorn, svarade Kalle.

Den i Sverkers öden oinvigde landtbrukar Pettersson kastade vid dessa ord en aktningsfull blick på honom.

— Nåväl, fortsatte Sverker i en något harmsen ton, ty han tålde inga hänsyftningar på sina bevisliga nederlag i professor P:s arbets-

rum och förnekade dem alltid käckt, nåväl, det klangfulla romarspråket är mitt andra modersmål. Jag tänker på latin, innan jag översätter min tanke på svenska.

Denna fras kom gubben Pettersson att med stegrad högaktning betrakta talaren, hvilken Kalle skämtsamt förklarade för ett latinskt original.

— Vi veta alla, fortfor Sverker antagande en professors djupsinniga föreläsningsmin, vi veta alla, att de gamle Quiriterne betecknade hvarje djerf och kraftfull gerning med ordet »facinus».

Gubben Pettersson ansåg för sin pligt att se eftertänksam ut, liksom fiskade han förgäfves i sina gamla skoltidsminnen efter någon invändning mot Sverkers påstående om Quiriterne.

— Et ego d. v. s. jag gör som de andra Quiriterne, fortsatte Sverker och slog in på kåseristilen. När jag läser om någon djerf handling, god eller ond, tänker jag »denne man, denna qvinna, detta barn har gjort ett facinus». Bland de facini . . .

— Facinora, rättade Kalle.

— Som isynnerhet anslagit mig, återtog Sverker den äldre med ett nedlåtande småleende, liksom hade han genom sitt »facini» endast velat sätta Kalles kunskaper på prof, intager min vän Kalle Petterssons käck handling ett framstående och oförgätligt rum.

Seniorn gjorde här en temligen lång paus, för att, såsom vi snart erforo, i sitt hufvud sammansätta en liten latinsk punkt.

När detta ändtligen lyckats, vände han sig till Kalle och frågade helt käckt:

— Hur öfversätter du den latinska punkten: »Filius facinus gessit»?

Angelägen att bringa det obehagliga samtalet till ett snart slut, qväfde Kalle ett försmädligt skratt, tycktes en stund fundera, liksom hade svaret varit ganska svårt att afgifva, samt yttrade slutligen, stundens vigt till ära, i kraftig kontra-C-ton:

— Sonen har utfört ett dåd.

— Recte, recte! Approbatur!

Och seniorn lät sina brandgula mustacher valkas af ett lätt småleende, under det han med ett obeskrifligt utseende af sjelfbelåtenhet beskådade sitt högra pekfinger.

— *Ser* herr Pettersson att jag hade rätt, fortfor han och bugade sig för gubben Pettersson, som, stum, men med verklig kännaremin, åhört både frågan och svaret samt åt båda nickat ett tyst godkännande.

— Fullkomligt rätt, genmälde den gamle och bugade sig aktningfullt för den lefvande glosboken.

— Och nu bjuder pappa på stor nektarsvyck i himmelriket, sjöng dådutföraren på en

för tillfället af honom komponerad melodi, hvilken han bokstafligen inbläste i faderns öra.

— Gerna, förbaskadt gerna!

Och ögonen begrofvos för en stund i edamerosten.

* * *

»Himmelriket» i Upsala tillhör det slag, som hägrade för Muhameds oroliga själ. Der finnas sköna houris och smakliga vätskor.

Dess portar likna minsann icke nålsögon för den, som har »pecunier», och Kalle öppnade dem för så många bepröfvade tenorer och basar, som Sverker under ett lyckadt ströftåg kunnat uppsnappa på Forum¹⁶⁾ och i dess omgifningar. Tilläggas bör, att ingen af dessa tenorer och baser insläpptes, förrän de mottagit instruktioner för sitt uppförande och aflagt ett »jusjurandum», som Sverker affordrade dem.

Det är ingalunda vår mening att trötta läsaren med beskrifningen af en Upsalasvyck, huru frestande en sådan skildrings företagande än kan vara. Det är nog, om vi säga, att dagen var glad, och att Upsalasånger och Upsalavisor aflöste hvarandra, att bålar inbragtes och skålar utbragtes, tills gasken var allmän. Sjelfva gubben Pettersson flög af skaftet trots

¹⁶⁾ Stora torget.

sin beedigade vana vid starka konjakslemonader¹⁷⁾.

Men i Sverkers hufvud började underliga tankar att gro; och vi måste till hans skam medgifva att han uttalade en sanning, då han sjelf sade sig vara »plenus».

I detta tillstånd fattade han slevven och äskade ljud, hvilket han dock erhöll, först sedan han, utan att bemärka det, utknackat ett stycke af bålen och dymedelst ådragit sig allmän uppmärksamhet.

Sverkers tal var långt och bevisade punschens bedröfliga fiendtlighet mot logiken.

Efter en inledning, hvaruti han genom märkliga utflykter från ämnet skaffat sig tillfälle att anföra sådana fraser som »sic transit gloria mundi», »naturalia non sunt turpia» m. fl. förklarade han, att man till detta ögonblick sparat en angenäm öfverraskning åt farbror Pettersson.

Alla blefvo oroliga utom farbror och Sverker, hvilken helt obekymrad fortsatte:

— Denna termin behöfver naturligtvis Carolus ha för sin disputation . . . ha, ha, ha, sin disputation.

— Ha, ha, ha, instämde helt omotiveradt farbror Pettersson, under det bror Pettersson bleknade och svettades.

¹⁷⁾ Konjakslemonad = toddy.

— Men sedan, återtog den oförfäddlige, sedan stå ärans portar, ut ita dicam, på vid gafvel för den unge vetenskapsmannen, ty (paus, under hvilken Sverker fyller sina lungor med luft, för att kunna rätt kraftigt fortsätta) ty docenten X har erbjudit honom professur . . (kort paus) eller, rättare sagdt, professor X har erbjudit honom docentur. Derföre vivat Carolus Pettersson, vivat, vivat! Vätskepelaren i botten för docenten Pettersson!

Detta sorgliga bevis på rusets inflytelse öfver människan åstadkom en allmän förstämning. Kalle nödsakades väl bekräfta osanningen och tömma vätskepelaren, för att undvika de äfventyrliga följderna af en ordstrid med Sverker; men med glädjen var det slut. Endast farbror jublade.

En kort stund derefter följde vi farbror Pettersson till hans wig-wam, vandrade sedan hem till våra kyska ungarlsbäddar och sjönko snart i den stilla och stärkande sömn, som goda magar alltid gifva sina egare.

* * *

Följande eftermiddag beledsagade alla deltagarne i Kalles kandidatsvyck farbror Pettersson till bangården. Sverker var rödögd och såg ganska förkrossad ut, ty en djup bondis härjade inom honom; men farbror strålade af fröjd och

begrof ögonen mångfaldiga gånger under hvarje minut.

Vi sjöngo och hurrade som äkta studenter, tills tåget satte sig i rörelse och bortförde den hederlige gubben. Tjugo studentmössor viftade afskedshelsningar, så länge hans blårutiga näsduk var inom synhåll.

— Kamrater, sade Kalle, då sista rökmolnet försvunnit, jag känner att vi alla handlat orätt, och jag mest. Men ni måste lofva mig att icke utsprida saken. Låt min gode far behålla sina illusioner. De göra honom lycklig och jag skall söka att förverkliga dem.

Och han har förverkligat dem.

Hvad är lycka?

Anders hade braskat och jul slaskade. Det blåste och yrde kring knutarne, flammade björkvedsbrasor i rikemanshem och sprakade barrvedsbrasor i fattigmans, julgranar och julenar, snöglopp med upplösta tårkristaller på rutorna och kyrkoklockans aftonklang till Hosianna.

I grosshandlarens våning var det så upplyst att, utifrån sedt, man skulle trott der vara feststämning.

— Di ä' rika di och behöfva ej sakna något på en qväll som denna, resonnerade tvätterskan, medan hon jemte sin dotter, som hjälpte henne att bära tvättkorgen till grosshandlarens, betraktade det ståtliga huset. Hade vi bara ett uns lycka af hvad di ha, så skulle jag ej klaga, men känna lifvet lätt. Ty säga hvad

man vill, min flicka, så är det ändå pengarne som göra livvets lösen.

— Tror du verkligen det, mamma?

— Du frågar som ett barn och det är förlåtligt. En snäll flicka är du i grund och botten och jag skulle ej vilja mista dig för aldrig det, allra helst när du som nu kan börja vara mig till nytta och sällskap, sedan salig far blef tagen från oss och vi lemnade kvar här nere att reda oss på egen hand.

* * *

I den upplysta våningen var det så tyst, så tyst. Julgranen tronade stum och allvarlig på sin gamla plats i salen, men ej brokigt klädd som förr, utan bara grön och förhoppningsfull som dess skrud ter sig i nordanskog. Det svarta ebenholtzpianinot var lika tyst, fastän tangenterna på detsamma stodo stälda som på parad för en hymn åt dödens engel. Tjenstefolk trampade ljudlöst brysselmattorna fram och tillbaka. Läkare kommo och gingo med betänkliga ansigtsspel. Och längst in i barnkammaren hvilade föreningspunkten de vigda själar emellan, det enda barnet, deras älskade flicka, som under sin korta tillvaro med leenden och joller jemnat rynkorna på pappas panna och kommit mamma att smaka sötman af qvinnans äldaste

känsla, moderskänslan — i det glada rummet var det på denna afton också tyst.

Hand i hand suto de afundade rika, betraktande sin älskling, och ville liksom inmejsla de ännu lefvande dragen af den täcka bilden i sina hjertan som ett hoppets löftesankare om att, hända hvad Gud ville, skulle dock den bilden knyta deras kärlek närmare samman, ty inga äro utan fel och minst de rika. Det hade nog också händt ibland att dem emellan ej varit så som det borde ha varit, han med sin despotism och hon med sin fäfånga; men nu ville de vara precis som de skulle vara och därför kände de behofvet af detta ankare.

Så innerligt som de nu drogos till hvarandra hade de aldrig tillförne erfarit. Den lilla oskyldiga barnasjälen tycktes fatta deras känslor, att döma af glansen i hennes på dem fasta klarblå ögon, som syntes vilja skänka dem ett tröstens evangelium.

— Hvad hon är vacker, snyftade hon. Dig upp i dagen som i vår kärleks vår.

— Icke mig, men dig, så som jag alltid sett dig, då ej verdens glans förbländade våra ögon.

— Ack, hvarför skall solen just gå ner, när det är som klarast?

— För att pröfva oss i nöden, härda oss i olyckan och gifva oss förtröstan till kommande

dagar. Det var så länge sedan vi uppriktigt läste ett Guds ord. Aftonen är inne och sol går ned! Låt oss läsa aftonbön.

— Ja, låt oss göra det!

Han tog den silfver- och sammetspermade boken med guldkorset på från hyllan och blåste på den för att aflägsna dammet.

— Det var inte i går det här, sade han och beredde sig till läsningen. Men se, så besynnerligt, här ligger ju vår lilla flickas bokmärke vid »Din klara sol går åter opp».

Och han läste andäktigt, der märket pekat för honom att läsa.

Barnet vysjades till ro af det veka tonfallet i stämman och en stjerna föll från den klara himlen.

— Nej, se ett stjernfall på sjelfva julafton, sade den inträdande läkaren. Detta månede betyda lycka från himmels höjd. Hur står det till i qväll?

— Ack, alla verdens skatter, om vi egde dem, skänkte vi er, om ni räddade henne. Rädda henne! Hon får ej gå ifrån oss, hon vår kärleks stöd!

— Hm, mumlade läkaren. Åh, hon soffer ju lugnt, mycket lugnt, då få vi ej störa henne. Sömnen var det räddande halmstrået och måtte den få fortfara. *Förunderligt att*

hon har kunnat komma i en sådan naturlig sömn.

— Det skedde, skratta nu inte åt oss doktor, men det skedde kanske genom den högste hjälparens ord.

Och de visade honom, utan att känna sig generade, sammetsboken med korset på.

— Hm, hostade doktorn och vände sig bort. Det kan nog vara möjligt det, och i så fall spådde ju stjernfallet rätt. Emellertid kan jag nu lugnt gå och önska er en gladare jul än i morse.

De tu föllo i hvarandras armar, men så tyst att icke den lilla slumrande skulle störas. Hals mot hals fälde de den *sanna* kärlekens glädjetårar, ty det ankare de i sin förtviflan denna afton sökt hade de nu funnit.

* * *

Derute i köket stod den afundsjuke tvätterskan med sin flicka, som hon ej skulle vilja mista för aldrig det, men som hon tanklöst på ditvägen sökt inprenta i, att endast pengar äro lifvets lösen, då hon önskat sig blott ett uns lycka af de rikas för att känna lifvet lätt.

Men när hon så förnam sorgen och bekymret i de rikas dyrbara gemak och såg den lefnadsfriska hurtighet och det glada mod, som

stämplade hennes barn, drog hon det närmare till sig, kände sig rik i sin fattigdom, önskade sig åter i sin sorgfria kammare och erkände på hemvägen, att lyckan ej uteslutande ligger i den kalla metallens valuta, utan helst i kraften inom oss sjelfva och dem vi älska och värdera.

Nyårshandsöl.

Hsch, hvad du är odräglig Tobias med ditt evinnerliga gäspande och stönande under hela helgen. Du har inte så mycket som en liter kärleksambition och elegans i dig för mig, alltsedan du dolde din blankpolerade biljardboll under en lättsinnig lockperuk med lugg i pannan på gamla dar för att se ung ut. Och en sådan färg du har tagit på håret sedan! Inte var du blond förut.

— Jo, något ditåt, gäspade Tobias.

— Måhända då vi va' förlofvade. Men den tiden är längesedan förbi, suckade Rebecka.

— Det är den visst det. Årena gå och vi med dem.

— Hva för sla? Gå vi med dem?

— Ja visst, det kan väl ingen opartisk bestrida . . .

— Tack du ädla själ! Artigt, riktigt artigt nyårshandsöl! Det vill med andra ord säga, att jag är för gammal och utsliten för dig, det är ju klart det.

— Det vet jag mig icke ha gifvit bevis på, gäspade han åter med armar uppåt sträck.

— Jaså! Spörj du hvad hvar och en mognad och fördomsfull, nej fördomsfri menar jag, qvinna skulle gifva för omdöme om den man, som i nattrock och tofflor med snuggan i mun på blanka nyårsdagen bjuder sitt lifs skyddsengel en taggig cactus som välkomsthelsing och sedan inte så mycket som en kyss en gång för att reparera fauten, utan bara frågar efter om den goda pickelssillen tagit slut.

— Ja, den var verkligen *ovanligt* god. I rippet, tänker jag, ska' väl sillen börja att gå till . . .

— Det är då just ingen värdig reflexion på en nyårsdag af en äkta man, som ej är victualiehandlare.

— Nej, men kära lilla gumman, inte ska' vi väl börja inviga det nya året så här. Vi må ju tacka Gud för att vi lefva.

— Ja, nog vet man att man lefver allt! Det har jag vetat ända sedan sista julafton. Det var en annan afton den än den för tjugo år sedan, då garnityrer haglade på mig och jag

ansågs så lätt, att du kunde bära mig så långt vägen räckte.

— Inte sa' jag det. Det skulle ju ha varit en oartighet.

— Jo, jag tror nog du sa' det, fastän du mente väl ej så illa med det då. Men det hör inte hit! Det var egentligen garnityrerna jag ville du skulle få en liten påminnelse om. Nu för tiden så vankas det bara solida saker som du kallar det, såsom starka klädningstyger, fasta linneväfnader, eau de cologne på svarta helbuteljer, almanackor, lite sybehör, en massa husgerådsaker, som rätteligen borde ingå i kontot för löpande utgifter och sedan som piece de resistance på nyårsdagen — en liten treflig cactus!

— Herre Gud, jag köpte den ju i all välmening hos Sachs. Det var en förfärlig planta det der. Jag har fått den som efterrätt till både kaffe, frukost och middag. Undrar just, om inte det blir första och sista gången jag försöker mig i blomsterspråket.

— Nej, kära du, gör dig inget besvär! För resten bryr jag mig ej om cactusen.

— Gud vare lof för det då! Det skall du få en särskild kyss för och sedan måtte det väl bli bra igen.

— Ånej, ånej! det går inte så lätt som du tror att halka öfver med hartassen. Det

var *garnityrerna* jag ville framhålla, fastän jag tappade tråden.

— Aj!

— Hvad var *det*?

— Jag begriper inte, jag fick ett sån't förbaskadt rygskott. Jag tror att jag ögonblickligen ska' ta en promenad. Den kan verka lika godt som massage. Nu är jag fullkomligt vaken och längtar efter luft.

— Se så, inga svepskäl, låt oss hålla oss till ämnet. Jag har föresatt mig att tala och jag skall tala. Du är ju vaken nu?

— Visst är jag det.

— Tänker du verkligen lemna mig ensam?

— Ja, på en liten stund bara, så att . . .

— Hvad så att?

— Jo, det var rysligt hvad det kliar i högra ögat, jo, jo, det vill bara säga så att di der *garnityrgrillerna* lemna dig. Tänk på den stackars revisor Vingel.

— *Revisor* Vingel, hvem är det?

— Herre Gud, Knut Felix Axel Sebastian Vingel vid Sista Styfverns trappor och Katrinahissen som perspektiv, honom må du väl känna till? Han som plitar i tidningarne för ett halft öre raden petit och påstår att författarelifvet är en kontrast mot familjelifvet, ty författaren afven i sin djupaste blygsamhet lever dock af

sina foster, medan familjen får försörja sina. Sjelf är han både författare och familjefar.

— Jaså, den der slarfvern, som är utan anställning och rösträtt och grälar med dörrnyckeln, då han på nätterna vrider den åt galet håll. När har han blifvit revisor?

— Det lär han blifvit vid sista höstsammanträdet i en tillfällig mangelbodegareförening eller något annat konstigt namn, der han valdes till revisorssuppleant, fastän han beklagar sig öfver att sysslan ej ger någon direkt gedigen inkomst, men väl en kreditgivande titel.

— Jaså, en sådan revisor. Och med honom vill du jemföra dig!?

— Det har jag aldrig sagt! Jag bara framkastade en tanke om att hans bekymmersamma lif i jemförelse med vårt lugna kan bevisa att man kan lefva utan lyxgarnityrer och ändå känna hemmets trefnad och den sanna kärlekens arom.

— Det kan du väl inte ha så osant i, svarade Rebecka, ändrande taktik.

Hon närmade sig honom på kanapén med den skälmska uppsyn, som hon kunde ha, då hon ville.

— Se så, nu kommer det, tänkte han och pressade sig ända innerst in i soffhörnet, ty omslaget i väderleken kom för tvärt och han kände af gammal vana sig orolig, när den

der uppsynen som ett skimmer från erotikens dagar belyste hans obeslutsamma ansigte — han månde ega hur många fasta principer som helst.

Hon lindade sin starka arm om hans veka lif. Ett indiantjut följde på denna ömhetsbetygelse.

— Gjorde jag dig illa?

— Åhnej, det var bara ryggskottet. Jag måste ut och ha luft.

Men han satt der som i ett skrufstäd.

— Tobias, kommer du ihåg första balen hos moster Anna, då du hvirflade fram med mig hela aftonen och begärde valserna da capo till pianistens förtviflan. Ack!! i barnkammarn gjorde du mig knäfall och besvor mig att få dansa hela lifvet igenom med mig och sedan snattade du min näsduk, som jag derefter aldrig sett skynten af.

— Ja, hvad det beträffar, så är det inte tu tal om att det var tvätterskan som behöll den som god pris. Jag har fördömme mig inte använt den. För resten hade jag ett rysligt obehag af den der volten i barnkammarn. Det har du aldrig haft en aning om. Hängslorna sprack och jag måste låna en svångrem af din morbror, som var två tum magrare än jag. Men hvarför ska' vi tala om den snön som föll i fjol.

— Jo, därför att jag är en liten fjolla nu som då. Åren ha intet förändrat.

Han började hosta och komma i en vaggande rörelse, alldeles som han skrattade sig till godt humör.

— Är det inte sannt kanske hvad jag säger?

— Jo, det kan så tyckas för ett ovant öga.

— *Ovant* öga! Nog måtte väl ditt öga hunnit vänja sig vid mig under så många lyckliga, fridfulla och kärleksrika år som vi trofast hvilat och arbetat vid hvarandras sida.

Ett nytt indiantjut.

— Se så, nu glömde jag mig igen. Du ska' få dig en dugtig terpentinsduk längre fram, om det inte blir bättring, och jag lofvar dig att den ska' komma att *dra*.

— Nej, nej, tack, tack, kära, kära, lilla gumman. Jag har all möjlig aktning för din öfverdådiga styfhet i den konsten.

— Ja, drog inte den sista bra då?

— Nedrigt!! jag gick ju i negligé halfva natten och sjöng fosterländska stridshymner. Men jag är nästan säker på att den här gången behöfs det inga kraftåtgärder. Jag känner mig redan *betydligt* piggare.

Hon tryckte honom till sin barm utan att han vågade ge ett knyst ifrån sig.

— Tobias, hviskade hon, jag sade mig nyss vara lika ung som då dina hängslen sprucko. Men *du*, min älskling och stolthet, är i mina ögon ännu mer föryngrad.

Tobias drog sig i peruklocken, myste med mun, blinkade med venstra ögat och såg själf-belåten ut.

— Vet du, Tobias, jag har burit på en hemlig sorg, ehuru jag ej har velat göra dig ledsen, ty din karaktär är för ädel och upphöjd för att kunna misstänkas.

— Tala ut, lilla Becka, hvad du har på hjertat. Jag är ju din man och den man, som finner dig akkurat lika ung som då jag dansade kotiljongen i svångrem med dig.

— Ja, men bli inte rädd och skrik till så der våldsamt — jag — — — är — — svartsjuk!

— Hvad i Herrans namn säger du?? och han gaf order om taklampans tändande. Det var något splitter nytt! *Jag* måtte väl inte, vore jag ock skapt som en nors, kunnat ge anledning till sådana fantasier eller är det för cac-tusen, så . . .

— Ack nej, den ger balsam på mitt sår, när jag hört att du af oförstånd valt blomman. Men Edla Pettersson, som inte har försyn för att i min närvaro, det är nu flera gånger på det gamla året, ge dig ögon och kärlekshandtryckningar vid fullsatt middagsbord och vid aftonklinket på pianot, då du vänder noterna, välja en sådan sång, också med ögon, som att »älskar du för skatters skull, älska mig ej då»,

men att »älskar du för kärleks skull, älska gerna då». När vacker röst har hon då intet spår till.

— Kära Becka! Aldrig har jag haft en aning om det der.

— Nej, förstår du inte Tobias, det är inte *dig* jag anklagar, det är *henne*, den slinkan. Hon må bära hur många och granna garnityrer på sig som helst, så bör hon ej lägga sig mellan trädet och barken, besutte du äfven alla ungdomens behag. Visa dig som en karl för din hatt och stuka till den der lollan.

— Stuka till! Hur ska' det gå till?

— Det är ju den enklaste sak i världen. Låt *mig* lysa lite med färska garnityrer också, så får hon ondt i ögonen. Tillåter du inte det, så vet jag inte hvad jag skall tro om dig, ehuru jag aldrig kommer att tro annat än godt om den man, som jag afundas att ega.

Tobias drog sig nio och en half gånger om hakan, såg perplex och bedröfvad ut samt svarade ingenting.

— Nå, älsklingen. Titta vi in till juveleraren i morgon?

— Ja, ja, jag har visserligen ingen tid, (besitta, är jag icke fångad!) . . . Men du kan ju gå sjelf och dermed vill jag hoppas, att sådana här öfverraskande historier äro förbi.

— Nej, gör det inte motvilligt min vän, må Edla gerna, gerna lysa och blända.

— Snälla, snälla, snälla, lilla Becka! Tag tjugo garnityrer om du har hjerta dertill, bara jag slipper nytt mackel. Det här, det var också ett opåräknadt nyårshandsöl!

På det villande haf.

Han var marinmålare med öppen blick för det sköna i lifvet, redligt sinnelag och klen ekonomi. Som kapital egde han dock en frisk humor och en ramponerad fiol, som saknade alla strängar så när som på g-strängen, och den höll han styft på. Bistra, sorgmulna dagar var denna hans trösteankare, och med öfverdådigt naiv musikalisk talang och känsla framtrollade stråken hans dithyramb, »Så han seglade kring på det villande haf», och tonernas makt kom honom att glömma den nakna verkligheten, der han kojade i sitt »fregattskepp», som han kallade det, långt upp på södra bergen. Omöbleradt var rummet hyrdt en kylig vårmorgon och på världens, en gammal sjökaptens, fråga om, när herrn

behagade flytta in, svarades på äkta skorrande Karlskronadialekt:

— När som helst. Om det passar, så gerna för mig i detta ögonblick.

— Ja, men bagaget?

— Bagaget? Nåja, det hvilar säkert och lugnt på lotskärran utanför fallrepstrappan der nere. Men *förlåt*, hvilken karaktär får jag använda?

— Karaktär? frågade sjöbussen tvislande.

— *Karaktär* ja? En karaktär bör man väl ha, såvida man inte är bara herre.

— Jaså på det viset. Jag är kapten jag.

— Gerna kommandörkapten för mig. Jag håller inte *så* värst på titlarne. Nå välan, alltså äro vi öfverens, och attiraljen skall inte länge vänta på sig.

Alla mobilierna voro bekvämt inrymda på en mindre dragkärra. Förvånad frågade värden:

— Är detta *allt*?

— *Allt* så när som på mig sjelf. Just *så* ter sig en gryende bosättning med konsten till måll

Och han for med handen i sitt mörka, krusiga hår, som omfattade en hög panna, och den frimodiga blicken bjöd ett utmanande utseende, harmonierande med den smärta växten.

Så tog han sitt fregattskepp i besittning och Gud i hågen, målade och svalt, exponerade och

frös, sålde och åt ostron med champagne, ty den *våta* färgen hörde till motivet.

»Uti vattrade vågor de gå» var en gång hans slagord åt en kritiker af hans till nationalmuseum inlemnade tafla, då kritikern till konstnären, som för illusionens skull spänt duken af guttaperkatyg, gjorde den invändningen:

— Men min bäste herre, allt går ju i vågor.

— Ja, i *vattrade* vågor de gå. Låt mig måla med bred pensel. Inte behandlar jag därför naturen nyckfullt. Dertill är jag för sann.

En lång tid lefde han på sitt fregattskepp och lekte med rättorna, ty sådana höra ju skeppet till. Särskildt en liten rätta hade han fäst sig vid. Det var hans »lilla Viktor» med pinglor fästa i rött cigarrband om halsen, och som, blott han hörde en antydning på g-strängen, kilade fram ur sitt hål, piruetterade för sin herre och behöfde ej snatta sig till gräddsqvätten vid kakelugnsstenarne, ty den stod alltid för hans räkning, om den också var tagen på räkning.

»Lilla Viktor» jemte talrik familj har redan länge sedan skattat åt förgängelsen och till och med förevigats i tryck af känd penna, hvarför jag förbigår denna tacksamma episod ur den originelle mannens lif och förflyttar mig längre fram i tiden, då hans lefnads julle skulle nå säker hamn på det villande haf.

Vi tråda åter de södra backarnes stråt uppåt Erstas fridfulla bygder till. I granskapet af Sista styfverns trappor, högt upp på bergknallarne återfinna vi »lilla Viktors» beskyddare. En finkänslig välvilja hade der skänkt honom en fristad från de tryckande hvardags- och näringsbekymren. Rummet var stort med två fönster och för hvardera en ficus elastica, som dock rodnat i brist på näring och luft. Framför ena fönstret skymde en filt eftermiddagssolen, men i det andra, fria, skådade man en terrass med härlig utsigt öfver segelleden. Litet kyligt var det och det hörde till årstiden, men i jerntälsängen med »målar-skåpet» vid sidan hvilade glad och förnöjd den utmerglade gestalten med det varma hjertat och som önskade sig frisk luft och ej trodde på döden.

— Här ligger jag som en munk, sade han med matt stämma, som han sökte göra stark. »Lilla Viktor» är borta liksom många andra goda vänner. När skeppet sjunker, sir du, så fly råttorna, säger man. Men titta derutanför på lusthuset, der hänger morgonstjernen, sir du, fastän osmord och gnisslande efter alla väderstrecken. Den är hoppet för mig, förstår du, hoppet för seglaren. Vänta blott till våren, så ha vi sommar, så höst och sist vinter som nu, men då går der inga vågor inomskärs, bara fruset och stelt, och det är inte mitt manér. Puta om kudden

lite högre, så kanske jag kan få en förnimmelse af Sjustjernen, Karlavagnen vet du ju, som jag alltid beundrade på »Gula knuten» midt öfver. Du må väl minnas den. Nej titta, titta, der! Nu är den ju midt öfver oss, och jag förnimmer den. Tänk att jag är trött. Jag undrar just, hvad en promenad i den vagnen skulle kosta?

— Hvila dig nu och tala inte så mycket.

— Tala? Priset vill jag veta.

— Hvilket pris?

— Karlavagnens, *Sjustjernans* vet jag.

— Ack, det kan ju ej betalas med guld.

— Då *kan* jag betala!

Kort derefter läste jag hans minnesruna, och vid jag det gjort, flög blicken åt stjernekartan. Karlavagnen tycktes ha fått en ny glad passagerare, som fri från sorger och bekymmer gemytligt blinkade ett »Auf Wiedersehen».

* * *

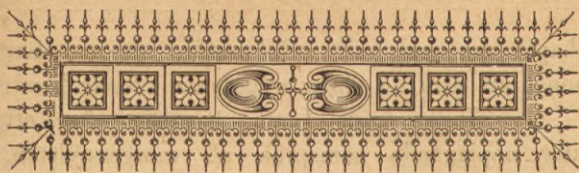
Vid hans jordande hörde man inga svassande tal eller ens någon sång, men kamrater och konstvänner hedrade hans minne med sin personliga närvaro och vid hufvudplåten på kistan sörjde konstnärsklubbens vackra krans med förhoppningsfulla hvita band, som snart hvilade i grafven.

På Stallmästaregården drack man i all enkelhet en minnesbägare, och den improvis-

rade middagens sorgbundna hållning gaf tro för sägen, att han var saknad.

Men hvad hette han? frågar ni. Ja, det får ni gissa er till. Så mycket kan jag dock säga, att han inte hade tvåkantig hatt och värja, var sålunda hvarken agré eller professor — han var rätt och slätt bara *en sann konstnär*.

Pigpolitik.

God morgon, lilla jungfru Lotta, hur står det till? Solsken och vackert väder i fastlagen, blåsippor och snödroppar, spanmålstullar och kalkägg, riksdagsgubbar och hotellvärdar med långa näsor och bekymmer i plånboken, outhyrda våningar och två kronors förhöjning på famnpriset af veden, otack åt Rundbäcken och lofsånger åt Arnoldson, och så alla tidningarna sedan, Svenska Dagbladet, Allehanda, Vikingen, Dagens Nyheter, Vårt Land, Stockholms Dagblad, Aftonbladet, Svea, Illustrerad Tidning, Figaro, Nisse, Kasper och framför allt den trefliga Sigurd i Smålands-posten . . . ja, vet jungfru Lotta, det är så man kan bli vimmelkantig, när man vill följa med sin tid och inte har mer än en knapp timme på sig att ögna i alla bladena, förr än herr-

skapet moquerar sig och påstår, att man har annat att göra än sluka nyheterna i första hand.

— Ja, svarade Lotta, begärlig efter ett litet uppiggande samspråk på morgonqvisten, hon är lycklig hon, jungfru Lina, som inte har annat att tänka på.

— Det här måtte väl vara mer än tillräckligt, tycker jag. Fastän förstås den 15 april, då blir det mera luft i luckan och ett riktigt mangelarbete. Då duger det inte att längre lägga armarna i kors. Ut till kamp på lifvets trasiga bastmatta!

— Ska' Lina flytta?

— Hvem tänker på flyttning, när landets intressen stå på spel? Nej, Lotta ligger ej djupt i politiken. Det är då vi ska' välja riksdagsmän.

— Får Lina göra det?

— Om jag får?

— Ja!

— Nej, det får jag inte, men jag tänker vara med. Herre Gud, när jag mins för några år tillbaka! Det var på höstsidan till, då Jerker Andersson, min fästman på den tiden, f. d. arbetare och då sväfvande existens som han kallade sig sjelf för, fastän jag vet aldrig, hvar han hade sin sysselsättning . . . Vet möjligen Lotta, hvad sväfvande existens är för titel?

— Neej . . . jo *vänta* lite . . . hur var det nu . . . talte inte kammarrådet något om sådana här om da'n? Nu mins jag. Det var ju en misstänkt person, som kom med en tiggarglista, och den kallade kammarrådet så som Lina sa' och befalde mig att aldrig mer släppa in sådana personer, utan fråga dem, om de ville ha mat i stället för pengar, ty dessa bara blöter di på krogen, sa' han.

— Åh nej, det var nog en ansvarsfull plats, som Andersson beklädde, för brådtom hade han då jemt och ständigt, hann knappast sluta äta och dricka, förr än han hade andra jern i elden. Men så kom valdagen midt upp i flyttstöket. Kl. 7 på morgonen kom han gentil som en grefve, med hög svart cylinder, hvita handskar, knäppt lifrock med ett bandulär om, svarta byxor, blanka gummigaloscher, blodröd ami om halsen och bakfickorna proppfulla med tryckta valsedlar. Så ropade han: »till strid, till strid för fosterlandets ära!» och tre charmanta franska ord, som jag mitt dumhufvud inte begrep, och han inte ville öfversätta, för han var så förfärligt svångsa' han, och derpå satte han i sig tre kalla biffstekar med pickels och den sista delikatessillen, som patron skulle ha till frukost, med norsk aqvavit till. Det gick som ett jehu alltsammans, och jag stod som på nålar för att hinna ge honom

löspengar, ty han hade ej vaxel, och fosterlandets väl kräfde hans odelade tid.

— Var han liberal?

— Ja *rysligt*, fastän inte med pengar.

— Men det tycker jag var mindre gentilt, när han skulle låtsas vara nobel.

— *Hör* inte, Lotta, att det var fosterlandets väl, som tog honom i anspråk? Eljest kunde han ju också stått som en vanlig arbetare och förtjent veckpenning i likhet med de andra trögmånsarne. Men en annan femma blir, huru det då hade gått med fosterlandets väl, förstår Lotta?

— Tror Lina verkligen, att han skulle haft så mycket att säga dervidlag?

— *Han?! Andersson* hade *alltid* mycket att säga!

— Han brydde sig således ej om ordspråket att tala är silfver, men tiga är guld?

— Åh, han var så upplyst och fördomsfri som en fräsande vattendykare. Det såg man också på honom, när han satte sig upp i droskan vid Lutternsgatan. Jag, min toka, hade följt honom hack i häl för att njuta af hans triumf. En öfverskådlig massa qvinnor och barn af båda könen väntade otåligt. Andersson kom, mitt hjerta svälde af stolthet. Han fälde banéret och fastade det i banduläret, helsade på polis-konstapeln, som inte hade takt att göra honnör

för honom, tog en mönsterblick öfver den hurrande hopen, gaf mig oförmärkt en slängkyss, svängde sin höga hatt så att gråpapperet bakom svettremmen halkade ur och bad kusken att köra sakta i backarna. När han sedan segerdrucken kom hem på qvällen, så slöt han mig i sina armar och bedyrade, att fosterlandets lycka och hans framtid var räddad.

— Hvad blef han då?

— Ja, si det blef omval, och det hade han inte beräknat. Vid omvalena bestods det inga droskor och flaggor, så han brydde sig ej om att deltaga i dem och sedan slog han om, blef konservativ och skulle söka arbete, men ingen ville ha honom, för han hade legat ur yrket och var just heller inte så arbetsfö. Nu lär han ha fått en liten anställning vid renhållningsverket på nätterna, och der sköter han sig bra, allra helst som han slipper att gå, för si åka det var hans vurm. Men nu är det naturligtvis slut med hans politiska bana, det begriper väl jungfru Lotta? Derfor har jag slagit upp med honom, men är lika glad för det, och fått mig en ärlig skräddare på halsen, som också är revisor i sjutton begravningskassor.

— *Sjutton* begravningskassor! Det var hemskt! Kan den mannen sofva lugnt om nätterna, så är det mer lycka än konst.

— Ja, han är till och med suppleant i

femton, ordinarie skattmästare i sex, härold i ett dussin sällskaper, vice ordförande i två och verkställande direktör i tre handelsaktiebolag, som alla gå med förlust . . . så att nog är han meriterad, må jungfru Lotta tro!

— Men när syr han då?

— Det vete Gud! Det är visst mest västar han syr, så det tar icke nå'n värst tid från hans kommunala angelägenheter. Skattar gör han, och god röst har han, så ingen vet hvar haren har sin gång. *Hvarför* hafva vi ej rösträtt, nog gick han igenom då, eller hur jungfru Lotta?

— Skraddarn? Det tror jag inte, ehuru naturligtvis alla västsömmerskor komme att rösta på honom. Men de sjutton begrafningskassorna, inte vill di hafva in en så'n der dödgräfvare i riksdagen. Honom behålla de nog sjelfva. Han kanske vore i stånd att väcka motion om ett begrafningsutskott för hela riksdagen och då ville jag se gubbarne i synen. Kammarrådet blir så rädd och nervös, så fort han hör talas om begrafning . . .

— Hur länge, Lotta, ska jag vänta på mina galoscher? Det är nu en timmas tid se'n hon bar ut dem! ropade en knarrig röst.

— Herre jestaness! kammarrådet sjelf! och galoschernerna som jag alldeles glömt bort för Linas prat. Kommer *genast*, goa herr kammarrådet, det fattas bara det sista underlaget på venstra klacken!

— På det här sättet hinner jag inte komma med på det förberedande valmötet för hennes söls skull.

— Talte han ej något om valmöte? hviskade Lina. *Tänk* om skraddarn blir kandidat!

— *Inte*, då kammarrådet har fått vänta på galoscherna!

— Lina! hördes en stentorsstämma dun-dra i trappan ofvanifrån med den effekt, att både Lina och Lotta gjort korstecken, om de varit katoliker.

— Kors för sjutton! Jag har ju alldeles förgätit patrons stöflar. Kära jungfru Lotta, Gud vare mig nådig! Så är det att vara politisk och söka följa med sin tid! Nu har jag det på gaffeln!

Också en tentamen.

(Upsala-silhouette.)

Om den för sin originalitet kände doktor X, hvilken numera räknas till minnen från gamla Upsalaliden och hvilken efter mångårig sträfvan i Bacchi och vetenskapens tjänst slutligen tog sin licentiatsexamen, vill jag berätta följande tentamenshistoria.

X, gammal och inbiten öfverliggare, såg generation efter generation vandra all världens väg och stod ensam kvar som veteran i de ungas led. Ungdomen såg han helst öfver axeln, ty han kände sig ej danad till barnläkare; de s. k. brackorna började han finna mindre obehagliga, sedan han vant sig vid dem och den njutning, de gäfvo honom i de »likkistor», d. v. s. genomstarka svarta toddar, som på hans ordination requirerades i och för pulsfrequensens höjande;

gamla kamrater sutto som föreläsare på de föreläsningar, han helst undvek att bevista — och när han så i förargelsen öfver tidens brådska beslutade ge ungdomen på båten, så måste han tentera för en f. d. kamrat. Tentatorn kunna vi kalla Y. och sjelfva tentamensämnet gör ju mindre till saken.

Tentamensdagen randades, och X gick vid middagstiden obekymrad och lugn fram och tillbaka i sitt rum, smuttande på en grogg, hvilken dryck han med förkärlek omfattade såsom ett lent och välsmakande preservativ mot morgontuppar och kardialgi. Dessemellan öppnade han lösrutan, icke så mycket för att supas syrgas som för att med vibrerande hand utså smulor af sockerskorpor till gråsparfvarne, hans skyddslingar, ty han var djurvän. En vanlig tentand brukar i mer eller mindre mån oroas af tentamensfeber, men hos X kunde icke upptäckas spår af denna olägenhet.

— Åh, fy fan! brukade han säga med sin egna nasalton, en så ridikyl feber kan jag inte fatta, så länge »juggen» (ett smeknamn på groggen) existerar.

Snart hördes en knackning på dörren, och in rusade en nyfiken yngre kamrat under utropet:

— Goddag? Nå, hur lax det?

— Lax? — frågade X, — ett simpelt uttryck!

— Jaså; nå, blef du knorfvad då?

— Vete hin, hvar ni parflar får era bång-mål ifrån!

— Jaså, blef du kuggad då?

Ett långdraget *nej* blef svaret,

— Nå, gratulor, gratulor!

— Prata ingen smörja, utan försök att vara lugn. Vill du ha dig en konjak, så står »juggen» vid kommoden.

— Nå, hvad gnodde han på?

— Tig och drick! Jag är så trött vid att tala vid menniskor.

— Gick han något in på de nya teorierna?

— Hvilken han?

— Y, vet jag, som du kamperat med i morse.

— Jaså, den glade gossen . . . honom träffar jag i eftermiddag, då vi ha lite otaladt med hvarandra . . . men det vill jag väl tro att inte blir det något långvarigt samtal — så vida han icke efteråt har något att fresta med.

— Det är väl första gången han tenterar på en eftermiddag, han, som har till valspråk, att morgonstund har guld i mun.

— Slidder, sladder . . . Jag vill minnas, att när jag helsa' på honom i lördags, han prata' om fastande magar osh något i den stilen . . . men då sa' jag min käre Y rent ut, att med all aktning för hans så kallade kunskaper, han här

vid lag var en stympare på det invärtes området . . . Skål!

— Nå, du har väl ditt vademecum på dina fem fingrar?

— Du jollrar som ett barn.

— Ja, men här om dagen kuggade han L., som ändå var ganska styf . . . bara för att . . .

— Hobbel, bobbel . . . det var L. det, men inte jag . . . Är det så, att han är road att dra fingerkrok med en gammal kamrat och vän . . . för vänner ska vi väl ända vara i eftermiddag . . . så kan han ju försöka . . . den saken reder sig nog . . . Men för resten är jag så föga intresserad af hela ditt samtal, att jag hellre går på Gillet och äter middag . . . der kan du orera bäst du vill . . . Schäll!

Toaletten var snart undanstökad, och förvånad frågade honom kamraten:

— Skall du inte ha frack och hvit halsduk?

Med ett mer än vanligt föraktfullt nasalljud svarade X:

— När fan har du nånsin sett, att man går sjelfbjuden bort i frack och hvit halsduk?!

* * *

Klockan half 5 e. m., återfinna vi X, som efter en bastant middag med kaffe »avec avec» traskar upp för tredje trappan till adjunkten Y:s

bostad vid en af Ågatorna. Han bär en näsduk i den venstra handen och följer med höger hand ledstången. Hans uppsyn är omild, nästan bitvargartad, och pustande småsvärjer han öfver akademiska formaliteter.

Sedan han ringt på och flickan öppnat, frågar han helt ogeneradt:

— Är Y hemma?

— Ja, svarar flickan, men jag tror inte, att adjunkten tar emot, ty han har sedan kl. 4 väntat på en herre, som skall tentera för honom . . .

X:s anlete ljusnade, han log ett öfverlägset löje, kliade flickan under hakan och sade skämtsamt:

— Lilla slarfvan, det heter icke tentera . . . snarare rasonera . . . Gå hon in och helsa, att X är klar till aktion.

Strax derefter började tentamen, som iscensattes sålunda:

X. God dag, min bästa bror . . . hur känner du dig i kroppen, för att tala lite fysiologi?

Y. (*med klockan i hand*). Jo, tack . . . men . . .

X. Jaså, det är ett litet *men* med . . . det kommer väl af de der förbannade vestvindarne, som, om jag minnes rätt, äro katarraliska . . .

Y. Nej, bevars . . . men . . .

X. Menar du de nordliga, de der inflammationskurrarne?

Y. Nej, nej ... men ...

X. Ja, sannerligen jag då vet, hvad bror menar ...

Y. Ja ... det kan vara detsamma ... vill du inte vara god och sitta ner. (*Anvisar plats*).

X. Heder och tack ... inte så brådt. (*Granskar familjeporträtten.*) Är det farsgubben sjelf, den der ... och gumman med, kan jag forstå ... inte illa ... fastän gubbens högra näsvinge är lite misslyckad och gummans yttre ögonvinklar inte passa i stycket ... men det betyder nu minus ... Hvem är artisten?

Y. (*otålig*). En konstnär och vän till familjen.

X. Nå, då tiger jag och bockar mig. (*Ser på en annan vägg, prydd med jagtreddskap*) ... Jag tror, ta mig necken, att bror är jägare också ...

Y. Ja ... men ...

X. Jaa ... det är ingen dålig sport det ... med den kan man få aptit till frukosten till och med utan grimaser ... Jag är sjelf ingen jägare ex professo. Det enda villebråd jag fält var en katt vid Bergsbrunna, när jag var på dekis ... och den tog jag för en kanin ... det var synd om kräket ... men jag skrattar alltid åt äfventyret vid tanken på gubben Liljeborgs utseende,

när han i Upsalatidningen fick erfara en filares förlåtliga misstag på rofdjur och gnagare . . .

Y. (*halft nervös*). Ja, men, bror X, vi ha ju egentligen allvarligare saker att tala om . . .

X. Menar du, att jag är trivial . . . *vi* äro ju gamla bekanta . . . För resten bor du skapligt nog, fastän trapporna inte äro lämpade för mitt hjerta . . . Hvad är, oss emellan sagdt, hyran på härligheten?

Y. (*halft förtviflad*). Den står på kontraktet och angår dig inte . . . Men låt oss nu . . .

X. Hvad sa' du . . . angår den mig inte? . . . Du har rätt . . . men praktiken får väl hjälpa upp affärerna . . . eller hur? . . . Hvad kan du ungefär tjena på den?

Y. (*helt nervös*). Men, för satan, du är ju inte hitkommen för att pumpa mig på mina enskilda angelägenheter . . . du är ju här för att . . .

X. (*afbrytande*). Säg inte det, bror . . . när man som jag står med venstra foten i akademien och högra i praktiska lifvet, pejlar man vänner och kolleger . . . alltid riktar man då sin verldsåskådning, som jag nu gör . . . ty jag ger mig då sjelfva Lindblad på, att debet och kredit äro för dig intermittenta pulsar . . .

Y. (*helt förtviflad*). Nej, X, nu kan det

vara nog med kallprat, och låt oss börja tentamen . . .

X. (*förvånad*). Är du ond på mig?

Y. Nej, bevars . . . men du har ett eget sätt att fatta situationen . . .

X. Situationen? Hvad fåglarne nu? Den är väl klar för oss bägge, vill jag hoppas.

Y. Nå, få vi då en gång börja . . . kan du säga mig . . .

X. (*afbrytande*.) Hör du, Y, vi ska' komma öfverens om en sak först . . .

Y. Hvad i herrans namn är det nu då?

X. (*allvarligt*). Jo, vi låta bli att gräla.

Y. (*förvånad*). Gräla???

X. (*öfvertygande*). Ja, ser du, min gubbe lilla . . . i en sådan empirisk vetenskap, som vi bägge odla, kunna meningar och åsigter vara delade, och, ta mig fan, det tjenar något till att bråka! . . . utan *respekt* för hvarandras åsigter, om de ock möjligen stöta oss för hufvudet . . . *Concordia res parvæ* etc. Jag behöfver ej säga dig mer . . . Och elda på nu . . . banan är klar . . . låt gå!

Huruvida Y kunde hålla allvarlig kontenans med en sådan orubblig Konjanderstyp, förmåler icke historien. Men faktum är, att X bestod pröfningen, och när han senare på qvällen i sällskap med den spottande biblioteksamanuensen

tärde sina konjakslemonader och bedt Lotta beundra hans lillfinger, som ej var skapadt för vanliga »bondoxar», förklarade han salig, att icke blott kunskaper, utan äfven ålder berättigade honom till dagens triumf, och tackade sig sjelf för, att han blef visare dag för dag.

Gamle Onkel.

Slockan ringade 8 i Klara. Det var folktomt på gatorna. Mörkt var det också, ty det var vinterdag. Det unga Stockholm gäspade vid sitt ombonade läger lefnadsmod i käkarne och gnuggade sömnen ur ögonen, tittade på den nytända brasan och funderade på barometerståndet.

Ner åt posthuset vid Röda bodarne var det ändå litet lif, fastän åkarstationen var tom. Der rörde sig blott idogt folk, som ej hade tid att vänta på åkare. Bland dessa idoga menniskor syntes en hvitskäggig gubbe, som med en ynglings spänstighet i muskler och gång trädde vägen till sin verksamhets fält. Snart trettio år hade han vandrat hvarje morgon och eftermiddag i ur och skur samma väg. Det syntes

att det var något af masur och jernek i den kraftiga gestalten. Han såg litet arg ut vid ett flyktigt påseende, men helsade man honom ett vänligt god morgon, åtföljdt af »hur står det till, onkel?», så flög skydraget bort från det barska anletet, de små ögonen öppnades på helglänt, ett fryntligt leende spelade i mungiporna och man fick ett ärligt handslag, kryddadt med en *toujour* morgonönskan.

— Att onkel redan så tidigt är i seltygena! Känner inte åldern respekt för de södra trap-porna och väntar tills hissen går?

— Hut pojke! Hissen är nyare tiders påfund, som kan väl vara att nyttja på qvällen, då benen börja domna, men i arla morgonstund bör man ha det vettet och vetandet att låta blodet pulsera och inte bekväma sig. Det kan du ta dig en *bolongaro* på utan *robbillard* och *ravailliac*.

Och han framräckte en rund silfverdosa med vackra graveringar på locket och en inskription, som tackade dess innehafvare för mångårig pligtrohet.

— Nej ser man på, jag tror att *snusasken* är pumpad läns, sade gubben. Ack, det var ju så sant, jag broddade litet på *Pelikan* i går afton tillsammans med min vän stadsmäklaren, som alltid pikar mig för att jag går utan handskar och som i distraktion prackat på mig två

vensterhandskar, dem jag byter om med, när det så faller sig. Fåfånga! För resten hade vi roligt, och jag tog mig många hjertliga vermlandsskratt åt artisten, som oefferrättligt imiterade »De öfvergifna», och åt den token Mox, som höll på att reta gallfeber på kamrern, som med lätt hand på kaffebrickan spelade »Ack, uti Spanien tusen och tre» och påstod att hans ålder berättigade honom till ett chefskap för statistiska byrån och ansåg sin Lova fullt divisibel med multiplikationstabellen.

— Ja, den der Mox ja. Håller farbror något på honom?

— Inte vill jag slå vad om honom, men han förstår mig och jag honom. Jag behöfver ju inte vara någon litteraturanmalare för det. Sin kamrer, som också jag i grund och botten känner, må han gerna hålla på med, bara han låter bli att föreviga mig. Jag tror hon slog qvarten. Ajö, tjensten framför allt! Nu börjar min minneslista.

* * *

Så gick den gamle onkeln till sin kära tidningsbyrå, arbetade jemnt och säkert med saxen i hand, skref och noterade, gallrade och kritiserade landsortspressen från Ystad till Haparanda, tummade litet, fastän mycket litet kokett sitt venstra ringfinger, som bar den kära minnes-

ringen från det första skandinaviska studentmötet, tog lifvet på allvar och nickade åt dufvorna på fönsterblecket, dem han kallade för sina luftiga penater och vårdade med öm omsorg.

Men så hände det för en tre år sedan, att jag träffade onkel nedstämd och dystert. Mun-giporna rörde sig ej till det jovialiska löjet, ehuru det ryckte litet i dem, ögonen syntes sorgfulla och underkäken sköt fram mer än vanligt. Jag anade, att hans förre chef och gamle studentkamrat, den framstående publicisten doktor K. A. Lindström, hvars dödsfall väntades, skattat åt förgängelsen. Och onkel bekräftade min förmodan med en ton, som visserligen ej kunde vara likgiltig, men dock sökte göra anspråk på att vara nog stark för att ej afficieras af känslorjunk. Men hur det var, så när han slutat sitt korta meddelande, undföll honom en ofrivillig suck, och med fingret, som bar studentringen, kliade han sig i ögat liksom han fått ett damkorn deri, ehuru det kornet väl snarare var en allegori för de gamla minnena den döda och den kvarlevande emellan, som nu gick i grodd och vattnades med vänskapens kristallklara dagg. Den dagen var onkel ej mottaglig för vidare samspråk, ty han hade så mycket att tänka på, sade han, och kände sig dessutom *litet* trött.

Ännu ett par år höll den gamle tidningsmannen ut med stoiskt lugn och orubblig energi.

— Overksamhet blir min död, brukade han på sistone säga, och när man då förhöll honom hans höga ålder och den dermed följande rättigheten till hvila, blef han smått gramse och menade sig ännu ha god tid för sig, fastän han, fördömdt nog, tvungits att anlita hissen äfven på morgnarne.

Så kom sommaren 1887. Hans kraft var då bruten. Utanför Nationulmuseum träffade jag honom en middag, medan han njöt af det rörliga och friska lif, som fördes på strömmen.

— Nej se onkel, det var inte i går det! Har onkel semester?

— Ja, svarade han kort. Jag är litet skral och börjar känna mig *mera* trött, fastän nästa vecka träffas jag nog på byrån igen. Du vet, att den der overksamheten är ingenting att hålla på. Men jag har inte sett Mox på en månad snart. Ligger du på latsidan?

— Nej, jag ligger i skärgården och har varit sjuk för resten.

— Sjuk? Prat! Det har du ingen rättighet till att vara vid dina år. Följ mig öfver till Skeppsbron och gör mig sällskap till middan.

— Nej tack, jag måste med middagsbåten.

— Ajö då! Glöm icke bort din gamle onkel!

Det var de sista ord vi talades vid.

* * *

När jag sedan sökte honom på hans gamla arbetsplats, fans han ej der. Tröttheten ville ej släppa honom. Stundom gick han dock att helsa på de yngre krafterna, men snart uteblefvo äfven dessa visiter. Naturen tog ut sin rätt, och vid årsskiftet läste jag i hans kära tidning en bredkantad dödsannons jemte en varmhjertad nekrolog med kors för *Nils Victor Holmstedt*, som böjdt sitt gråa hufvud till fridfullt »otium cum dignitate».

Jag styrde mina steg upp till de södra backarne och högt upp på bergklintarne vid Katarina kyrka i en anspråkslös kammare, utanför hvilken barn stojade, sparfvar qvittrade och den rostiga vindflöjeln pekade åt vester, återsåg jag gamle onkel, slumrande i svart säng med silfverfötter under. Jag klappade hans korslagda händer till tack för gammal vänskap och tänkte: *Stilla var ditt lif, stilla var din död, ärådt blef ditt minne.*

Så'na bekanta!

Nej se, är det inte Eva Berglund från balletten?

— Det stämmer det. Men är det inte Sara Lundeberg, som va' ve' körn? Jag tycker jag vill minnas det på den falska diskanten.

— Ack ja, nog blef den falsk allt. Hvar håller lilla Eva hus nu?

— På Grubbens. Och Sara?

— På Sabbatsberg eller Sabbis, som notarien i n:r 13 venstra korridoren kallar det för. Lifvet är en strid, Eva.

— Jo, det vill jag lofva, kära Sara. På min lilla asyl vid fri sjöstrand ha vi det precis inte så gladt som på ert, der ni också har helso-brunn, som *gentilt* folk brukar ha det.

— Nåja, det har mest varit det, fastän man kan väl drillas i sig en skopa ändå för

att skölja ned dammet från mattpiskningen på andra sidan ån.

— Lycklig hon, som inte behöfver gå öfver ån efter vatten. Men hur är det med *herr* Lundeberg? Gud hvad ni va' kära i hvarann utom vid qvartalerna och barndopena! Lyckligare makar har man väl sällan sett.

— Vi ä skilda åt nu, gunås så visst.

— Hva säger fru Lundeberg? en så'n öfverdådig karl!

— Ja, det vill säga, inte lagligen, fastän på sätt och vis. Han bor på sommarnöje han och super saltsjöluft.

— Det duger det! Hvar då?

— Det ligger åt Vaxholm till och heter Rindö och har en naturlig mineralkälla, som nog har framtid för sig, bara inga krevadpatroner finns i närheten. Om förmiddagarne roar han sig med att ro öfver till staden, fastän han inte går i land utan sitter i sin pråm och är missbelåten öfver att de ha rakat håret af honom.

— Åh skäms! hvarför skulle di göra det? Ett så'nt rikt och yfvigt hår som hans kunde ha gjort reklam för en tarflig violinist. Di ä inte *delikata* vid de der asylerna.

— Nej, det ä di *inte*. De sa' också min äldste gosse Alexander.

— Herre gud, det ståtliga namnet! Jag

mins honom så väl. Han var väl pigg, om någon var.

— Mycket!

— Hans håg låg åt krigaryrket, vill jag minnas.

— Mätte väl det! Han har redan för länge sen avancerat och fick fast anställning redan när Karlsborg var på modet vid disciplinkompanit, och det lär vara ett urval som kommer in i det kompanit, så att inte hvem som helst kommer dit, förstår Eva. Han bara beklagar sig öfver, att han icke har någon sold, som passar.

— Söld? Gör han affärer der?

— Ja, han skref i jåns något om, att han spekulerade på en flygmaskin och en patenterad dyrknyckel. Han var ju så händig i allt!

— Och lille Edvard då, som hade allt möjligt nojs för sig och såg så allvarsam ut, då han snatta' sista sockerbiten och gräddsqvätten, så att vi måste skratta åt honom och ge honom en saffransfläta i uppmuntran?

— Det kära barnet är på Borghamn och skryter med att han äter kronans kaka.

— Sir man på bara! Och Ivar sedan, kelgrisen, som alltid hängde mamma i kjolarna och var så qvick att spela gubbe och pil och singla slant vid Tivolibergena. Han är väl stora karl'n han nu?

— Om han vuxit något sedan jag såg ho-

nom sist, vet jag inte. Men han är vidtberest och har drivit vida omkring. Nu har han då äntligen fått litet lugn på ett ansedt ställe, skrifer han åt mig.

— Gud vare lof för det! Och hvar törs man fråga?

— Tjurkö lär det heta, i Blekinge nånstans. Han ber mig hjertligt helsa far på Rindön och fråga, om inte han kan utverka sig transport till ett sydligare klimat, så kunde de finna trefnaden mera familjär och ta sin lilla knack (han kan inte låta bli att witzsa) gemensamt till samhällets båtnad och trefnad. Men hvad är det lilla Eva har i korgen der?

— Bara några fattiga riddare med stekt randigt sidfläsk till åt bror min, den glade sejlarn, honom må väl Sara minnas, som för tillfället flyttat hit till gamla hederliga f. d. Rörstrands-gatan och är hindrad att sjelf gå ut i stan, upptagen som han är med att reda ut ett inveckladt tjufmål i Stockholms grannskap.

— Har han blifvit advokat? *Det* lönar sig i våra tider det. Det kan man kalla duga det.

— Om inte precis advokat, så ändå något med rättvisan att skaffa. *Hans* närvaro är emellertid nödvändig för att kunna få saken i ordnad skick och klar belysning.

— Hvad får han för det då?

— Husrum och allting fritt att börja med,

fastän maten inte är i hans smak. Hvad han sedan kan få, är icke så godt att veta. Kanske två, fyra eller sex med, så att inte är han någon dufunge inte.

— Hva för'na sex?

— År vet ja.

— *Jaså på det* viset. Je begriper que vous menar. Ja, ja, olyckan är ingen fröjd. Den *glade* sejlarn! Tänk att veta, att han är så nära utan att få trycka hans hand! Förr'n jag blef bekant med Lundeberg, så var det icke så utan att sejlarn knep en liten hjertebit af mig på de der picknickerna på Norra Brunn, der sejlarn dansa tantarella, eller hvad det hette, på ett ben salen rundt och bokhållarn eller grosshandlarn, som vi kallade honom för, bjöd på Sparkling hoch och friska bergostron, som va' gamla. Det var andra tider och andra seder det.

— Ack ja!

— Men apropos grosshandlarn, vet Eva, hvar han nu för tiden har sitt kontor, ty rik skulle han bli, det bedyrade han.

— Ja, det var inte så utan att han var på god väg, men så förälskade han sig i den der lollan med de bruna lockarne och de korpsvarta ögonen gubevars, som nu sitter på Norrköpings för andra gången. Grosshandlarn han rörde visst lite för mycket på det der diversekontot, så att han fick fri skjuts till Landskrona, och några

bergostron tål han icke vid nu mera, sedan han blifvit melankolisk och tvingad att hålla sig till en mera moderlig näring och välsignar redan på morgon hafregryna och mjölken, som han förut aldrig tittade åt.

— Ya mej! Födgeni hade han nog, men han skulle kanske inte pimplat för mycket Sparkling hoch, ty sådant slår åt hufvut. Det såg man också på lilla Pernambucco. Honom kommer väl Eva ihåg?

— Mätte väl det, kassörn med kalescherna och kattguldsringarne ja.

— Just han. Han hoppa från hissen i förrgår afton direkt in i evigheten och höll på att skrämma slag på en gammal landtprost, som spatserade nedanför och funderade på sista höstskörden och Mosebackevarietén.

— Di der hoppena utför ä' inte bra. Di ä' för djerfva och skänka intet renommé.

— Renommé?! *Hur* är det med stackars Karin, som skrapa svafvelstickorna i sitt elände?

— Hon är kry och rask nu, har utsigt åt bror min till och spinner i takt med spårvagnsklockornas pingel. Hon riktigt *trifs*, skrifver hon till sin kusin på Hallska kolonin.

— Nå men *herr* Berglund då? Ursäkta att jag stått här och pratat utan att fråga ett ord efter den hedersmannen.

— Jo jag tackar, gubben reder sig bra och

är vid briljant humör på Långholmen eller holmen som han skämtar om. Man kan inte bli annat heller, då man har gratisfyrverkerier af grannarne och måste föra diet och sköta sin helsa. Hans mage, påstår han, har betydligt förbättrats och så har han träffat flera bekanta och inte behöfva de ha några ekonomiska bekymmer och tänka på morgondagen.

— Men *friheten*, Eva?

— Det är just den, som gubben tycker att vår pojke har i för hög grad. Pojken kan traska Glasbrukstrapporna upp och ner hela da'n igenom och få hjertfel på kuppen.

— Jaså han har sin verksamhet på Söder?

— Ja, men far tycker inte om den. Sannt är nog, att pojken inte ligger oss till last. Men i alla fall, Dihlströms inrättning i all ära kan väl vara bra i och för sig, men något *anseende* ger den då inte åt sina inneväanare.

— Nej, *det* ska' Gud veta! Men hvad är det klockan slår?

— Elfva.

— Kors! Jag skulle ju ha varit till rote-man före den tiden. F. d. brukspatrons yngste pojke behöfver hjälp till skolkängor och nu har jag i stället pratat bort tiden. Men roligt var det i alla fall att träffa en gammal bekant och lifva upp gamla minnen.

— Och alla så väl konserverade!

— Ja alltför väl! Inte kunde vi drömma om det här, när vi första gången träffades? Men vi fäste oss kanske inte då så mycket vid att ärlighet och arbetsamhet ska gå hand i hand lifvet igenom. *Det* kan jag nu sitta timtals på Grubbens och grubbla öfver.

— Nå, sådant är lifvet. Ser man på, våra ögon börja rinna med salta tårar. Det kommer bestämdt af att vi blifvit gamla och förståndiga.

Pompe.

Det är icke Karl den tolfte's historiska rikshund jag ämnar presentera, bara hans namne af färskare datum och historisk äfven han på sitt vis. Vid Karl den tolfte's-stodens aftäckande den 30 november 1868 var han ännu vid full vigör och hedrade oinbjuden med sin närvaro festen på ett betänkligt sätt genom ett glädjeskall just i det ögonblick, då helig tystnad skulle råda, täckelset föll och en behjertad man klättrade upp för att lossa den klut af skynket, som fastnat på ena sporren. Olle Strandberg höjde sin taktpinne, och ur svenska hjertans djup tonade den Tullbergska hymnen med Talis Qualis' malmklingande ord:

›Likasom förr du går oss till möte,
stöpt uti brons, du kungliga hamn.›

Pompe lade ned sin röst och tittade prisnosig på mörsarne.

Men inte var det på den manövern som Pompe vann sin lilla historiska ryktbarhet. Det var på de fredliga idrotternas område han spelade en roll, som väl sent skall glömmas af åtskilliga hundratal f. d. skolpojkar, nu mogne män, som säkert minnas Pompe lik en lagrad veteran i vettets sold, der han som en lefvande liggare med sina kloka ögon fixerade dem från den upphöjda katedern, stödjande sitt hufvud mot en blå ami, som Carl Snoilsky odödliggjort i en minnesruna öfver en älskad lärare. Inte för det jag tror, att Pompe var någon vidare styf latinare eller djuptänt filosof, fastän han såg så ut när de ämnena stodo på schemat, men ett faktum är dock, att han tuggade i sig både Livius, Virgilius och Horatius med Kolmodin, Ljung och Kumlin till efterrätt och skälde svårt under extemporalieöfningarna samt höll skarpt på principium antiteseos, när vaktmästarfrun seglade genom klassrummet och nickade goddag åt honom.

Pompe var af blandad pudelras, helhvit med svarta ögon och en svart klack vid svansroten, som han aldrig brydde sig om att se en skymt af utom vid de tillfällen, då någon okynnig upptågsmakare froterat honom med terpentin på det onämbara och han under brinnande lek-

tion tvangs att åka kana eller leverans, som det också kallades, golfvet rundt och med bakbenen skandera takten till »Ill' ego qui quondam» eller »Vides ut alta stet nive candidum».

— Hvad går åt dig, Pompe? Hunden är bestämdt törstig. Gif honom litet vatten Tönnes, menade den tillgifne husbonden och värderade läraren.

Pompe höll just vid orgelpanelningen på med det långdragna a't på fusce pharetra, då han i ett nu nafsade Tönnes i knävecken liksom han velat ge honom ett »oskick», ty Tönnes var hans fridstörare den gången. Pompe fick visserligen en mild tillrättavisning af sin husbonde, men Tönnes fick af kamraterna gliringar, som han inte satte högt värde på.

Det var dock ej alltid Pompe var så stram som på skolrummet. Det fans andra tider på dygnet, då han gaf pedagogiken en god dag och utvecklade en yster abandon som en glad och lifvad celadon. Han knallade sig då ut i arla morgonstund neråt Humlegården i trakten åt rotundan till. Der var allmänt hundmöte. Prissar från alla möjliga läger, hederliga och ohederliga, enfärgade och mångfärgade, ragghåriga och snagghåriga, trogna och otrogna, köttätare och sockerätare — alla måste infinna sig på morgonplenum och nosa på räfsaxarne, som voro utlagda för att hindra okynniga pojkar från att

snatta äppelkart och sura krikon på fruktängen närmast artilleribatteriets hus, som sedan blef rotemannabostad och nu är slopadt. Hvilken funktion Pompe innehade vid detta fyrfotade kollegium är ej godt att säga, men på grund af hans hvita knollriga peruk och den suffisans, hvarmed han vid hvart tredje steg spasmodiskt lättade på högra bakbenet som om han menat ett »fi done» eller »ur vägen brackor», så skulle man kunnat taga honom för en markis. Om han nu pratade moderna eller omoderna språk vet jag ej, men något eget tonfall månne han ha haft, ty de andra prissarne spetsade öronen vid hans tjut alldeles som när Upsalaborgarena förr i världen i domkyrkan förvånade sig öfver promotors glänsande tal på ett för dem otydbart tungomål. Ja, en stor bulldogg, som egdes af en oestetisk hemslagtare i granskabet, hade för vana att, när Pompe höjde sin stämma, draga en suck à la Gluff Gluff, själlöst och stinnt i sittande ställning stirra på Pompes klack och krafsa sig bakom örat som om han funderat på att kosta på sig lektioner i främmande språk. Alla hyste aktning och vördnad för Pompes diskant så när som på ett rötägg af onämbar ras. Rötägget hette Rölle på grund af sin kolorit och skämdes ej för att under Pompes periodbyggnader hugga honom i haspetsen och derigenom gifva klaven till en all-

män munhuggning, som slutades med et simpelt slagsmål, hvori Pompe gjorde fiasko, bulldoggen glömde sina språkfantasier, briljerade med groteska evolutioner och vann fortuner, dem han aldrig haft en aning om. Pompes värdighet var krossad, och feg af tusan plåtar skälde han ett litet tag på Rölle och sprang omedelbart derpå Stakens gränd upp utan att blinka åt så mycket som en katt en gång. Derpå drack han sitt morgonkaffe med en uppsyn som om han varit riksdagsmannakandidat, men glömt att betala utskylderna, såg ofantligt allvarlig ut och gick till skolan att höra pastorns minnessång öfver de mindre profeterna.

* * *

Tretton lyckliga och glada år lefde Pompe igenom vid ömsom godt och ömsom knarrigt humör, såg generationer komma och gå utan att bli ängslig för det, hann att få gikt, bruna tänder och bli både farfar och morfar utan att med så mycket som ett kalopsben eller ett lod köttfärs bidra till de olika familjernas underhåll.

Nu skulle han till följd af den nye hyresvärdens panik för hans originella och klassiska fasoner att vid hvarje sammanträffande vilja göra kontrakt med honom i knäveckan dö som en vanlig hund utan att sjelfdö.

Raskt gick nackstiket, men vid det han då i sapphisk takt viftade sitt afsked och gaf mig

ett förebrående ögonkast för det snopna ändandet af ett bildadt och ädelt hundlif, skänkte han på samma gång en blick, så lugn, oförarglig och tilltalande som en ekonomidirektörs vid ett resande teatersällskap, då han vill betala björnarne med fribiljetter till »si j'étais roi.» Allt nog, jag läste på hans näthinna en humoristisk helsning till alla dem som mindes hvita Pompe, hvilken trots sin färgton visserligen ej var någon oskuld men dock en liten vetenskapsman, det kunna vi ju komma öfverens om, fastän kan gick på fyra ben.

Wov! De mortuis nil nisi bene!

Myran.

Myran var inte en qvinna, bara en man, och därför får hon finna sig i att heta han. Han ansågs rik som en onkel från Kalifornien, ehuru han icke var guldgräfvare, endast simpel guldsmed i yttersta Thule, der han genom flit, sparsamhet och goda konjunkturer förskaffat sig ett välstånd, som småningom på grund af hans oböjlighet för det äkta ståndet vidgade sig och gaf honom karakteren af att vara en burgen och förmögen man.

När han efter gamla tidens plägsed lärt ut och gjort sina gesäll- och mästerprof, började han i liten skala på egen hand som egen, ty något biträde, ej ens springpojke eller städerska, ansåg han sig kapitalstark nog att kunna aflöna. Tidigt på morgonen upp med foglarne började

han dagen med att sjelf sopa, damma, feja och putsa butiken. Stalldrängen till excellensens hästar, hvilka logerade i samma hus, tog honom i början för en vanlig borstis, som gick till och ifrån och saknade vett att bjuda en så högt uppsatt person som en motionerande stalldräng på en morgonklöfver, när denne vid brunnspumpen tydde väderleksförhållandena och slog sig i backen på, att han var specialist på hästhof. Men när han så fick höra portvakten helsa »gomorron herr fabrikör», så fixerade specialisten fabrikörens sömslitna morgontofflor, ruskade på hufvudet och menade honom vara en girigbuk. Men det var han visst inte. Han var bara förständig. Egen herre och egen dräng var och förblef hans valspråk ända till lifvets sista afton, natt, förmiddag, middag eller eftermiddag — man kan ej så noga veta, ty den gamle ungkarlen och egne herren dog, som han hemma lefvat, i sin tysta ensamhet utan andra vittnen än stela mahognymöbler, stannade bordstudsare, tydande på en förgången verksamhet, och tomma karlsbaderflaskor, sqvallrande om bruten helsa och sansadt humör.

Der han satt i länstolen med nedböjdt hufvud, då grannarne måste bryta sig in till honom, syntes han som en grubblande filosof. Händerna lågo korslagda öfver hvarandra som till bön, hakan tangerade bröstkorgen, ögonen

voro öppna och betecknade hvarken frid eller oro, snarare något obestämdt något, som han på dödens tröskel velat fråga sig sjelf: hvad egentlig glädje af lifvet har jag väl haft?

Och han kunde väl ej ha så orätt i det spörsmålet, ty då han som rangerad rentier drog sig tillbaka från sin verksamhet för att söka lugn med värdighet, så tillrådde honom hans fåtal vänner, ty han höll sig endast inom en slutna krets, att han skulle gifta sig, smaka familjelifvets glädje och kanske lemna sitt namn i arf åt eget kött och blod. Han var ju inte så lastgammal ännu, ej fyllda 60 år och vid frisk och toujours vigör. *Nej, för sablarne! det kapitlet ville han knappast bordlägga.* Testamentet var redan klart. Arftagare skulle ett par aflägsna släktingar, tjenande som drängar på bondlandet, rättmätigt blifva. Kapitalet, gående på några tiotusental, skulle stå orubbadt för deras räkning, och bonddrängarne skulle således på ett kör blifva herremän, nappa lyckan i flykten och lära sig att lefva och kanske låta lefva på bekostnad af salig onkel, som de aldrig i lifvet sett, smekt eller jollrat för, och som varit typen för en sträng hushållare och nekat sig mången njutning för att spara åt dem, som ej ens kände hans dopnamn.

— Jo, de' ä' skön logik i de' der snuggeriet, skrupensade honom hans brushufvud till

vän sjökaptenen. Spara och knoga ihop åt vildt främmande menniskor, som när du ligger med näsan i vädret och väntar på Charon med färjan, knappast säga så mycket som tack åt dig, och det kan också göra det samma, för du hör ändå inte på det örat då. Men sjelf har du inte råd att bestå dig ens med ett par stärkmanschetter, ett par kastorhandskar eller ett honett bomullsparaply, bara för att bondbassarne ska göras till halfherrar och galningar genom dina dumma idéer. Ja, du hör sjelf! Nu hostar du med klangen af en sprucken violoncell. Hvarför gör du det? Du har naturligvis inte råd att köpa dig galoscher! Nej, jekeln anacka, det riktigt kliar i fingrarne på mig att, så landkrabba du är, ge dig lite dagg och låta dig gasta melodi till ordspråket sila mygg och svälja kameler.

— Åh, jag har ännu lång tid kvar att lefva, och när det är slut, så hvad rör det mig, om jag är sörjd eller saknad?

— *Saknad* kan jag bedyra dig, att du *inte* blir, om ej af mig och några få; men nog blir du *sörjd*, om inte annars så på begrafningsdagen. Nu ha vi emellertid varit litet uppriktiga mot hvarann. Men ska du inte dricka öl till maten?

— Jaa, jaa, jag vet inte riktigt...

— Åh, knussell! kypare, två halfva öl!

— Jaa, jaa, men jag ska bara ha *ett* glas, helt närmast korken.

* * *

Kaptenen hade spått rätt. Myran hade, som nämndt är, slocknat i sin stack. Nu var begrafningsdagen inne, en högvarm sommandag. Annons hade tillkännagifvit att, i händelse myran egde vänner, dessa skulle samlas på ett af stadens bästa hotell, der äfven vagnar stodo till deras förfogande.

— Jag tror knappast man behöfver ta mera än sex vagnar. Så indraget som han lefde kan väl ej vänkretsen vara så stor, menade begrafningsentreprenören. De begge bondsönerna och presten i första vagnen, så ha vi fem vagnar till, usch, det räcker och blir öfver!

Men det blef inte öfver alls, tvärt om! Alla möjliga och omöjliga typer inom de verkliga och de tvifvelaktiga existensernas område voro talrikt representerade och prydde festsälens långväggar med ett bildrikt galleri, hvori bilderna antagit ett halft melankoliskt uttryck, hvilket, om det nu härrörde sig af sympati för den af lidnes bortgång eller af den torra anblicken af mosel och rhenskt eller af för trånga svarta benkläder och åtsittande hyrda frackar är mig omöjligt att afgöra — troligtvis af alla dessa premisser, förenade till den konklusionen, att

det måtte väl för tusan plåtar inte sluta bara med det här?!

Entreprenören vände sig i sin misräkning till en af de tvivelaktiga och frågade, medan denne grep sig en dyrbar sorgkaramell med tyll, guld och inskriptionen »sörjd» på:

— Förlåt, var min herre slägt till den hädangångne?

— Nej, gunås så vist, svarade han och psittade åt moselvaktmästaren, det var icke så väl heller, men en ärans man var han och en sann vän. Derför sörjer jag honom, och många med mig. Men vi ska alla den vägen vandra, tillade han och närmade sig rhenbrickan. Jag undrar, om det blir middag efter. Har herrn någon aning om det?

— Säkert lika bra som ni sjelf.

— Ja, säga hvad man vill, en kärnpojke var han i alla fall.

Men hvad är det der för diger pjes, som halfigger med ena benet hvilande på en stol. Entreprenören helsar pjesen och frågar om anledningen till den mindre taktfulla positionen.

— Den är absolut nödvändig, får han till svar, ty jag vrickade foten i förgår och har måst kosta på mig en åkare hit för ett hedra gamla myran.

— Således ett intimt vänskapsband eller kanske släktskap, som pressat till denna uppoffring?

— Nej, ty värr, ingen slägtskap. Bara idel, ren och samvetsgrann vänskap. Inte talttes vi något vid på de sista tjugo åren, men hans bild lefver för mig lika frisk.

— Han är död nu förstås.

— Det gör det samma!

— Hvad för sla'? gör det det samma?

— Jag menar hans *minne* jag. Det är det jag vill hedra, fastän jag aldrig tror att foten orkar med procession.

— Men då blir det ju inte något aktivt deltagande i den sista hyllningen.

— Jo, kusken får hålla vagnen vid porten. Alltid uppfångar jag då en skymt af kistan. Han lär ju ska ligga på ett af de närmaste, hederliga kvarteren, hörde jag. En kärnkarl och ärans man var han! Synd att han skulle vara så anspråkslös, eljest hade jag väl slumpat till med en finare krans . . .

— Det är ett misstag.

— Är det ett misstag?

— Ja, jag menar så till vida, att han aldrig har undanbedt sig kransar.

— Åh, *jag* kände hans karakter i grund och botten jag. Han hvilar lugnt, der han hvilar, om också foten vore sjutton gånger ur led.

Klockan blef inne till att bryta upp, och trängseln blef besvärande i ett afsides mindre

rum, der konjak och vatten serverades för dem, som voro ömtåliga för förkylning, och det var hvar enda själ, t. o. m. presten, som med allvarlig min ledsagade sörjande anhöriga till silfverbrickan.

Myran sjelf låg tålmodig och bidade dubbelqvarten i skinande, glanspolerad, zinkad och bandad ekkista på katafalk under blå stjernhimmel i grafkoret. Så gentilt hade han aldrig haft råd att ligga under hela sitt lif. Locket var rikligt besatt med dussintals böjkrokar, dem inga kransar eller blommor skydde, så när som på vid hufvud och fötter. Vänkrokarne på sidorna bara grinade, och dödgräfvaren läste s. k. välsignelser öfver så väl den döde som de sölande begrafningsgästerna.

Slutligen kom den sörjande kohorten och presten höll ett grannt tal om, huru förståndigt den afidne förvaltats sina pund, hvarvid arftagarne af rörelse beto sig i läpparne, skyggade ögonen med venster hand och nickade i moll-dur. Alla de andra existenserna vaggade jemväl sina hufvuden till bifall — ja, äfven han med ledvrickningen i vagnen vid kyrkogårdsporten, han som ej kunde höra talet utan i stället sam-språkade med kusken om hästarnes ålder, husbonds affärer och sista nattkörningen, äfven han nickade skämtsamt bifall, då kusken frågade honom om gästerna skulle återvända dit, hvarifrån de kommit.

Se så, nu är det öfverstökadt och myran kommer med rask takt, buren af säkra och vana likbärare, för att dyka ner i sitt sista hvilorum. Vännerna hade så gerna velat visa sig uppmärksamma, men alla ledo af reumatisk värk i axlarna och hjertfel, som omöjliggjorde listernas värdiga handterande.

— Hva' ska' alla krokarna på kistan tjena till egentligen?

— Till uppmärksamhet från vänner naturligtvis.

— Prat! Nej, men se på bondkurrarne! Ta mig katten ha de ej kastbuketter med evighetsblommor i. Nå ja, di ha råd dom. Men hvad vill det säga? Di ha glömt sorgflor på kaschetterna.

— Ja, ser du en mössa sörjer aldrig öfver att bli hatt.

— Prosit!

* * *

På hotellet stod glädjen högt i tak, och en hejdundrande middag afäts till myrans ära, som förevigades så i tal som sång allt mera som champagnen bornerade. Arfvingarne sågo så uppspelta ut som om de vunnit första lotten på Hamburgerlotteriet, och vaktmästarne doko hvarannan minut ut med halftömda buteljer och förklarade all konfekt och bonbons redan serverad,

innan den ens blifvit serverad, utan blott konserverad i deras digra kallikåtjufgömmarefickor, som synas vara bottenlösa.

Efter kaffet steg stämningen dess värre och gaf anslag till glada Bellmanssånger, som slutade med »Hvem är som ej vår *broder* mins», unisont sjungen, fastän brodern kunnat vara farbror åt tre kvart af sällskapet.

* * *

— Det var en förbannadt ståtlig och värdig begrafning den snäljåpern myran gaf sina talrika vänner, reflekterade ledgångspatienten, hoppande på ett ben. Det bara förargar mig en sak.

— Hvilken då?

— Att man måste ge kusken drickspengar!

En villa

(Fragment ur min dagbok.)

För åtskilliga år sedan, då min hvita studentmössa ännu var grön, var min mage ständigt matfrisk och min kassa lika tom som den. Min yngre broder egde en, om möjligt, ännu starkare matlust och tommare börs.

Ur min gamla dagbok vill jag här teckna en lång förmiddag, då våra magar kurrade förgäfves och våra plånböcker på ett glänsande sätt uppenbarade sin svaga sida.

Det var en söndagsförmiddag våren 186 . Min bror Ulrik och min syster Agatha hade till denna dag emottagit en inbjudning att bese vår vän Pål Blombergs nyligen inköpta sommarnöje i trakten af Liljeholmen. Jag var äfven invi-

terad och vi skulle begifva oss till Blomberg kl. 8 f. m.

Jag kan just icke säga, att jag hade mycken lust att gå dit, men Agatha hade under flera dagar tutat mig i öronen att det vore mycket oartigt att afslå en artig inbjudning.

Dessa tutningar hade dock föga hulptit, om de ej åtföljts af förespeglingar om en god frukost. För en god frukost gör man mycket i verlden, och jag beslöt att följa med.

När vi kommo ned på gatan, anträdde Ulrik och jag färden med stormsteg, ty vi voro mer än vanligt hungriga. Vi hade med flit förtärt endast ett par magra kaffeskorpor, för att kunna göra desto bättre skäl för oss vid den väntade frukosten.

Men den hastiga takten behagade icke Agatha. Hon är temligen maklig af sig och älskar att vandra med korta och långsamma steg.

Hon gjorde allehanda invändningar. Utanför Sandgrens urfabrik visade hon att klockan knappt var half nio och tillade att Pål Blomberg lofvat att vänta på oss till half 11.

Men vi fortsatte rastlöst färden. Alla våra tankar grupperade sig kring den för våra ädla själar hägrande frukosten, och Agathas yttrande blef obesvaradt.

— Aptiten ger mig vingar, sade Ulrik.

— Ack, om det vore hummer, svarade jag.

— Jag undrar om Pål håller bra frukostar.

— Vete hin, om de ha hummer vid Lilje-
holmens värdshus.

— Nåja i värsta fall får man väl nöja sig
med en biffstek.

Men Agatha tycktes finna vårt prat en-
formigt.

— Gå förut, sade hon, jag kommer efter.

Vid dessa ord företogo vi oss för första
gången under utflykten att betrakta henne, ty
vi trodde att hon börjat »uggla»; men ett iro-
niskt småleende lugnade oss, ty Agatha brukar
aldrig småle när hon »ugglar».

— Har Pål nämnt någonting om frukosten,
frågade vi, då vi sågo oss ej behöfva trösta
henne.

Hon teg, men skrattade. Och vi skrattade
också, ty syster Agatha ser så hjertinnerligt
glad och vacker ut då hon skrattar.

Efter en stund utbrast Agatha plötsligt:

— Hör ni, gossar! Vi måste gå långsam-
mare. Jag har fått sendrag i foten.

— Du narras, Agatha lilla, sade Ulrik.
Det va' *märkvärdigt* hva' ja' känner mig hungrig.

— Ni tänker då aldrig på annat än ert
evinnerliga gamla äta, replikerade Agatha. Jag
skulle skratta om ni ingen frukost fick.

— Skulle du det? frågade Ulrik häftigt,
och påskyndade sina steg.

Agatha måste trots sitt sendrag linka med, men hennes hjerna sysselsatte sig oupphörligt med att uttänka ett ofelbart medel till fartens hämmande.

Ändtligen fann hon det.

Hon sträckte ut sin hand och tog mig under armen. Hon höll sig fast som en igel och hejdade farten med domkraft.

Hvad ville jag göra? Icke kunde jag midt på Norrbro mot hennes vilja draga henne med mig som en kälke eller ett paket.

Jag måste foga mig i den hårda nödvändigheten och var klok nog att deraf göra en dygd.

— Nåja, sade jag, eftersom du har sendrag kära Agatha, så går jag gerna litet långsammare.

Jag tror att hon genomskådade mig, men måste erkänna hennes takt att ej yppa sitt miss-troende.

Tack vare den boja som knäppts om min arm, gingo vi nu på Agathas kitsliga manér. Denna gång är ett långsamt, snigellikt, framskridande — majestätiskt, men pinsamt. Ulrik och jag kalla det »segling».

Efter ett långtrådigt promenerande öfver Mynttorget, Vesterlånggatan, Slussen, Södermalmstorg och Götgatan, befunno vi oss ändtligen på ort och ställe.

Vid skönjde på afstånd den Blombergska

porten, som bevakades af en med pilbåge beväpnad ung medlem af vår kraftfulle vän Blombergs talrika familj.

När vi nalkades, lemnade vakten sin post och gaf oss fri passage.

I tamburen välkomnades vi af Pål Blomberg sjelf och hans hustru Pamela, men så snart de äkta makarne hunnit anlägga ytterplaggen, kilade vi åter ned på gatan.

Jag gick med lätta steg, ty jag hoppades ännu.

Vädret hade på morgonen varit mulet, men nu upplárnade himmelen och solen strålade vackert. Jag ansåg detta såsom ett gynnsamt förebud.

Ack, jag dåre! Hela denna förmiddag var uppfylld af missräkningar och förargligheter.

Vid jernvägsstationen mötte oss den första malheuren.

Pamela är nog en god människa, men hon har svagt bröst och hatar långa promenader. När hon fick se lokomotivet, uppsteg därför en helt naturlig önskan hos henne att begagna ångkraft till färdens fortsättande.

Hon klädde sin önskan i ord, och midt under mina ifrigaste funderingar om frukostens sammansättning störde hon mig med följande ord:

— Vet ni, mitt herrskap, jag föreslår att vi fara på jernväg.

Goda Pamela, om du vetat huru du med dessa ord sårat Ulriks Achilleshäl och min, hade du icke sagt dem.

— Svara, hviskade jag i Ulriks öra, ett kungarike för ett svar.

Men ett olämpligt svar blef det, ty Ulrik, som djupt kände hvar skon klämde, förhastade sig och yttrade med konstlad glädtighet:

— Jag för min del föredrar att gå, för . . . för . . . för jag har starka ben.

Ögonblicket derefter rodnade han öfver sin förlöpfung som en ung flicka.

Många brister kan man öfverskyta, men jag märkte att en tom plänbok lätt sticker fram.

Emellertid fingo vi en opåräknad bundsförvandt i Pål hvilken, sedan han skrattat sig mätt åt Ulriks bedröffiga fysionomi, inföll:

— Det vore en riktig förlust att i ett så grannt väder sitta inklämd i en mörk jernvägs-kupé. Då är det vida angenämare att gå.

Och dermed var saken afgjord.

Agatha hade hela tiden hållit sig tyst, hvilket förundrade mig, då hon varmt älskar alla slag af beqvämligheter. Jag slöt af hennes tystnad att hon hvarken hade penningar eller sendrag, och jag har sedan fått veta att jag gissade rätt.

Tågandet fortsattes derefter öfver en mängd för mig obekanta gator tills vi kommo till Adolf Fredriks torg, från hvilket vi veko af in på Hornsgatan.

Pål Blomberg, som är gammal söderbo, kände i grund Hornsgatans sevärda partier och påpekade dem med älskvärd liflighet. Om hvarje hus hade han något att förtälja; och ett par stora hvalfiskbetar utanför en port måste vi icke allenast beskåda utan äfven fingra på.

Så framskredo vi — visserligen långsamt, men framskredo dock; och äntligen stodo vi vid Liljeholmsbron.

Vi gingo öfver den, och målet för Ulriks och mina tankar, Liljeholmens värdshus låg för våra ögon.

Klockan fattades en minut i elfva. Några karlar som spelat käglor lemnade tillbaka nyckeln och jag började allvarsamt frukta för frukosten.

Då sade vår värd och drog vänligt på smilbandet:

— Låtom oss forcera värdshusdörren.

Glada hägring! Sardinier, laxar, förädlade nötkreatursbitar och smakfulla omeletter uppförde en tjusande ringdans för min själs ögon. När man har liffig fantasi, ser man spöken på ljusa dagen.

— Ja, vet du Pål, vi få allt skynda oss

för att hinna säga till om något (någon frukost, höll jag på att säga).

Pål skyndade gången fram och hoppade lätt uppför den lilla trappan. Ulrik följde honom med bevingade steg.

Men dörren var stängd och öppnades ej trots Påls täta och Ulriks ännu tätare knackningar.

Jag och damerna hade emellertid upphunnit dem; och Ulrik läste i mina ögon återskenet af sin egen sorg. Det var ett tragikomiskt ögonspel, har Agatha efteråt förklarat.

Det bestämdes att vi skulle fortsätta färden.

Jag hade hellre vänt om till staden, ty jag ansåg utflyktens ändamål förfeladt; men man måste vara artig, äfven om man skall blifva martyr för sin artighet.

Knapt hade vi lyftat våra ben till affärd, förrän nyckeln gnisslade i källarsalens dörr.

Mitt skarpa öra uppfattade straxt detta ljud och jag stannade på fläcken.

Dörren öppnades och en liten nymf presenterade sig för att gifva oss tillstånd att komma in »på andra sidan», d. v. s. den teologiska vägen.

Den leende nymfen ledsagade oss till ett litet rum, hvars väggar pryddes af en mängd historiska porträtter; och der lemnade hon oss, för att i ett annat rum mottaga Påls order.

Med ett af vänligt leende alldeles strålande anlete infann sig denne snart, och vi skyndade att gifva den förmente frukostbeställaren en hedersplats i soffan. Der satt han och sökte åvägabringa ett lifligt samspråk; men alla samtal afstannade i brist af näring.

— Det här tycks bli långväntan, yttrade Pål Blomberg.

Ulrik betraktade honom med förvånad min, ty anordningarne för en god måltid pläga gemensligen kräfva någon tid.

Men dörren öppnades och vår Hebe inträdde, bärande en bricka med en butelj och några glas på.

Buteljen var en vanlig, brun ölbutelj.

— Landtlig bränvinskarafin, tänkte jag, men får gå.

Min näsa växte dock åtskilliga millimeter, sedan Ulrik i ett obehagadt ögonblick fästade min uppmärksamhet på buteljens etikett.

»Fint portvin», läste jag.

— Besviken, tänkte jag, skamligt besviken.

Det har funnits personer så själsstarka, att de kunnat le med döden i hjertat; och jag räknar mig till stor förtjenst att jag vid detta tillfälle kunde skratta med hangersnöden i magen.

Derute sjöngo fåglarne sina vårsånger i det strålande solskenet, under det vi i den ovanligt mörka värdshuskammaren drucko dåligt port-

vin och längtade efter en smörgås, huru tarflig som helst — en belägenhet, värdig min värste fiende.

Men en halfbutelj portvin, fördelad på fem glas, räcker icke i evighet, i synnerhet om somliga af de drickande äro smått vreda och vägra att bidraga till samtalets underhåll.

Pål gjorde visserligen förtviflade ansträngningar att roa sina gäster, ty min hederlige vän har den lilla svagheten att vilja anses som en qvick och treffig sällskapskarl, hvilken kan tjenstgöra såsom elektricitetsmaskin i hvilken krets som helst.

Sålunda svettades den med bifallsleenden bortskämde Pål Blomberg ganska ymnigt och fattade med synbar belåtenhet sin filthatt, då Pamela och Agatha förklarade sig redan vara yra i mössan.

Färden fortsattes och vi aflägsnade oss allt längre från det hem, hvars enkla frukostmåltid vi lättsinnigt försmått.

Och likväl måste vi visa oss glada, ty Pamela hade uppklarnat, så snart solen åter börjat verka på hennes hulda anlete; och hvad gör icke svensken för att behaga damerna?

Vi måste småle eller gapskratta åt Pål Blombergs uttryck, allteftersom han sjelf smålog eller gapskrattade åt dem; och att en sådan rol af eko är pinsam för aktören känna nog de

många af våra läsare, som någon gång nödgats spela den.

Pål utgjorde eftertruppen på den lilla gångstig der vi vandrade i gåsmarsch, och sällan har någon äldre man på ett lekfullare sätt sökt uppigga ett sällskap.

Han kastade risqvistar på damernas kappor och kardborrar i deras parasollfransar, han härmade göken, han gol som tuppen och jodlade ett icke ringa antal skånska melodier.

Vid ett dike hejdade han hela tåget för att peka på några utspilda ärter.

— Tänk om här i sommar skulle växa upp en ärtåker, sade han, och alla skrattade.

Så gick tiden och vi kommo äntligen fram till målet.

Pål kilade in i en torparkoja för att hemta nycklarne till sin villa. Pamela, Agatha och jag gingo i förväg, men Ulrik föredrog att makligt hvilat sig på en liten fuktig grästorfva.

Snart stodo vi vid sjöstranden.

— Mins du här, Agatha, sade Pamela melankoliskt, mins du? Ack, du kunde hafva varit död nu!

Agatha blef röd som ett smultron.

Vi stodo vid det grunda, men minnesvärda vatten, der Agatha en dag under föregående höst plumsat i och fått sig ett fotbad, från hvilket hon befriats af min nu-

varande svåger. Deraf Pamelas melankoli och Agathas friska smultronfärg.

Begge döko derefter djupt ned i sina gemensamma minnen från den gudomliga sommaren och arbetade sig hastigt in i en poetisk stämning, ur hvilken de icke vaknade, förrän Pål ankommit och anstält ett öronpinande skrammel med en nyckelknippa.

Ulrik närmade sig på afstånd med verkliga tuppfjät och hade en i hög grad ointresserad uppsyn.

— Mina damer, tog Pål till orda och bugade sig, jag lyckades endast få nycklarne till bottenvåningen. Larsson sjelf var borta och gumman kunde ej få reda på nycklarne till loftet.

Jag bekänner att dessa ord ingalunda missagade mig.

Vi trädde in i den landtliga bostaden och funno allt förtjusande. Hvarje rum hade sin lilla historia, som vi måste afhöra, under det hungern rasade i våra inelfvor.

När Ulrik framkom, måste rummen ännu en gång beskådas och de små historierna upprepas.

— Här bodde Pål, här bodde Pamela, här bodde faster, här ska' Pål bo, här ska' Pamela bo, här ska' faster bo, ljöd det oafbrutet i mina öron.

Och för hvarje meddelande såg jag mycket road ut och uttalade ett artigt: »Jaså», »såå» eller något dylikt.

Glanspunkten i förevisningen var en flat berghäll utanför sjelfva hufvudingången.

Pål och Pamela upplyste med en mun, att denna berghäll hade en lysande bestämmelse såsom ämnad att blifva underlag för en stor sal, hvarmed Pål tänkte rikta sitt tusculum.

— Här skall ett piano stå, sade Pål och pekade på en stor sten. Tänk så vigt att flytta in det i nästa rum, då man vill dansa här.

— Vid den der väggen, fortsatte han och gjorde med käppen ett utfall i fria luften, tänker jag placera stora familjesoffan. Här skall ett matbord stånda, här ett sybord, här några stolar o. s. v., o. s. v.

Sålunda uppfylde han hela bergplatån med fingerade möbler, tills den tycktes mig likna idealet af ett möbelmagasin, då slutligen Pamela fattade Agatha under armen och långsamt förde henne nedåt sjön.

Ett istäcke qvarlåg ännu närmast stranden och vi pröfvade dess styrka genom att slunga stora stenar derpå.

Då Pål såg att isen höll, uppsteg en djerf tanke i hans själ.

— Här, tänkte han, här skall visas käckhet.

Och han begaf sig ut på isen, under det Pamela af förskräckelse skylde ansigtet med den liljevita handen och Agatha gaf till ett anskri.

— Lugn, mina damer, lugn, skrek Pål och kastade utmanande blickar på Ulrik och mig.

Derpå utförde han en serie af invecklade piruetter, hvilka, enligt hans eget påstående, härstammade direkt från Jackson Haines, och stod just i begrepp att slå några äfventyrliga »yglor» på klacken, då Pamela, som försigtigt begifvit sig till en mjuk mossbänk, genom en artificiell svimning plötsligt återkallade honom till lifvets prosa.

I stället för att slå yglor måste Pål skyndsamt förfoga sig till mossbänken och öfverhölja sin Pamela med varma kyssar, hvilket bepröfvade medel snart framkallade hennes ljufva småleenden.

Jag trodde att vi ändtligen skulle få gå våra färde, då Agatha händelsevis kom att fråga Pål, om han kunde »kasta smörgås».

Den artige tog detta för en uppmaning, rusade utan att svara ett ord ned till en bit af stranden, der ingen is qvarlåg, hopsamlade en mängd flata stenar och började ett förtvifadt smörgåskastande.

Äfven Ulrik och jag, eggade af en blick ur Pamelas öga, uppoffrade oss; och inom en minut

hade Pamela och Agatha det nöjet att se tre med stenar väpnade manspersoner vid sjöstranden täfla om deras bifallsleenden.

Pål visade sig vida bättre förstå att kasta smörgåsar än att bjuda derpå; men Ulrik gjorde totalt fiasko, och äfven jag stod mig temligen slätt.

Vi, bröder, tröttnade också snart på nöjet och återvände till den lilla gångstigen; men Pål, stolt i medvetandet af sin öfverlägsenhet, fortsatte hårdnackadt kastandet, tills Agatha, i rask ton yttrade:

— Ska' vi fortsätta nu?

Den uppmärksamme Pål ansåg dessa ord såsom en befallning, kastade sin sista smörgås och sällade sig med snabba antilopsteg till sällskapet.

Snart stodo vi åter utanför torparekojan, väntande på Pål, hvilken gått in att återlemna nycklarne.

Drifven af en pockande makt inom mig, ämnade jag långsamt begifva mig i förväg, men hade knappt gått några steg, förrän en kall käre svalkade min rygg.

Det var Pål Blomberg, som blåste ut några oangenäma ord.

— Mitt herrskap, sade han, Larsson har nu kommit hem och här är nycklarne till öfre

våningen. Vill ni se den?... Den förtjenar att ses.

Om Pål bjudit mig på stufvade morötter, hade han icke kunnat träffa mig grymmare än genom dessa ord, hvilka slogo ned hastigt och oförmodadt som en granat.

Klockan var 1 och jag hade hoppats få intaga min frukost åtminstone klockan 3. Nu ramlade äfven denna illusion och en tyst förbannelse öfver Larssons tidiga hemkomst sväfvade öfver min tandgård. Jag är hvarken katolik eller jude och därför ovan att fasta.

När Agatha smålog, läspade »ja» och tackade, smålog äfven jag och bockade mig artigt; men bockade mig så djupt, att ingen kunde se den otäcka grimas jag gjorde.

Pål trodde att han med ett nytt nöje kryddat vår utflykt. Den lycklige! Han hade nog ätit en god måltid, innan han gick hemifrån, och skulle sannolikt ej så tjenstvilligt för andra gången öppnat sin villas dörrar, om han som frukost endast förtärt en »pinne» Liljeholms-portvin.

Vi gjorde således helt om och återvände i våra egna spår till den Blombergska villan, hoppade från den tillämnade salen uppför trappan och läto en mängd dörrar upplåtas för oss.

Vägleda af Pål och Pamela, företogo vi nu åter en beskådning af tomma rum, hvart

och ett egande sin lilla historia, som utförligt berättades.

En enda af de många historierna fastnade i mitt minne, men så närmade den sig också det otroligas gräns.

Vi stodo just och gäspade i ett stort rum, då Pål vänligt pekade mot taket och frågade oss, om vi sågo några hål derstädes. Pligtskyldigt läto vi våra ögon blicka i samma riktning som Påls pekfinger och förklarade, att vi mycket väl sågo ett par hål i rummets tak.

— Nå, fortfor Pål, vet ni hvem som gjort dessa hål.

— Nej, svarade Ulrik och vände upp och ned på sin käpp, liksom för att antyda att de voro märken efter någon oförsigtigt framstött doppsko.

— Jo, återtog Pål, det är rättventiler. Jag har en gång tillklistrat dem och följande morgon funnit dem åter öppnade.

Vi svarade endast med misstänksamma leenden, hvilket föranledde Pål att upprepade gånger bedyra förhållandet. Först sedan Pamela bekräftat sin mans utsago, nödgades vi antaga troende miner.

För öfrigt har jag intet annat minne från dessa märkvärdiga rum, än att vi under mera än en och en half timme beskådade deras väggar.

Först klockan 3 befunno vi oss åter i Guds fria natur och fingo äntligen anträda hemfärden.

Från detta ögonblick började mitt lynne förbättras. Pål Blomberg var så artig mot damerna, som någon man kan vara; och hans galanteri tjusade dem begge.

Så när hade fiendskap uppstått dem emellan, då Pål öfverträffade sig sjelf, dök ned i ett lerigt dike och från detsamma presenterade tre gula hästhofvar till smycken åt de qvinliga brösten.

De ljufva varelserna hade nemligen svårt att afgöra, hvilken af dem skulle nöjas med *en* blomma; och Pål stod som en ny Paris, tveksam åt hvilken han skulle gifva skönhetsens pris.

Men Ulrik och jag vände oss från Paris och gudinnorna, för att betrakta ett föremål, som väckte smärtsamma minnen: Liljeholmens värdshus.

— *Aldrig* skall jag gå förbi denna plats, tänkte jag, utan att minnas huru grundligt jag här blifvit lurad April.

Derpå försjönk jag i en serie gastronomiska betraktelser, ur hvilken jag väcktes först långt inne på Horntullsgatan af en glad skrattsalva.

Pål hade nämligen skrutit med att ingen af hans dialekt kunde igenkänna skåningen och höll

nu på att bevisa sitt påstående genom att uttala ordet »risgrynsgröt».

— Risgrrynsgröt, risgrrynsgröt, skorrade han och syntes innerligt tacksam för vårt bifall.

Han fortfor med sitt förehafvande i minst två minuter och förvånade dermed betydligt flera förbigående personer samt upphörde först sedan han af munterhetens aftynande insett att ordet risgrynsgröt kan blifva enformigt äfven om det uttalas aldrig så skönt.

De många, otvifvelaktigt qvicka ord, med hvilka Pål derefter undfägnade sällskapet, gingo tyvärr förlorade för mig, emedan de uppehöll sig i min hjerna endast den sekund de voro på väg från det ena örat till det andra.

Ulrik och jag hade nästan glömt att vi hörde till sällskapet, då vi plötsligt erinrades derom af Agathas på afstånd ljudande ord: »stanna gossar!»

Vi märkte då att vi befunno oss flera famnar framom våra vänner, hvilka stannat vid ett litet stenhus.

— Ohoj, ropade Pål och vinkade energiskt, ohoj, hitåt!

Och snart stodo vi vid de andras sidor.

— Mitt herrskap, fortsatte Pål, ska' vi gå in hit och se på Svedenborgs lusthus.

Sagdt och gjordt. Vi begåfvo oss till lust-

husets fönsterrutor och togo genom dem en liten öfverblick öfver stället för den store mannens andeuppenbarelser.

Pål Blomberg påstod att allt befann sig i oförändradt skick, sådant det stått vid Svedenborgs död.

På ett bord lågo papper och pennor och derbredvid stod ett stort bläckhorn. Innanför detta rum var ett mindre, der andarne emottogos. Soffor, stolar och tapeter røjde ett ganska nytt utseende, hvilket föranledde den skämtsamme Pål att yttra:

— Det ser ut, som gubben låtit tapetsera.

Damerna logo, och Pål sjelf skrattade ännu då han hunnit ett långt stycke från husets port åt infallet.

Från detta ögonblick tycktes Ulrik och jag slagna med döfhed och sysselsatte oss odeladt med att uppmäta Hornsgatan.

Vid Södermalms torg ruskade vi upp oss ur vår dvala och togo ett raskt farväl af vår värd och hans gemål samt fortsatte sedan marschen med ökad fart.

Klockan half 5 *eftermiddagen* intogo vi äntligen med lysande aptit vår frukost.

Så sent har jag hvarken förr eller senare frukosterat.

Vårfantasier.

(1886.)

Almanackans vårmånad med snö och is, skid-
täffingar och skridskofester, matinéer och
soaréer, middagar, baler, supéer, riksdagsdebatter,
riksdagsmannaval och stadsfullmäktigeval har måst
bita i gräset för gräsmånaden och under tårar
rullat ur tidhjulspåret. Hvarför grät han så
bittert på sistone?

Kände han måhända en rättvis harm öfver
tullfrågans ovärdiga öde i en tid, då landet suckar
af betryck och nöd, det ena fallissementet drager
det andra med sig, konkursernas antal äro legio,
emigrantagenterna blifva kapitalister tack vare
den billiga och s. k. välgörande utländska kon-
kurrensen och kärnan af folket, den svenske

bonden, med svettig panna och tungt hjerta misströstande beder om dagligt bröd?

Eller harmades han öfver socialiströrelsen i Belgien, bränvinsadvokatyren i Småland och den tilltänkta nya Östermalmskyrkan, hvilken är vorden en chimère blott?

Eller fälde han en saknadens tår på professor Wy-Bromanders stoft? Denne sjelfkreerade professor eller, som han helst kallades, gubben Wy afled den 27 mars endera på Serafimerlasarettet eller också på Sabbatsbergs sjukhus. Dödsannonserna säger nämligen Serafimerlasarettet och nekrologerna Sabbatsberg. Mindre kan det också göra till saken för gubbens egen skull, ty nog ligger han bra der han ligger; men det synes mig något originelt att kunna dö på två sjukhus på en gång. Dock, så var också gubben originel i lifvet, kanske Stockholms största original på senare tider. Sista gången jag såg honom var han sig lik som ännu för tjugo år sedan. En hög svart cylinderhatt, hvit halsduk, en rundskuren blå kappa och ett par jättelika galoscher prydde den resliga gestalten. Kappan stod äfven i den strängaste köld genom något knepigt sätt på glänt vid bröstet, och i bröstöppningen dinglede några ordensstjerner, naivt anlagda på att göra effekt. Gubbens rödletta ansigte med sina kol-svarta mustacher myste vänligt och bekant samt föreföll som om han velat säga:

— Titta på mig du, jag är professorn och riddaren Wy. Har du något jugement och savoir vivre, så toge du dig en kurs i den ädla bokhållerivetenskapen af mig, som sökt både statsanslag och personlig professur vid Upsala akademi, fastän den ej fattade andemeningen i mina blyga fordringar.

Utrustad med en för källarmästare häpnadsför att ej säga fasaväckande aptit, saknade han dock ej vyer på det immateriella området, ehuru mer som teoretiker än praktiker. Om jag ej minner mig, så var det han som för åtskilliga år sedan konstruerade en kuriös lifräddningsapparat af något elastiskt ämne, som skulle kunna uppblåsas i sjönöd och då tjena som ett slags boj eller singördel, och hvilken utpuffades som outhärlig äfven på de minsta sjöturer. En vacker sommarafton inträffade, att trängseln var mycket stor på båtbyggen vid Alkärrret på Djurgården. Man trängde på för att slippa vänta på nästa båt. Plask! En man öfver bord! Ett fasligt frustande i vattnet! Grandiosa nödrop om *hjälp!* Man drog med förenade krafter i den nödstälde. Allt mer och mer höjde sig öfver vattenytan majestätisk en kolossal figur, prydd med ordnar och band. Det var gubben Wy sjelf, den outhärliga lifräddningsapparatens genialiske uppfinnare. Apparaten hvilade lugn i en af bak-

fickorna, och nog blef det fabrikatet känt utan reklamer, det vill jag lofva.

Originaler är det ondt om, och när de gå ur tiden böra vi taga vara på dem.

* * *

Aprielflyttningen har ej varit af någon betydighet. Marknaden är flau och hyresvärdarne äro tacksamma, om de gamla hyresgästerna stanna kvar. Hyrorna borde väl också falla i proportion med de dåliga tiderna, tycker man, men det är ej så väl. Vi må skatta oss lyckliga öfver att slippa påökning på kontraktet, ty sådant vågar man ej nu och det är ändå något.

Värre är det med dem som skola hyra sommarnöjen eller kvarbo på sina gamla sådana. Man borde med skäl kunna hoppas på dessa hyrors nedsättning till moderata priser för korthus, som af geschäftiga stadsbor hoptimras till lockbeten för de landluftälskande Stockholmsborna. Ty huru bygga i allmänhet dessa herrars stadslandtpatroner ett sådant? Jo af de sämsta materialier, hvarigenom regnet och blåsten ogeneradt passera, mången gång utan ett enda asfalt-papp som skydd. Trädgårdsanläggningen får hyresgästen sjelf betala, för att, sedan han för egen trefnads skull nedlagt stor kostnad på densamma, indirekt blifva uppsagd genom en obilligt påökad hyra, enär stället betydligt vun-

nit genom anläggningarna och sålunda bör betinga högre pris. Mjök, ägg, trädgårdsalster och öfriga landtprodukter, köpta från qvasilandtpatronens köksträdgård, måste betalas dyrare än i staden, och klagar man, så svaras:

— Flytta, min bästa herre, och rym ut alla möblerna inom en vecka. Med ett sådant läge får jag alltid hyresgäster.

Ja, det är läget och alltid det der gudomliga läget som skall tynga så svårt i vågskålen till stadslandtpatronernas fördel.

* * *

Maria-hissen är öppnad och kungligt invigd; lärkan har drillat i blånad sky lite hvarstans. För min och en god väns del hörde jag henne här om dagen vid Ugglevikskällan, då jag förfriskade mig med naturligt jernvatten, som under värdig min serverades på bricka af den gamla källans »Lotta Svärd», hvilken visserligen hvarken var att skratta eller att gråta åt. De snart hvitmössade skolynglingarne slå sina kloka hufvuden ihop och stå undrande och spörjande, om hvilka ämnen rektors heliga konvolut från departementet månne innehålla? Alla äro öfvertygade om att »Nederländska frihetskriget» är ett ämne för dagen och kompilera och kompilera. Basarernas tid börjar gå till ända. Innanfönstren rengöras. Från vintermattorna afpiskas milliarder bakterier, mi-

krokocker och vibrioner. Ångbåtarna rusta värre och ligga spacklade öfver allt vid kajerna, och snickare, målare, tapetserare, glasmästare jemte andra landkrabbor skaka hand med den fryntlige, ur sitt ide uppvaknade gemytliga sjökaptenen och slinka vid elfvatiden in på Operakällaren, Hamburger börs eller något annat hyggligt ställe för att kalkylera. Blåsippor och nässlor, hasselqvistar och björkris, grönsallad och rädisor sqvallra om att våren är i antågande.

Kungsträdgården.

(Stockholmsstudie 1887.)

Kungsträdgården lär räkna sina anor ända från medeltiden, då Erik den trettonde der med sina kålsupare till fogdar anlade sig en kålgård. Alla de skiftningar, den obetydliga kålgården sedan dess genomgått till dato, höra ej hit. Vare det nog sagdt, att den räknar anor och således är aristokratisk, att dess forntid och nutid eger framtid, och att det lif, som dagligdags der pulserar, är värdt vår uppmärksamhet. En kåsörs reflexioner lefva helst för dagen, och derfor vill jag i korthet skildra icke en natt, ty en sådan eger sina skuggsidor, men en dag i Kungsträdgården.

Klockan är 6, morgon har grytt och solen strålar i purpur och guld öfver den sköna syn-

derskan, Mälarestaden, som ännu soffer i dju-paste sömn och drömmer om den sista valsen, den sista kyssen eller den sista beten, som gick högt i tak. Gatsoparne komma med qvast och skofvel på axeln, helsa hvar andra och se på Jakobs kyrkas tornur för att kontrollera klockslaget för morgonbesken. De ruska på hufvud och armar och tycka, att tiden går snäckgång. På kajen vid Norrström och Blasieholmshamnen stå spridda grupper af logerare och uteliggare, som välsigna morgonstund, ehuru den för dem visserligen ej har guld i mun, men tillåter dem att ogeneradt njuta af sin sorgliga tillvaro utan några profana, förkrossande och medlidsamma blickar. De likna naturfilosofier och idka ichtyologiska studier i hvarje sänkhåf, som drages upp, och hurra värre än när kungen kommer, då en krongädda eller fullviktig braxen trasslat in sig bland löjor, aborrar och simpla norsar. Några gardister från den lilla högvakten vid Gustaf Adolfs torg marschera förbi för att aflösa posten vid nationalmuseum, skramlande bagarkärror rulla pilsnabbt fram för att i rätt tid fournera brödbodarna, och utanför jernkontorets hus stå två frusna poliskonstaplar, hvilkas pass tilländagått, och som nu längta efter rättvis absolution.

Nu slår hon 7 och sopqvastarne få rast. Tidningspojkar och tidningsgummor med sin gula vaxtaftsknipa under armen nicka vänligt åt hvar

andra och ha ej aning om hvad tidningspolemik och »ledare» vill säga. Dagens Nyheter, Stockholms Dagblad och Svenska Dagbladet bilda ett gemytligt kollegium på en grön soffa, utbyta egna tankar och andras idéer, d. v. s. sina tidnings-exemplar, samt anse sig som vetenskapsmän allesamman. Svenska Dagbladspojken med sin blågula mössa snobbar i midten, till höger om honom presiderar Stockholms Dagblad och till venster Dagens Nyheter. De komma sams om, att samhällets vara eller icke vara hvilat på deras skuldror, och så slunga de vaxtaftsknippan öfver axeln och gno åt skilda håll. Trulsiga boddrängar, ferma handsexpediter, dyrlegda stadsbud, småsvärande ordonnanser med bleckrullan under armen, pigga skolpojkar med tornisten på ryggen, lättfotade sömmerskor, plattfotade tvättmadamer, pedantiske pedagoger, hårdhertade utmätningsmän och pinglande spårvagnar — allt har brådt om, ty klockan är 8.

Nu kommer den morgonfriska noblessen och magkatarrerna, ty vattenbutiken är öppnad. Karlsbader, Marienbader, Emser, Vichy och Biliner kräfva promenad. Denna timma är kanske den mest pikanta på hela dagen. Ett intensivt hostande ger en viss prägel åt den samma. Välkända typer, som hvarje morgon återkomma! Låtom oss bekika dem och våga en gissning, om hvilka de äro.

Se der en hög, lång herre med nickande, böjd, rask gång, tankeskärpa i blicken och en trogen gårdvard i hälarne, hvilken påminner något om den bekante »rikshunden», ty dess herre ser så betänksam och allvarlig ut som skulle han underteckna en frihandelstraktat. Härnäst en ståtlig gardesofficer, merändels i uniform med svärdsorden på bröstet, men stundom äfven i civil drägt, som för en tjugo år tillbaka skulle dikterat Stockholmssprättarnes modejournal. Han är typen för en äkta knekt och har i sitt sällskap ofta en annan garnisonsofficer, som bär pincenez och är både hofman och framstående geniofficer. De göra en elegant och vördnadsfull honnör för doktorinnan X., som trots sina år med ledig grace besvarar den samma och sedan vänder sig om för att locka på sin ostyriga och bortskämda silkespudel med sammetstäcke om bålen och pingla om halsen. Lille Azor, eller hvad han nu heter, är nämligen i full fart med att helsa god morgon på justitierådets tax, och bägge visa tänderna åt min bondhund Geck, som visserligen ej är någon vanlig narr, och lik en murfvel går omkring och snokar öfverallt samt nu är i farten med att oafåtligt och kritiserande stirra på Azors dyrbara sammetstäcke, alldeles som om han ville deraf göra en notis eller en cause celebre. Men då han får se erkepappa och farbror Abraham Rundbäck med händerna

inskjutna i rockärmarne, erinrar han sig, att det är plenum kl. 11, löper sin väg mellan brukspatronens och statsrevisorns ben, flaggar med svansen åt den blomeranta och högröstade tyske baronen, fnyser vänligt åt doktorn med polisongera, som ser ut som en millionär och sjökaptan, samt blir fridsamt sinnad, då han hör kyrkoherden och den praktiske läkaren diskutera sins emellan. Komikern fins der också, fast han bär allvar i blicken. Han skjuter fram som en väderklyfvare trots sina många hedrande år, och jag kan bedyra, att han ej »kommer från Nobis», hvarken nu eller i qväll, men väl från en sträckpromenad Djurgården rundt. Och till sist den hjulbente artisten med den oförlikneliga, godmodiga fysionomin, som ger hela sällskapet godt humör. Han ser så sorglös ut som endast en konstnär kan, nickar till höger och venster, bara glada nickar, och ändå dricker han Marienbader — på morgnarne.

Klockan är 10. Nu komma plantorna i livvets friska vår med förtroende, hopp och oskuld i ögonen, böjlighet och schwung i ledgångarne, helsans rosor på kinderna och kautschuksbollen, sandspaden, skridskorna eller kälktåget i handen. Barnpigorna välsigna torgpromenaderna, se drömande och vestaliska ut, då manfolket passerar förbi dem, längta efter paraden och önska sig minst ett fanjunkarboställe på gamla dagar.

»Trammelam, trammelam, trammelam lam lam lam lam,
 Så kommer han igen den söta vaktparaden,
 Kom Anna, kom min vän, der ha vi hela raden.
 Kom hit bakom min jalousi
 Och lofva mig förtjust att bli —
 Det är mitt kompani, svärmeri —
 Ja mitt eget kompani!»

Trummorna hvirfla, trumpeterna tona och just nu kommer han fram förbi Stora sällskapet och Industrikreditaktiebolaget. Regementstrumslagarens stolta skepnad går i tåten med en försvarlig embonpoint, följd af skaror af folk af olika åldrar och kretsar. »Förparaden» torde förtjena sitt eget kapitel. Dess skolpojkar, patrask, fulla matrosar, trulsiga bönder och Stockholmsgamner gifva anledning till många intryck, som sannolikt ej uppskattas af de sömnigt marscherande gardisterna.

Vid paradtimmen på söndagarne företer platsen en anblick motsvarande folkvimlet på Lange linie vid Toldboden i Köpenhamn, Unter den Linden i Berlin, Ringstrasse och Stadtparken i Wien eller boulevarderna i Paris. Hög och låg, fattig och rik, ja alla som bära snygga gångkläder försumma ej i helgdagslag att »gå i torget» och om möjligt få helsa det folkvänliga majestätet sjelft, som vid denna promenad för tillfället glömt regeringsbekymren och hjertegodt nickar god middag åt sina trogna undersåtar. Utanför Sune-sons eleganta boklådsvinster stå grupper af förstå-

sigpåare, som beundra de vackra konstverken och skatta den värdefulla boksamlingen. Dramatiska teatern visar sin attraktionskraft och kaffe-orkestern i Blanchs kafé börjar stämma sina strängar.

Solen släcker sitt bloss, det mörknar och lyktorna tändas. Klockan är spektakeldags och täckvagnarne afemna sitt eleganta och dyrbara, lefvande, älskvärda innehåll, som skall stråla af guld och briljanter på parkett eller amfiteater inför grandseigneurer med biljardbollar till hufvud, kritiska binoklar och kulörta snobb-näsdukar i redingotsbröstfickan.

* * *

— Söta, go'a, älskade herrar, köp en enda, enda apelsin af mig. Mor ligger i dödslungsot, far sitter på Långholmen och jag måste försörja familjen, säger en utmärklad flickgestalt och bjuder korgen.

— Drag så långt som vägen räcker, tiggarpack! Hvem har råd att köpa apelsiner i dessa tider? . . . Ska' vi gå på Rydberg eller Opris, gubbar?

— Kör för Rydberg! Ostrona vattna mig i munnen!

De gå och tårkörtlarne vattna den lilla apelsinfickans kinder.

Midnattstimman är inne, trädgården står nästan öde och folktom. Ett och annat smågräl eller skrän af nachspielens koryféer. Stockholm går till ro. Månen stiger upp och skingrar de tätnade molnen, sänder sitt blida sken öfver Norrströms böljor och säger godnatt. Sof i ro och vakna med stärkta krafter i arbetets och duglighetens tjänst, tills du nått den Kungsträdgård, der hoppets eviga rosor blomma!

Försäljning och realisation.

Har pappa sett att Lybax börjat affär igen och öppnat manufakturhandel i hörnet af Fallrepsgatan och Utförsbacken och klistrat fönsterna fulla med anslag om *stor slutrealisation till betydligt nedsatta priser?*

— Ja, den der Lybax, han är ingen vanlig Schlaumaier han, en riktig lurifax, som redan hunnit med tre omtvistade och fyra regela cessioner och nu börjar med en slutrealisation.

— Men, hur kan man *börja* med en *slutrealisation?*

— Mitt barn, kramhandlarne, en del åtminstone af dem, se ej så noga på tiden, och början och slut äro dem likgiltiga faktorer. Sannt är visserligen, att han de tre första dagarne kunnat hålla sig till en vanlig *realisation med bestämda*

priser och sedan på fjerde dagen annonserat om en liten *slutförsäljning med rabatt vid större inköp*, på femte om en *vilkorlig slutrealisation* och på sjetten om en *ovilkorlig slutrealisation*, men det är ju ett helt handelslexikon att ha reda på alla de der termerna, så att det är förlåtligt om Lybax börjat i galen ända. Få se, kanske han vid årets slut, utan annons förstås, gör en *realisation till betydligt höjda priser*. För din framtida utkomst, min gosse, såvida du kastar dig in på den merkantila manufakturbanan, vill jag ge dig en liten öfversigt af de vanligaste försäljnings- och realisationsfraserna, sådana som de lyda i ett för oss främmande land, der man lika noga skiljer mellan försäljning och realisation som mellan grädde och mjölk, öl och svagdricka eller fröken och mamsell. Försäljningen går der alltid före realisationen liksom tamburmajorn framför paraden. Försäljningen är det gedigna, realisationen utskottet. Till de ovanliga försäljningarne räknas der bland andra:

1) *Total slutförsäljning*, hvilken benämning har åstadkommit en väldig och hetlefrad dispyt två landpatroner emellan, då den ene påstod att vanligt bondförstånd kunde fatta att, när jag ämnar slutförsälja min hafre, så vill jag också ha totalt slut på densamma. Den andre kunde visserligen ej jäfva denna sanning, men tyckte i likhet med Agamemnonns omdöme om perpendikel

att det der lilla ordet *total* ändå klingar bra och nog gör sin effekt.

2) *Ovillkorlig slutförsäljning*, som på ett rättframt naivt sätt antyder att äfven vilkorliga slutförsäljningar existera. Huruvida villkoren härvidlag äro till köparens eller säljarens fromma kan jag som icke fackman ej bedöma.

3) *Total slutförsäljning dels till halfva, dels under halfva priset*. Exceptionelt utmärkande sig genom sin medgörlighet och sitt fria val af högre eller lägre pris. De hela priserna kvarstå orubbadt ändå, ty i detta fall slutförsäljes endast tre timmar på dagen.

4) *Trängande slutförsäljning*, som under alla omständigheter är af »vexelartad» natur.

5) *Slutförsäljning till billiga priser*, 20 procent dyrare än hvad bomärket anger.

6) *Slutförsäljning till nedsatta priser*, 15 procent dyrare än hvad bomärket anger.

7) *Slutförsäljning till ytterst billiga priser*, 10 procent dyrare än hvad bomärket anger.

8) *Slutförsäljning till ytterst nedsatta priser*, 5 procent dyrare än hvad bomärket anger.

9) *Slutförsäljning till såväl billiga som nedsatta priser*, $2\frac{1}{2}$ % dyrare än hvad bomärke anger.

Samt slutligen

10) *Slutförsäljning till såväl ytterst billiga som ytterst nedsatta priser*, jemngod med hvad bomärket anger.

Nu har du redan halfva tjoget fullt som kriaämnen i mogenhetsexamen och därför öfvergår jag till de mera beaktansvärda realisationerna.

1) *Vanlig realisation till bestämda och billiga priser* anger en sväfvande latitud i priseters vibrationer, som fordra rättvisa och billighet mot bestämd straffränta. Bomärket signeradt med utropstecken.

2) *Vanlig slutrealisation*, koleriskt temperament hos säljaren och bomärket med frågetecken.

3) *Total slutrealisation*, sangviniskt temperament och bomärket med svarta punkter.

4) *Ovilkorlig total slutrealisation*, melanholiskt temperament och bomärket med tankstreck.

5) *Slutrealisation i anseende till affärens upphörande*, flegmatiskt temperament och bomärket med accent circonflexe.

6) *Total slutrealisation i anseende till affärens upphörande*, bekymmerfullt temperament och bomärket med accent aigu.

7) *Konkursrealisation*, fridfullt temperament och bomärket med accent grave.

8) *Total konkursrealisation*, nytert temperament och bomärket utan tillstymmelse till accent. Kommersen börjar ta fart. Afslutas med festmiddag på Stallmästargården.

9) *Realisation af brandskadade varor* hänyder på ett förut osäljbart lager, som till följd

af en från lokalen aflägsen eldsvåda, kanske i andra hörnet af kvarteret, nu kommer till heder och bortslumpas för normala priser, som blygsamt benämnas *rampriser*.

10) *Realisation af sjöskadade varor* kan någon gång, i synnerhet om de säljas efter vigt, föranleda till missbruk, allrahelst om vattenledning finnes i magasinet. Åtminstone påstod Lybax, att en af hans intimare i det främmande landet vid en omtvistad cession haft ett fasligt arbete om nätterna med att stänka ner alla diagonaler och stufbitar med insjövatten, som han fördömde emedan det var sött och inte salt, så att han förutom visparne måste ta hundra kappar koksalt på kredit hos victualiehandlaren, för att få det Nordsjölikt och sina borgenärer medlidsamt stämnda öfver hans olycka att få vattendränkta varor och derigenom möjligen kunna utverka sig ett 10 procents ackord, som höll på att lyckas, så vida inte den strame victualiehandlaren varit delegare i massan och yrkat på full likvid för saltet.

12) *Slutrealisation i anseende till en genomgripande reparation* återkommer i regel höst och vår, då innanfönstren skola insättas eller uttagas. Den riktigt genomgripande reparationsrealisationen bör helst ega en arom af kitt eller oljefärg, exempelvis som när kommoden i bodkam-

maren ommålas, taket limstrykes eller fönsterpanelerna spacklas.

12) *Slutrealisation i anseende till flyttning.* Det är ej dermed alltid sagdt att det är butiken som flyttas. Det kan lika godt vara patron sjelf, som funnit en lämpligare och billigare lägenhet för sin privata bostad.

13) *Slutrealisation af endast verkligt goda varor till priser, som aldrig existerat.* En sådan affär bör behandlas ytterst försigtigt, ty den är både omfångsrik och lärrik. Den är en nyfikenhetskittlare, om icke på varorna, så på priserna. Men var försiktig; man vet de priser man har, men ej dem man kan få.

14) *Slutrealisation till uteslutande tillförlitliga priser* påstår Lybax användbar endast då man utan aflöning kört bort sin gamle bokhållare och tagit en ny på prof.

15) *Vår-, sommar-, höst-, jul- och nyårsrealisationer af finfina tyger till enormt nedsatta och fixa priser med eller utan rabatt* ha redan vunnit ett sådant burskap, att de inom en ej aflägsen framtid komma att inregistreras i Almanackan mellan »Sveriges gemensamma borgerliga tid» och »Det metriska mått och vigtsystemet».

Och nu är jag trött på både försäljningar och realisationer. Se dig för min gosse, innan du väljer rurbikerna, om ditt öde så fogar, och gif mig nu qvällstidningen.

Han fick den och hade knappast hunnit kasta ögonen på första sidan, förrän han slog sig på knäna under utropet:

— Nej *nu* går det för långt! Lybax har lagt in för åttonde gången med följande stor-slagna:

Tillkännagifvande.

Lokalen kommer att från och med den 13 dennes flyttas till huset n:o 00 vid Xgatan. Försäljningen fortgår orubbad och oberörd af de dåliga konjunkturerna enligt samma framgångsrika plan som hittills. Vi innesluta oss fortfarande i den värderade allmänhetens synnerliga förtroende och bevägenhet. Affären, såsom i grund och botten solid, kommer ej i *allra ringaste* mån att vidröras af dess högt aktade chefs tillfälliga fallissement. Facila priser, honnett och humant bemötande skola nu som alltid på ett osvikligt, redbart och tilltalande sätt utöfva sitt jemna inflytande på den köplystna publikens uppmuntran.

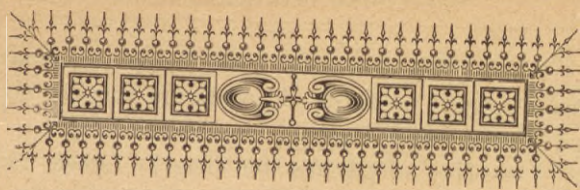
Högaktningsfullt

Lybax & Comp.

Obs! Profver sändas mot efterkraf!

Obs!! Affärsförbindelser öfver hela kontinenten!!

Obs!!! I detta af omständigheternas okufliga makt frampressade tillkännagifvande föreligger *intet spår af vanlig humbug!!!*

En billig sommarmiddag.

De här förbaskade myggorna, som så poetiskt dansa i bersån, skaffa mig väl förr eller senare en bleksot på halsen med kulor i pannan. Jag måtte ha ett fasligt begärligt blod . . .

— Det är toddyns fel, käre gubben.

— Prat! Aldrig har jag sett någon af dem svigta på sina spindelben, fastän abdomen sväller som en svartblå guttaperkaballong på dem. Men förmodligen äro de befriade från alla brödbekymmer, och det är något att sätta värde på i dessa kritiska tider. Hvad ha vi till qväll i dag för godt? frågade fattiglappen Vingel sin fru på deras ännu obetalda sommarnöje.

— Ingenting annat än det vanliga.

— Det var inte mycket det. Fiskade jag inte upp några mörtar och aborrar vid efter-

middagsbrisen vill jag minnas? Hvert ha de tagit vägen?

— Katten, det kräket, kan väl inte svälta ihjäl heller.

— Åhjo, det kan han. För resten är han betydligt mera seglifvad än vi. Jag hade bespetsat mig på en liten mörtlåda med ättika till som uppmuntran för min sport. Jo vackert! För framtiden vill jag upplysa dig om, att katten är ett rofdjur och bör sålunda kunna föda sig sjelf eller åtminstone bidra till sitt uppehälle, då deremot vi äro civiliserade menniskor, som hafva monopol på att lefva något så när sorgfria dagar . . .

— Oj, gu' välsigne den der mörka toddy-konjakken. Så fort du får den i kroppen, så är du omöjlig att tala vid. Kan just undra hvad de lagt i den för en soppa.

— Soppa! Någon sådan har jag ej smakat sedan midsommardagen och hon hade skurit sig efter vanligheten.

— Ja, köttet är dyrt.

— Instämmer.

— Rötter och ärtskockor växa ej vilda.

— Sällan, men ibland.

— Äggena kosta pengar.

— Det gör allt, som ger lif.

— Och att grädden bryter sig kan inte undvikas i den här värmen.

— Fattas bara, att vi hade vinter och bekymmer för veduppköp och värmande ytterplagg! Nej, det är ett fel i dess behandling. Soda finnes på apteket.

— Ja, om man har pengar eller bok att ta på.

— *Bok*, det var ett godt ord. Tack för det, fastän hyran kan jag väl näppeligen ta på bok. Det är sant det, om söndag få vi storfrämmande. Hela Pilqvistska kompanit har jag bjudit på mid-dag. Det är nu inte så absolut sagdt att de komma, ty Pilqvist tyckte att biljettpri-set föll sig något dyrt och frågade mig, huru många timmars rask gång med en fullviktig barnvagn man kunde beräkna. Fyra och en half sa' jag, d. v. s. jag ljög då minst två, och det gjorde att han gaf ett sväfvande svar. Pilqvist tycker jag synd om, för han är fattig och blir snart liksom jag lagsökt för andra upp-bördsstämman och förtär aldrig i familjen annat än vanligt måltidsdricka, fastän han utomhus dricker pilsner på grund af sin samhällsställning.

— Ja, visst ja. Och under tiden får familjen lefva på sur mjölk, solsken och vackert väder. Det är den gamla slentrianen.

— Åh, säg inte det. Pilqvists moral vill jag precis ej fördömma. Visserligen kan han aldrig låna mig några pengar och inte jag honom heller, men detta har gjort, att vänskapsbandet oss emellan stärkts, och glada visor sjunger han som

en hel karl. Toujour midt opp i eländet, se det kallar jag för karaktär.

— Då måtte du ha en ovanligt stark karaktär, som i våra små omständigheter kan bjuda en så talrik och hungrig familj på middag.

— Ack, det är inte så farligt! Hufvudsaken är att vi ha något att äta.

— Ja, det är just det, som jag också menar.

»Vår jord tar hand om vår person
från början och till slut.

Är man ej född med pretention,
så kan man slå sig ut.

Om du i skogen gör en titt,
så kan du lita på,
att du har svamp och blåbär fritt
och det är vackert så!»

sjöng Vingel, sorglös lik det barn, som föddes i natt.

— Det der är ju inte något svar på tal. Vi kunna väl ej bedja vårt främmande att dra åt skogen och plocka svamp och blåbär på en tid, då gökärter och kattfötter blommar. Hvad skall man i en hast kunna hitta på åt så många munnar?

— Alltid ha vi långrefven och krusbärsbuskarne att tillgå. Och den der svarta kon, som hvarje gång hon får se mig i mina hvita byxor och min röda kallikåkavaj råmar nästan lika bra som Pettersson, då han på nachspielena

bekymmerslös tar portervisan, den har jag skarpt funderat på, om man inte kunde pejla något.

— *Pejla*, hvad är det?

— Det är bara en vanlig sjöterm, men som också med fördel kan användas på landbacken. Apropos om det, när är i regeln den vanliga mjölkdagstiden?

— Kl. 5 tror jag, men jag förstår inte, hvad det kan intressera dig?

— Det är så mycket ni fruar inte förstå, men som en ekonomisk familjefader måste sätta sig in i. Du ska få se, gumman min, att det ljusnar så småningom. Nu ha vi redan skaffat oss fisk, krusbär, mjölk och grädde.

— Mjölk och grädde, hvar då ifrån?

— Det blir min sak. Jag lofvar dig att senast kl. 4 de dagar, då jag är ute och njuter af landet, du kan påräkna åtminstone två hederliga liter söt mjölk, dem jag sjelf skall afhemta, så slipper pigan gå ifrån diskarne.

— Du har då råd för allting.

— Jag är så illa tvungen. Se på sjutton, fick jag inte en ny snilleblix i torkvädret! Sköna tanke! Den färska potatisen, gurkorna, salladen, rädisorna, spenaten, jordgubbarne, melonen och sparrisen, ack tänk hvilka läckra saker! Allt är ännu ett fantasifoster, men som i morgon dag skall blifva en verklighet på fattiglappen Tjolle Vingels festmiddag.

— Nej, snälla pappa, låt bli att ta påfyllning. Du får så stora vyer, så jag vet inte hvad jag skall tänka.

— Ha ha ha ha, skrattade han och slog sig på knäna, det var det mest motiveradt galna infall jag fått på länge. Gud, hvad den smålvargen till landtpatron skall känna sig charmerad och jag sauverad. Får jag inte minst bronsmedalj för det här, så fins det ingen rättvisa till.

— Hvad är det då?

— Jag tänker på landtbruksmötet, och han bara skrattade.

— Fantasifoster, bronsmedalj och landtbruksmötet! Hvilken redig tanke dväljes inom detta virrvarr?

— Jo, en klok och härlig tanke.

— Något att exponera har du ju inte.

— Nej, om jag undantager familjen, så fins det bara katten och pojkarnes portörspadar, som säkerligen ej mottagas och än mindre föranleda till någon åtgärd. Men det fins *andra*, som kunna exponera.

— Det här är mig en gåta.

— Men ej så svårlöst. Landtisen vet jag är beredd på att exponera. Pilqvist har sökt till en extra biträdande renskrivareplats vid landtbruksmötets byrå. Notarie- eller sekreteraretitel berättigar honom hans ansökan till. Jag ger landtisen en fin vink om att notarien Pilqvist,

som förmodligen kommer att utöfva ett djupt inflytande på juryn, är min hedersgäst för söndagen och att det möjligen ej saknade sitt intresse, om vår ärade patron hade något så när förspändt för sig, innan afgörandets stund komme, och var du lugn för, att vi få visthuset fullt af trädgårdens och orangeriets ädlaste alster och kanske en liten ungarlarmiddag på köpet för Pilqvisten och mig en dag i nästa vecka. Är det inte logik i hvad jag talar, eller hur?

— Näja, det kan så vara; men inte är det väl alldeles renhårigt handladt, och hyran sedan, den har ju den stackars värden inte hört en ton om . . .

— Ack, den väntar aldrig för länge, som väntar på något godt. Det *kan* ju hända att Pilqvist får en liten anställning vid mötet. Den karlen har så låga anspråk på sig sjelf.

— Men på andra tror jag visst inte, att de äro så låga.

— Det tror inte *jag* heller, ty dertill är han för liberal. Men nu kommer det sista och värsta bekymret med stadsvarorna, och det får väl lof, inte annat jag kan se, att utjemnas på bok eller pr telefon. Boken är ingen dum idé, men jag tror att telefonen är bättre.

— Men då skola vi ju besvara patron sjelf.

— Det är just det som är det fina i kråksången och ofelbart stärker krediten. Jag

slår två flugor i en smäll, då jag underrättar honom om det Pilqvistska besöket och är förvissad om, att han ej misstycker i fall jag tar telefonen i anspråk för det samma, säger att jag sjelf är ovan vid telefonering och ber honom assistera. Med landtbruksmötets guldmedaljer i perspektiv drar han förtvifladt på vefven, telefonerar till höger och venster, vinhandlare, kryddkrämare, hökare och slagtare huller om buller och så här ungefär kommer det att låta:

— Hallå! Är det Kalle Vallins vinhandel?

— Jaha.

— Var god och sänd med middagsbåten 4 buteljer punsch, 3 konjak, 3 bordeaux, 3 bourgogne, 2 hvitt portvin, 2 golden sherry, 25 biliner, ett krus anisett och 2 flaskor äkta munk.

— Det var ju ingenting annat, herr Vingel; Champagne kanske? frågar han mig.

— Ja, låt mig se. Åjo, kör till för 3 Ayala sec och 2 Niersteiner.

— Hallå! 3 Ayala sec och 2 Niersteiner.

— Kanske något lättare vin, litet krusbärsvin t. ex. åt barnen. Det slår mindre åt hufvudet, och våra barn bruka få det.

— Ja, det är ju så oskyldigt som möjligt. Tag ett par marsala med, så är det undanstökadt på en gång.

— Hallå! 2 krusbärsvin och 2 marsala.

— Nu är det väl inget mera?

— Neej! Jo, vi få inte glömma under den heta årstiden, 2 flaskor absint och 2 vermouthe.

— Hallå! 2 absint och 2 vermouthe.

— Patron har väl sagt dem adressen, så att det inte blir något bråk med skickningen. Kanske det vore säkrast, att den afsändes direkt till corps de logis, så behöfde man ej befara något mankemang och jag kunde då hemta den härifrån. Patron är ju stationär och känd på platsen.

— Ja det vill jag lofva. Det skulle bli roligt att se, hvem som vågade mankera mig. Allraminst ska mina hyresgäster få ha den tanken om min respektabilitet. Hallå! dunderar han. Kom bara ihåg middagsbåten, eljest bli vi ej goda vänner. Mitt namn är patron X. och sudda ej med requisitan, för då får ni med herr Vingel att göra.

— Nej, nej, nej, blanda för Guds skull inte in *mitt* namn i den här saken, säger jag.

— Hva, hva menar herrn? Det är ju herrn som skall ha varorna . . . Tyst, nu svara de.

— Hallå! Hvafalls? Jag förstå inte riktigt. Vingel och Vingel, ja visst fan är det Vingel.

— Fråga kort och godt, om jag inte är känd.

— Hallå! Är inte herr Vingel känd?

— Nå hur låter det?

— Jag begriper dem inte alls. De skratta . . . jo nu var det en som sa att herrn var väl känd.

— Der hör herrn sjelf. Svara nu att ni är ingen bit sämre känd, och vilja de ej skicka, så kunna de låta bli. Det kräfver herrns värdighet.

— Var lugn, jag svarar för den. Hallå! Har ni förstått mig? Till middagsbåten?

— Svaret?

— De säga att varorna hålla på att emballeras, fastän de ej begripa hvad herr Vingel har med den här saken att skaffa.

— Nå Gud vare lof för det! Jag kan ej nog tacka för det välvilliga tillmötesgåendet och hoppas med visshet att det är första och sista gången jag kommer att besvara.

— Har jag ej nu, min gumma, gjort hvad i menisklig förmåga står för att arrangera allt på bästa vis utan sorger och bekymmer.

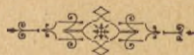
— Jo, du är makalös!

— Nej, det är inte så väl heller; men *ett* lägger jag dig särskildt på hjertat och det är att se till det ej Pilqvistarne gästa badhuset eller hoppa i öppna sjön för att öka sin enorma aptit. Badhusnyckeln kommer jag att bära i bröstfickan den dagen, och några hand-

dukar få ej på vilkor lemnas ut. Gossarne kunna rycka en knippa tagel ur en hästsvans och skrämma dem med, att hela sjön är full med tagelormar, så tror jag att inga aptitretande excesser till sjös äro att befara. Ja, det är som jag har sagt, lifvet kan väl vara lite kantigt ibland, men det har dock sina behag.

— Som komma surt efter, när räknin-garna skola betalas, ja.

— Det är ju gammalt nytt, att ingenting håller sig i sommarvärmen.

Sommarbref från Lidingön.

Den 9 juli 1887.

Hör du, Pirre! Du borde skämmas att sitta i trätoppen der och kasta tallkottar i ögonen på dina minderåriga syskon, som inte kunna försvara sig, fastän solen brunstekt dem med helsans färg. Knalla dig genast ner efter hängmattan och filten åt mig, som vill vara ostörd och i lugn samla mina tankar, medan ni gå ner till bryggan och dra upp ett dussin abor-rar och ett tjog braxnar, om lyckan är god, ty nu är det sydlig vind och då nappar det alltid, allra helst efter det intensiva och välsignade regnet Gud fader gaf oss här om dan.

Pirre lydde, kom med hängmattan, tog mask-dosan, syskonen och spöna i sällskap med sig, och jag blef ensam med kladden till detta bref.

— Hur ska jag börja? tänkte jag. Jag har skrivit så många gånger öfver samma ämne, så att, om jag inte ginge på två ben, man kunde ta mig för en idislare. Om jag för att imponera skulle börja med ett *onekligen*, alldeles som i min första skolkria, ehuru jag fick detta kraftuttryck öfverkorsadt med en rundskriftspenna af n:o 2 ¹/₂ och tre styfva frågetecken i marginalen, därför att jag vågat ha det djerfva påståendet att sommarferiernas utsträckning var för kort och hemlexornas för lång. Den tiden är nu länge sedan förbi, men ändå står man ibland i valet och qvalet vid ingressen af sitt publicistiska tema. Men som jag är konsekvent och konservativ, tvekar jag ej att börja med att *onekligen* är Lidingön en vacker ö och en angenäm vistelseort för Stockholmsbor på sommarnöje.

Förutom den vackra naturen finnes här något som en hvar, hvilken i likhet med mig sätter värde derpå, skall erkänna, och detta är det ogenerade landtlif man här kan föra. Inga braskande toaletter som vid Vaxholm och Dalarö äro af nöden. Det är knappast någon som ser på en, så vida man ej sitter på ångbåten — och det är *onekligen* en god sak det för den som inte har något vidare tilltalande yttre. Man kan durka politik, nationalekonomi, bräde och litteraturkritik så det står härliga till på verandan utan att grannarne afbryta sitt croquetspel

eller ändra åsikter för det. Man kan till och med på sjelfva ångbåten med ringa aktning tala om de höga biljettprisen och beklaga frånvaron af konkurrens på Kyrkvikstraden utan att de hyggliga och tillmötesgående kaptenerna med det ringaste minspel visa sitt ogillande öfver dessa rättvisa omdömen.

— Se så der ja, nu blir han tråkig och kommer in på biljettpriserna igen, fastän vi vid sista utdelningen ej fingo mer än en procent, mumla ångbåtsbolagets aktieegare.

— Ja jag vet det, svarar jag, och att det är en blygsam afkastning erkännes villigt. Jag vet också att bolaget i år gjort en förvänd bråkdelen af ansats till medgörlighet genom att bevilja 15 procents rabatt vid partiköp af *minst 200 biljetter*. Men dessa biljetter få endast gälla *denna sommar* och äro stämplade med 1887. Det vill säga, har jag ej hunnit förbruka dem detta år, så äro de af noll och intet värde nästa år. Det är visserligen *onekligen* en *ovanligt* stor liberalitet — men ifrån hvilkendera parten? Jag käxar aldrig i onödan, men jag uttalar här vid lag bara en tanke, som säkert många med mig hysa, att nedsattes biljettpriset, exempelvis till 50 öre, så skulle ön tätare befolkas, nya villor snart resa sig och sannolikt utdelningen blifva större än hittills. Allt detta i vänlighet sagdt.

Vegatationen är yppig, rågen står bra, potatisen blommar, ängarna dofta af svällande klöfver, och smultron och blåbär vänta på att plockas. Landtbrukaren misströstar ej, men längtar efter mera regn.

En del af förra årets sommargäster ha flyttat till annat land och ersatts af nya dugande krafter, bland dem statsrådet Hammarskjöld, som söker hvila på det täcka *Karlsro*.

Bland de villor som på senaste tider uppbyggt och på ett fördelaktigt sätt tilltala vid inloppet i Kyrkviken är värd att omnämnas doktor Setterblads vackra *Kullen*, liggande på en höjd bredvid Elfvik och granne till apotekar Pils' björkomdungade *Skogshem*, hvares landstigningsbrygga af oförargliga witzare kallas *pilsnerbryggan*. Herrar läkare ha omdöme i valet af sunda och natursköna platser, och kulminationspunkten här vid lag på Lidingön blir fortfarande doktor Werners anspråkslösa men smakfulla *Bellevue* i fonden af Kyrkvikens inlopp.

Det fins också ett annat ställe, som visserligen inte är idylliskt anlagdt och hvarpå inte en tillstymmelse till komfort finnes, inte så mycket som en bänk att sitta på, således ingen poetisk plats skulle man tro, men »verklighetens lif är prosa, här och der en vers du ser» sjunger sjelfva Tegnér. Och en så'n der liten vers är *onekligen* den der platsen i skymundan,

sväfvande fri och glad i Kyrkvikens grumliga vatten. Den kallas för *Punschholmen* och är en anlitad anhaltstation, men lönar sig ej att bli uppmätt af en ekonomisk landtmätare. Säkert är att den är frekventerad. Herrarne påstå att det nappar så ohejdadt bra vid den holmen, när fruarna misstänksamt fråga, hvarför de jemt styra kurs åt det hållet och inte till *Kompassholmen*, der de kunna ha dem i sigte. Här om dagen såg jag en äldre ståndsperson, jag vill nu inte säga hans *namn*, för att använda min salig inspektor scholæs tvifvelaktigt mildrande omnämnande, då han vid examen vittjade de dåliga sedebetygen, klädd i panamahatt (jag menar naturligtvis inte inspektorn!) och hamp-tygskostym, enslig som en Robinson, med en röd silkesnäsduk, fäst i båtshaken, speja åt alla väderstrecken. Det dröjde knappast tre minuter förr än han hade sju starka och långa Fredagar på holmen och jag blef den åttonde. Alla kände på pricken till landningsplatserna utan att behöfva loda, så att allt gick som ett oljadt urverk. Det var blott en som iakttog en skygg försigtighet och kajkade sig fram i vassen, men så bodde han också bara ett skotthåll derifrån. Cederlunds ealoric värmdes af hjertans lust, och andra kam-maren tror jag visst på slutet fick en liten eloge för sin kraftfulla vägran mot alkoholsprocentens sänkande i en nationaldryck. Det enda bekym-

mer de hade, då de skulle fara hem, var att de glömt fukta refvarne, hvilket de gjorde med rutin i en handvändning, och att de inte kunde lemna så mycket som en rödögd mört åt katten der hemma. Men den försigtige som lagt sig i vassen, han hade tänkt för dem alla han, och till gemensam båtnad och allmän förvåning drog han upp ett halft dussin ålar ur sin sump och presentade en per man. Jag, som var untkarl, fick agera ål sjelf. Den fisken sade han oss i förtroende sig alltid ha på lager på grund af sin kannedom om oberäkneliga eventualiteter och hoppades, att de gifta hrrrarne senterade hans finkänslighet. Det gjorde de visst det och dubbade honom alla till innehafvare af patriotiska sällskapets stora guldmedalj, fastän han var barnlös.

* * *

— Po po po po po po, ti ti ti ti ti ti, rildi rildi rildi, tjildi tjildi tjildi — — —

— Aj, aj mina stackars öron! Hvad är det här för sakramenskadt oljud? Äro nu inte de tyska musikanterna på rama bondlandet och tvinga sig till klingande mynt. Nej det går för långt. Kan man inte få vara i ro här ens utan att störas af deras infernaliska trumpetstötar, då kan jag *onekligen* med bästa vilja i verlden inte längre hålla tankarne ihop.

Storcken.

God afton, min hedersbror, helsade aktuarien kammarrådet, som med värdig och bekymmersam min utanför ett expositionsfönster fixerade en bild i terracotta af ett lindebarn. Bror ser så medtagen ut som om bror blifvit utnämnd till påflig militärattaché eller verkställande direktör vid en fabrik för tillverkning af gedigna arsenikhaltiga varor till facila priser och 60 proc. rabatt med privat efterkraf vid lif försäkringens utbetalande.

-- Ändå en deltagande röst. Fatta min arm. Usch, när jag tänker mig sista solförmörkelsen, som kostade mig ett dussin sotade glas, dem jag inte hade ett spår nytta af och möjligen kommer att använda till markeringspengar, såvida jag förmår hålla en kortlapp i min hand under de få dagar, vår Herre tillåter

mig njuta af mitt lilla kapital, som jag snart i andanom ser reduceradt till minus noll, så . . . Nej, *men si på*, hvad är det der nu igen? Det är som förgjordt. I hvartannat fönster, der jag går, ser jag hänsynslösa modeller. Den der är till och med spritt naken med lackértyg på de ädlare delarne. Och en sådan transparent af apparater sedan! Duffaskor, lekbollar, skullror, nappar, sockor och barnkängor lika stora som mitt långfinger med ringen på. Nej, vi göra helt om och söka en fristad i »Lagerlunden», men vi gå icke vägen förbi apoteket, ty det ger med sina vitglaserade burkar en mångfald påminnelser om mitt flyktande kapital. Herre Gud, se en barnvagn med sufflett och barnflicka! Ser du der? Titta, titta! Nej, till venster vid sockerbagarbutiken! De äro allt bra praktiska de der, suffletten isynnerhet, och så behöfver man ingen vagga åt pyret heller; är det inte så? Du är ju gammal gift karl du och lycklig familjefar?

— Jag?! Ja, ja det förstås det . . . ja . . . ja visst sjutton är jag det, hvarför frågar du om det? Det känner du ju till se'n gammalt. Jag tyckte du talte om en liten fristad.

— Nej, men det var märkvärdigt! *Ser* du så eget! Det är bestämdt inte mer än tre hjul på den . . .

— Det är väl inge' ovanligt. Den borde kunna gå på ett, tycker jag, bara di' håller balansen.

— Det vore väl ändå bra litet tilltaget. Minst två bör det vara och det ändå med risk i utförsbackarne. Fyra åker jag sjelf efter; men det blir snart slut med den fröjden, sedan barnvagnarne kom på modet. Hur mycket *ungefär* kan en så'n der pjes kosta till moderat pris måanne?

— På samvete, det är mig omöjligt att säga, ty min yngsta flicka är redan giftasvuxen.

— Det är inte fråga om någon flicka här, utan om en pojke, som väger — hur mycket var det nu? Ge mej si, låt mej tänka, jag skref upp det på baksidan af jordskiftet i Lappland, fastän jag icke har det protokollet på mig nu. Jo, vänta lite, 75 1/2 marker var det för att inte tala i gram.

— Nej, det är då en så blank omöjlighet som att du kan få pastorat. Du har skrivit en sjuva i stället för en etta, och det är ändå vackert så. Men jag förstår inte, att du uteslutande talar om barn och barnattiralj, alldeles som du på gamla dar blifvit pappa.

— *Jag?! Det var då väl starkt!*

— Hvad är det för pojke du går och grubblar på då? Eller är det bara ett skämt?

— Gud bevare mig för att gyckla med sådana allvarsamma ting! Nej, det är nog en dunderbatting, som hans far ännu kallar honom, svarade kammarrådet med en suck.

— Ja, men, *hvem* är fadern? *Inte* behöfver du vara generad för mig. Det är väl inte så ovanligt, att en rangerad ungarl med din forna vigör . . .

— Kom inte med samma fataliteter som Lotta der hemma. Hon gör mig halfgalen genom sina sarkasmer och stoppnålsformiga pikar. Nog har jag fått lida för den der dunderbatteringen, men det måtte väl ska' finnas någon *rättvisa* till!

— Kors, har det gått så långt? Det var etwas värre det; ett kammarråd är ett kammarråd ändå. Sök inte svära dig fri, tänk hvilken chikan med protokollslösen och själavård. Betala hellre!

— Ja, visst fan får jag betala! Det är inte tu tal om den saken. Det har nog Vingel styrt om.

— Vingel?

— Herre Gud, det är ju han, den odågan, som är fadern! Det har blifvit tillökning i familjen nu igen.

— Inte har han råd att försörja så många barn!

— Nej, det är just det han inte har, och derfor pressar han mig dertill.

— Du! hvarför just du?

— Jo, det är en lång historia det. Vaktmästare, ett par kupor! Under tysthetslöfte skall du få höra hans illfundiga plan mot mitt sinneslugn, som snart rubbas, om inte Lotta i sin inbillade svartsjuka upphör att vidbränna maten och ställa till korsdrag, då jag sitter i mitt fotvatten, utan att kunna komma ur fläcken, och sedan proppar i mig svarta fårullstappar i öronen, alldeles som när hon späcker en surstek med pickels till. Det var med anledning af den utpuffade solförmörkelsen, som jag i allsköns ro med mina solglas hade antagit inbjudning till Vingels s. k. sommarvilla, som jag inte nu vill beskrifva; den är nog värd sitt kapitel den och borde snarare kallas veranda med kajuta till. Emellertid kom jag i ett vackert dilemma, just när jag skulle slå frislåg, ty ett bud kommer från kajutan, att det är fara i dröjsmål. Vingel var ömheten sjelf, beklagade pigans oundgängliga närvaro och bad mig, som hade hufvud på skaft, att oförtöfvadt gå till *frun*. I min enfald begrep jag inte, hvem han menade och sporde honom därför, om det var charkuterifrun han åsyftade, ty han hade som vanligt beklagat sig öfver, att skafferiet var tomt.

— Jollra inte, svarade han. Tack i alla fall för anbudet. Men först måste farbror söka fru Knock i Vestra Qvarngränd. Ring dugtigt

på strängen, så kommer hon genast. Men söla inte på galoscherna, ty farbror bär nu ansvaret för, som jag vill hoppas, endast två människolif.

Och dermed försvann han, utan att lemna ens sitt visitkort. Saken stod mig nu klar och du kan tänka dig min falska situation vid en så grannliga visit. Bara vid tanken på klocksträngen klack det till i bröstet på mig. Hvarför kunna inte de der människorna ha en elektrisk ringledning med en liten knapp att putta på eller en hemlig telefon? I stan gaf mig en polis-konstapel den upplysningen, att tolf olika qvarngränder funnos, som alla lågo åt vester. Jag måste ta mig en droska och kуска omkring och fråga efter fru Knock, som bodde långt upp i södra backarne och för tillfället var på Varietén. Så i karrier till Djurgården i sällskap med en medelålders ganska näpen och galant qvinna med rödrandig nettelduksklädning och venetiansk baret med svajplym i, så att jag fick minst tjoget fullt af ogenerade hvisslingar, fingerpekningar och jovialiska nickar af kollegiikamrater, hvilka både hon och jag besvarade, utan att hinna delgifva det rätta sammanhanget. Mitt visitkort måste jag lemna åt vaktmästaren, och det gjorde en storartad effekt, som kostade mig en krona i drickspengar, för att vi i tid skulle komma till båten, dit jag fick vara ciceron. En pirat kilade hon upp efter och den blef minsann ingen lätt börda

för mig, allrahelst presidenten med familj for ut med samma båt. Det stack en liten pip upp ur den, så att jag fäste den på byxhängslan innanför bonjouren och den råa kapten frågte mig, om det var en guitarr eller en piccola, jag dolde för verdens öga. Jag hann ej ge honom svar på tal, förrän den välsignade frun anammade mig med en svada utan like om ett möte af henne och hennes kolleger i somras, som haft till mål att för vederbörande tydliggöra en klen ekonomisk ställning och slutat med festmiddag på Strömsborg. När vi gingo i land, bara nöp presidenten i handen åt mig och presidentskan låtsade ej se mig. Ingen var till mötes, och regnet stod som spön i backen, så att vi arm i arm måste skydda oss under ett litet parasoll, och då kan du förstå, hvad skydd jag fick. I verandan klutade Vingel på mig en gammal stubb, en dubbelschal och en schäferhatt, medan mina kläder torkades, ty af princip nyttjade han blott en omgång på landet. Hvarje gång jag tittade in åt köket efter pantalongerna, ty stubben generade mig i obeskriflig grad, frågade pigan: »hvad önskar frun?» Var det inte gement? Och inget annat svar hade jag att gifva, än att jag var inte den man tog mig för. »Herre Gud, det är ju kammarrådet. Det är inte så lätt att skilja i skumrasket.»

— Men Vingel, den stackarn, han hade det väl inte för roligt heller?

— Ja, han var rysligt bekymrad för supén och hvad man skulle få till lifs, bråkade med mig, om att jag svikit mitt charkuterilöfte, som han litat på som på Guds ord, så att jag blef topp tunnor rasande och sade honom rent ut, att jag i min svindlande fart ej haft tid att tänka på mat och för resten haft dryga depenser för åkning, biljetter och drickspengar; utgifter som han ansåg det *lumpet* att ens nämna. Så tog han humör. Jag skulle få min vilja fram, sade han, och lefva på fältfot, fastän jag satt i femtumsklackade bottiner.

— Ut med dig, Archibald, ropade han åt äldste pojken, på spår efter fattigmans föda. Himlen har välsignat oss med ett väldigt supé-regn. Hittar du några färtickor, så göm dem åt farbror, champignonerna tar jag sjelf, och kantarellerna få ni barn snoppa i er. Träffar du någon daggmask till långrefven, så låt den suga på färtickan, det mår han inte illa af.

— Måne hon är giftig färtickan?

— Jag vet inte det, nog hade den en märkvärdig smak. Kanske det var flugsvamp också, för han slog så kopiöst med dragonättika och cayennepeppar på den, så att jag var beredd på att signalera brandkåren vid första smakbiten. Men då afbröt mig frun och meddelade en glädjande

nyhet, som kommer att kosta mig åtskilliga fyrkar, ty Vingel gaf mig ett krampaktigt famntag på minst 20,000, ropade i vildhet: »*välsignad vare storcken!*» och kysste mig tre gånger på hjessan med ett omotiveradt tack från sig och hustru sin och den der lille dunderpjesen, som nu skall kristnas med mina förnamn. Barnen klättrade på mig som lilleputer, blott Archibald, den lymmeln, bad mig stå på ett ben.

— Åh, det var nedrigt, att så nappa tillfället i flygten.

— Ja, var det inte? Jag bara frågar!?

Stackars karl!

Redan i stan igen! Du skulle ju njuta landtlif och frisk luft hos Löfqvisten, medan hustru din vistades i Köpenhamn?

— Kära bror, tala inte om Köpenhamnsresan! Inte mindes jag att Löfqvist var gift. Jag hann knappast stupa i kull öfver en hundrabuteljskorg på bryggan och tappa glasögonen i en skottkärra, förr än Löfqvistskan med rynkad näsa frågte mig, hvar min fru höll hus. Jag anade en snärjfråga, då Cornelius, hennes man, kikade åt horisonten och vände mig ryggen i vaggande rörelse, som häntydde på ett godt skratt, när jag svarade:

— Hon har rest till Köpenhamn.

— Åh, Herre du min skapare! Har det verkligen gått så långt? Min aning! Är det *allvarsamt* sanning?

— Sanning ja, hvarför skulle jag ljuga?
Hon for i går med kurirtåget.

— Arma qvinna!

Och hon gaf mig en mördande blick, som inte jag kunde fatta, men troligtvis Cornelius, ty han började genast ropa »latta, latta, latta» åt några ankor, som summo i viken.

— Ska ni verkligen skiljas? frågade hon.

— Nej, det ha vi visst aldrig tänkt på, svarade jag. Den saken går inte så lätt, må fru Löfqvist tro.

Cornelius klappade i händerna, hvilket hade till följd en allvarlig uppsträckning, den han bilade med den falska förklaringen, att han tyckt sig se dufvorna vilja draga bort från ön. Nå, allt blef då godt och väl, när jag öfvertygat henne om att det var utställningen min hustru hade till mål för resan. Men nog fick jag mina spetsiga frukost-, middags- och aftonpikar för min likgiltighet och min sympati för gräsenklingsståndet. Usch, hvad det spränger och värker i min venstra fot!

— Bådar kanske ombyte i väderleken?

— Nej, men ombyte af skor. Den der blindt rusande brådskan till båten i gröna morgonstund gjorde att jag i hastigheten fick två högerskor på mig och hade ingen tid att rätta mitt missgrepp, ty båten hade redan gjort an bryggan, då jag i flygande fläng måste hoppa mera på ett än två ben för att kunna hinna med, och

när jag väl genomsvettig var om bord, helsade mig kapten med den närgångna anmärkningen, att jag såg ut som man tullfritt kunde dra sju och en half kilo margarin ur kroppen på mig.

— Du är således ej riktigt belåten med din sommartripp?

— Jo bevars. Jag är inte den som vill förneka landet sina behag, men det är ej därför sagdt att de utestänga obehagen. Det värsta var att man inte fick gå, hvarest man ville. Jag ansågs som en vandal, hvar jag satte min fot på en krattad plan eller gångstig, och krattade voro de alla, för Löfqvistskan skryter med att hon är proper och ordningsälskande.

— Herre jestaness, sån klumpfot! hörde jag ofta från verandan. Går inte den hjertlösa varelsen och trampar under fötterna all möda och flit, som lilla Tickan användt på att glädja sina föräldrar med? Han saknar allt sinne för det sköna och arbetsamma, fastän han med egna ögon såg Tickan i sin ifver och frågte om krattan var köpt i löfmarknaden eller hos Slöör. Cornelius, ropa åt honom att han icke *totalt* förderfvar barnets arbete!

— Hallå! ropade Cornelius. Packa dig genast ifrån gången der? Den är nykrattad af Tickan. Nej, är du rysk? Inte får du gå i gräset inte!

— Hvar ska jag gå då?

— Hvar som helst, men inte i gräset eller på gångstigen. Kom hit på verandan och var sällskaplig, men gå köksvägen och inte salsvägen, för salen är nyskurad.

— Men jag kan väl för nitton plåtar inte gå i *luften* heller?

— Si, knuffade Löfqvistskan sin man i sidan, lika ogeneradt går den krabaten tillbaka samma väg. Det tjenar visst något till att söka hålla ihop och vilja ha snyggt. På landet tycka de sig kunna lefva som *vildar*.

Och i den der stilen uppiggades jag, ser du, så att det fordrades nog uppfinningsförmåga för att kunna komma utom knuten.

— Men, när de äro så kinkiga, borde de sätta anslagstaflor med »Varning för att beträda krattade platser». Hvad roade ni er med på verandan då?

— Det var med diverse smånöjen. Den hade dock den olägenheten, att inrymma ett större getingbo invid taklisten ofvanför min plats, som kallades för hedersplatsen och som jag gerna afstått åt hvem som helst. Titta här i hufvut, ska du få se.

— Det var kolossalt! Såna kulor, riktiga bomber! Hvad är det för arom på dem?

— Det är bomolja, som Löfqvistskan ordinerade mig för att ta bort klådan. Till börja

med skottade hon på kall jord, men den blef mig för tung, och så trillade den ner både i och bakom öronen och längre till, så att jag härdade ej ut med den utan föredrog bomoljan, som kusken hade på lager i stallet åt hästarne. Lindring har den visserligen gjort, men folk drog sig gerna för mig så när som på barnen, hvilka tyckte jag såg lifvad ut och ausatte mig om mornarne med att tvinga mig att spela skrapnos vid kaffet, och det gick åt fanders hvarenda gång. Jag kunde ej snoppa en enda pjes utan att rubba hela högen, nervös och tremulant efter en sömnlös natt, under hvilken jag immerbadd fäktat i luften mot surrande myggor. Innan Cornelius fick veta rätta orsaken till min osäkerhet, sa' han mig i förtroende rätt fram:

— Du skulle rent utaf ta och fara till Bie några månader; det skulle bekomma dig väl.

— Hva nu då? svarade jag. Du måtte väl inte ta mig för en alkoholist?

— Nej, inte precis, men det är en god kurort för alla nervåkommor.

Och ser du, *den* misstanken går aldrig ur mig, fastän han sedan tog tillbaks den.

— Roa ni er med lektyr då?

— Ja, der kom ut en massa böcker, och *jag* skulle läsa dem först och ge dem mitt omdöme, ehuru jag skarpt funderar på, om der inte låg en liten egennyttia med i det och att de ville

slippa besväret med att sjelfva skära upp dem. Några svårare förargelser vill jag inte säga att jag hade annat än, då jag af misstag gjorde en bränvinskompress af Lysholms aqvavit och i välmening vattnade krukväxterna med kolsyradt vatten, öfvertygad om att kolsyra borde verka välgörande på plantorna, en öfvertygelse som ingen, ej ens trädgårdsmästaren, delade med mig. Vid en skogstur höllo visserligen mina ögon på att ta skada, men det är nu öfver. Jag tvingades nämligen att titta mig solblind i träden efter en ekorre, som hela sällskapet såg men inte jag. De narrade mig till sin förnöjelse att en half timmes tid stå och smacka »klock, klock, klock», som lär vara äkta ekorrspåk. Till all lycka kom det ett hällregn, som afbröt föreställningen, och regnat har det sedan dess gjort alla dar, så att jag beslöt mig för hemresan, ej anande hvilken himmelsskriande chikan jag derunder skulle utsätta mig för. Det var en af de der morgontuppsbåtarne med fem timmars resa, som ha ångan klar redan klockan 4 på morgonqvisten. Cornelius och jag embarkerade och voro de enda passagerarne, duriga och sömniga. Vi döko genast ner i aktersalongen, der ingen lefvande varelse befann sig förutom en katt, som sög på en liten böckling. Jag blåste en morgonhymn på min guttaperkakudde, som började svälla inbjudande, tog skorna af mig och surrade in mig i pläden,

beredd till hvila. Cornelius gjorde desslikes. Men Gud, hvad det var qvafft! Jag stod ej ut länge.

— Cornelius, sa' jag, vi ä' ännu säkra två timmar i vår ensamhet. Jag tror att jag vågar en svalare drägt. Jag ligger ju som i ett ångskåp.

Ack, om jag hade lyssnat till hans råd, så tungsöfd som jag är! Nog af, snart låg jag lika ogenerad och enkel som i min varma säng och bad Cornelius väcka mig, så snart mistluren varskodde. Så somnade jag och sof ovanligt godt, vaggad af de brusande böljorna. Men hvilket uppvaknande! Det var guttaperkaputan, som fått en spricka och nu väckte mig med ett långdraget, susande ljud. Till min fasa såg jag mig i sällskap med sex förvånade damer och ett par äldre herrar, som stirrade på mig och rullade snusdosorna mellan fingrarne. Der låg jag och kunde intet annat. Men hvar höll Cornelius hus? Om jag bara viste, hvar vi befunno oss! Inte tordes jag resa eller vända på mig för att våga en titt ut. Kudden blåste med ojemnare ansatser, och sällskapet bara fixerade. Jag bemannade mig, och med kallsvetten i pannan frågade jag, hur långt vi hade qvar till Vaxholm, ty der skulle Cornelius stiga af. I korta ordalag upplystes jag om, att vi nu passerade

Fjäderholmarne. Förtviflad bad jag då att få hviska ett ord till den äldste herrn, som när-made sig mig lika försigtigt som om han miss-tänkte mig för att vilja låna pengar till biljetten.

— Var så förbarmande och bed damerna stiga upp på däck ett litet tag, hviskade jag.

— Det är en sak som de funderat på hela tiden och äfven gjort, om det inte regnade så svårt.

— Ja men, min bäste herre, det är alldeles nödvändigt. Om ni viste — jag ligger ju spritt språngande . . .

— Åh, det är oförskämdt! Vore ej bättre värd än att offentligen brännmärkas.

— Rädda mig!

Ja, han var nog hygglig till att förmå damerna att förflytta sig, ehuru de alla vände sig om i trappan och nyfiket betraktade mig. Allt gick sedan väl, om jag undantager att den mest bedagade kom ner för att afkika barometern, när jag knäppte sista spännet i maggördeln.

— Stackars bror, det var en fatal belägenhet det der.

— Nå det blef väl värre än så. Den gamle herrn hade inte bättre takt än att i stället för att hysa medlidande med mig . . .

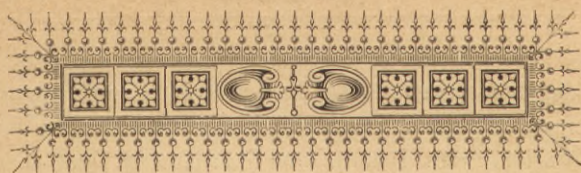
— Ack, en gammal förständig man kunde väl fatta situationen . . .

— Jo jag tackar jag. I stället för att uppmuntra mig, gaf han mig en spark, som gaf eko.

— Hva' för sla'? En spark som gaf eko?

— Ja, jag har nemligen till vana att, för att undvika daggens inflytande, fodra mina sommarbyxor med vaxtaft.

I flyttningen.

Jag försäkrar då, att du Tobias inte gör annat än oreda här i stöket. Du går för fötterna och i vägen. Hvar jag kommer, så har jag dig framför mig som en annan kommod. Om du hjälpte något till i stället för att gå och befalla och peka till höger och venster och tala om att *vi* äro så opraktiska, då *du sjelf* icke kan göra så mycket som att slå en knut om dina gamla pipskaft.

— Ta hit piporna!

— Ta hit, ja det är så bekvämt att säga bara: ta hit! Ta du hit gardinkornischerna, så ska jag ta hit piporna.

— Kornischerna ä' säkrast att vi lemna åt tapetserarn, som har satt upp dem — jag är ingen eqvilibrist på trappstege.

— Det ska då Gud veta, allra minst i den der nattrocken. Jag har väl aldrig sett någon spatsera klädd i nattrock och filtofflor och en alnslång pipa i mun, som inbillar sig skall vara rörlig och hjälpa till vid en flyttning. Maka dig! Sakramenskade gamla pipa, höll jag icke på att stupa på näsan för hennes skull. Du kunde väl byta ut den mot en snugga sådana här dagar, så att man sluppe riskera armar och ben hvar gång man skall göra en vändning i din närhet.

— Det var *märkvärdigt*, hvar har tobaksskrinet tagit vägen? frågade han sig sjelf och knackade ur pipan mot kakelugnen. Jag tyckte jag såg det här nyss. Jag stälde ju det på pianot under min hatt för att det inte skulle genera. Hatten är kvar, men skrinet är borta. Gud välsigne allt hvad flyttning heter!

— Hvad är det du står och pratar för dig sjelf om? Är det några obefogade anmärkningar nu igen?

— Jag vet icke, jag bara funderar.

— Ja, det har du gjort så tillräckligt hela da'n, så att jag tycker det snart kunde vara tid på att dina tankar mognade till handling.

— Åhnej, det är inte det jag menar.

— Nej, det kan jag väl tro.

— Men hvar fanken är då tobaksskrinet? Det kan väl inte ha dunstat bort som en rök heller!

— Tobaksskrinet, som du så illmarigt hade gömt under hatten! Min gubbe lilla, din räfbiter inte min gås! Det är i godt förvar.

— Det måtte väl inte vara nedpackadt?

— Jo, jo men, i botten på den der lårn, som du tänker sätta dig på. *Litet* obehag kan du också få smaka på. Du har visst haft den föreställningen, att allt skulle dansa efter *din* pipa, men det blef puder det. Lägg nu snällt bort den der långe älsklingen, som du har kysst hela dagen, så kanske du blir mera verksam och uppmärksam mot din vigde älskling, som är *jag*.

Han tog ett steg af häpnad tillbaka med den olyckliga påföljd, att han knuffade till en lättrörd hörnhylla, hvarpå stod en bål af äkta porslin, som med skär klang ramlade i golfvet och gick i tusen bitar.

— Å Herre du min skapare! Tobias, Tobias, är det på så sätt du ämnar visa dig verksam? Ack, ack, ack, familjeklenoden, vår dyrbara, heliga familjeklenod, som endast en gång om året, vår bröllopsdag, varit värdig att användas som kärlekens pokal, den är nu krossad till grus af en hjertlös make, som sätter sjutusen gånger större värde på en lumpen pipa tobak än på den dag han band sig vid sin lefnads lycka.

— Ja, det var en gemen otur, var det enda han kunde svara i förödelsen.

— *Otur!* Var din lefnads lycka en otur? Har du något hjerta kvar från den dagen, som kan tala så? Hvad jag är olycklig! Men olyckan skall göra mig stark.

— Nej, nej, kära Albertina, du missförstår mig alldeles, svarade han fast besluten till reträtt. Det var bara karambolaget jag menade.

— Karambolage? Du är väl ej på någon biljardsal heller, fastän du bär den der långa kön i näfven.

— Åhnej, jag mente den fördömda bröllopsbålen, som var i vägen. För resten kunna vi ju köpa en ny, så vida vi inte reda oss lika bra med tillbringaren med kylaren i. Det blir ändå jag, som får betala kalaset.

— Men minnet!

— Minnet? Ja, det kan väl vara . . .

— Kan det vara det samma menar du?

— Det har jag inte sagt.

— Nå, hvad kan det vara då?

— Det kan väl vara bra ändå utan att bero af en gammal bål, som inte kan stå för sig sjelf.

— Frún! Karlarne tappade förmakskronan i trappan! ropade pigan förskräckt.

— Var det inte min olyckliga aning att så fort Tobias börjat, skulle de andra följa exemplet!

— Se så, var *det* nu mitt fel också?

— Ja *inte* var det din förtjenst! Nu måste jag sjelf ned och hålla ordningen vid makt, eljest

få vi väl icke en hel bit med oss, sade hon energiskt och hoppade från trappstegen, som dervid vickade till och slog sönder spegelglaset i trymån.

— *Ändå något!* jublade han. Det skulle varit jag, som gjort det der!

— Det skulle inte alls ha förvånat mig, svarade hon.

Fannys aftonpromenader.

En vacker sommarafon voro fem personer samlade i enkefru majorskan Sköldsvärds eleganta salong. Ett visst allvar herrskade i denna krets, hvars medlemmar konstituerat sig till domstol för att döma öfver en medmänniskas rykte och lycka.

Majorskan Sköldsvärd, en gammal matrona med silfverhvitt hår och välvilliga anletsdrag, tronade i en gammalmodig ländstol, hvarifrån hon kastade ransakande blickar omkring sig. I en soffa till höger om henne satt enkeassessor-skan Ström, en femtiårig dam, hvars kropp tycktes vara helt och hållet sammansatt af spetsiga vinklar. I gungstolen vaggade en reslig gubbe med gråsprängdt hår, milda ögon och med drag af kraft och beslutsamhet kring munnen. Det

var ryttmästaren Sköldsvärd, majorskans sväger. De öfriga bisittarne i rätten voro notarien Ludvig Ström och fröken Laura Ström, båda i rätt nedstigande led härstammande från den spetsvinkliga assessorskan. Notarien var en tjugofem års man med matta ögon och ett utseende, betecknande den föga afundsvärda rollen af att ständigt spela femte hjulet under vagnen. Hans syster, den tjugotvååriga fröken Laura, egde deremot ett mycket oroligt ögonpar och lofvade för öfrigt att vid nådda femtio år blifva en ny upplaga af sin moder.

— Jag säger dig, att din son älskar henne, yttrade assessorskan, vänd till majorskan.

— Du har sagt det många gånger kusin, svarade denna, och af flera tecken börjar jag tro att du har rätt. För en månad sedan, tillade hon med en suck, skulle denna upptäckt icke så mycket bekymrat mig. Den unga flickan är dotter till en af mina bästa ungdomsvänner och hon stod då ännu så ren för mina ögon. Nu deremot, sedan *du* kom hit, har slöjan . . .

— Fanny var likväl din kammarjungfru, afbröt assessorskan och gjorde en stolt knyck på nacken för att enligt hennes åsigt antyda, det kammarjungfrur hafva sämre blod i sina ådror än majorskor och assessorskor.

— Hvad menar ni dermed kusin, yttrade ryttmästaren i harmful ton. Jag är sjelf gift

med en f. d. kammarjungfru och aldrig har jag ångrat mitt val. Är jag hitkallad, fortsatte han med stigande hetta, för att afråda min brorson från att älska en kvinna blott därför att slumpen ej skänkt henne medfödda anor, utan hon måst ikläda sig en tjenares skepelse för att ärligt förtjena sitt bröd och ej ligga någon till last? I så fall vill jag genast fatta min hatt och gå.

— Om förlåtelse kusin, återtog assessorskan och kastade sin mildaste blick på den rike kusinen, om förlåtelse! Min mening var blott, att kammarjungfrur i *allmänhet* äro lättfärdiga slinkor, ehuru hvarje regel har ju sina undantag. Tänk, Sigrid, Fannys företräderska här i huset, huru betedde hon sig? Med skam och vanära sitter hon nu i ett kyffe och vaggar ett spädt barn. Och Fanny är ingen bit bättre!

— Hvar bor den stackars Sigrid? frågade ryttmästaren och gjorde en omedveten rörelse åt plånboksfickan. Om jag här hade hennes usle förförare, skulle jag minsann läsa lagen för honom.

— Jag vet icke, hvar den ogudaktiga bor, men hon är sitt straff värd, sade assessorskan och lät sitt yttrande åtföljas af en from blick mot salongens tak.

Sedan hon på detta sätt gifvit luft åt sin sedliga harm, fortsatte hon:

— Men Fanny är farlig för vår familj. Hennes milda miner äro blott ett slugt koketteri, hvarmed hon vill fånga Axel. Herren vare lofvad, att jag kom hit i rättan tid för att rädda den stackars gossen från det listiga och ovärdiga stycket.

— Den präktige Axel tillade hon efter en begrundande paus. Den qvinna, som skall skapa hans lycka, måste vara god, ädel och väl uppfostrad.

Härvid kastade hon en blick på sin dotter, liksom för att påpeka hvar en sådan qvinna stod att finna.

— Nå min bästa kusin, sade ryttmästaren med någon otålighet. På hvad sätt har då Fanny försyndat sig?

— Hon är en ovärdig varelse, sade assessorskan och knäppte fromt ihop sina magra händer.

— Ack ja, instämde majorskan. Fanny är ovärdig det förtroende jag hyst till henne.

— Men för fan! ropade ryttmästaren utan misskund med damernas öron, *hvad* har hon då gjort?

— Assessorskan har öppnat mina ögon, sade majorskan. Tvänne gånger under denna vecka har Fanny sent på qvällen smugit sig ur huset utan att någon menniska vet, hvart hon har begifvit sig.

— Ja, yttrade assessorskan i triumferande ton, *tvänne gånger!* Hon är stadd på syndiga vägar denna unga flicka, som hittills med sin tillgjorda ödmjukhet bedårat vår kusin. Hennes själ är förderfvad.

Assessorskan satte vid dessa ord sina löslöckar i en sakta skakning för att uttrycka sitt tvifvel om att en så förderfvad varelse någonsin kunde återkomma på det rättas väg.

— Om så är, måste vi varna den stackars flickan, innan det blir för sent, inföll ryttmästaren.

— Och huru använder hon den tid hon tillbringar på sitt rum? fortsatte assessorskan. Ingen vet det. Hennes dörr är alltid stängd. Kärleksbiljetter läsas och skrivas helst i enrum, tillade hon hånfullt.

— *Jag* vet, hvad hon gör, mamma, ropade Laura, men dolde sig genast bakom sin korpu-lente broder, liksom ångrade hon sitt utrop.

— Du, mitt kära barn, utbrast assessorskan, vet du det? Berätta, berätta, kära Laura.

— Jo, för en stund sedan, då jag gick förbi hennes dörr, såg jag henne . . . Nej, jag kan icke säga det.

— Pligten bjuder dig att tala, mitt barn, förmanade den fromma modern. Säg hvad du sett. Sanningen får ej fördöljas.

— Hon syr . . . en liten kolt, hviskade fröken Laura och rodnade ända upp till öronspetsarne.

Alla skakade betänkligt sina hufvuden utom den välmående notarien, som hela tiden varit försänkt i ett uppmärksamt beskådande af sina naglar.

— En kolt, en kolt!! upprepade assessorskan och betraktade först taket och sedan sina släktingar, liksom för att taga Gud och människor till vittnen, att Fanny begått en afskyvärd handling.

— Men dörren brukar ju vara stängd, yttrade ryttmästaren. Huru kunde Laura då se, hvad Fanny gjorde i sitt rum?

— Du såg det väl genom fönstret, inföll skyndsamt assessorskan och kastade en befallande blick på sin dotter.

— Ja, svarade denna, ehuru hon sjelf nyss förklarar, att hon gjort sin upptäckt, då hon gick förbi Fannys dörr.

En pinsam tystnad uppstod, under hvilken ryttmästaren ihärdigt fixerade assessorskans hvassa anlete. Han ämnade tydligen säga något, men hindrades af Laura, som plötsligt utropade:

— Se der går Fanny! Hon går tidigt ut i dag.

— Hvar? frågade ryttmästaren och närmade sig fönstret.

— Der, pekade Laura, der. Hon bär ett litet paket och viker just nu om hörnet.

— Jag skall följa henne, sade ryttmästaren. Det måste bringas ljus i denna sak. Är flickan en stackars fallen varelse, skola vi hjälpa henne, men då måste hon också lemna detta hus. I morgon skall jag meddela mina upptäckter.

Härvid fattade han sin hatt och käpp samt lemnade rummet utan att akta på assessorskan, hvilken bad honom stanna och förklarade att Fannys brottslighet redan var fullt bevisad.

— Mätte han icke träffa henne! ropade hon, sedan ryttmästaren var ur synhåll.

— Hvarför önskar du det, kusin? frågade majorskan förvånad.

— Ack, svarade assessorskan efter en stunds synbar förvirring. Hvem vet hvartill Fanny kan drifva sin ömhjertade försvarare. Mätte han icke träffa henne!

Och hon hade skäl att hysa denna önskan.

* * *

Följande eftermiddag infann sig ryttmästaren hos sin svägerska. På hans ansigte hvilade en prägel af djupt allvar, då han inträdde i det rum, der deltagarne i föregående dagens familjeråd voro församlade.

— Jag kommer för att meddela mina upptäckter, sade han och helsade på majorskan.

Assessorskan, Laura och notarien tycktes han icke bemärka.

— Fanny är icke ännu hemkommen, yttrade majorskan i sorgsen ton.

— Jag vet det, och det är på *min* inrådan hon underlåtit att återvända till detta hem. Hon är här omgifven af *fiender*.

Efter en stund fortsatte han:

— Det var i går första gången i min lefnad, jag tienstgjorde som spion, och jag vill hoppas, att det äfven skall blifva den sista.

Han gjorde åter en paus.

— Då jag nedkommit på gatan, återtog han vänd till majorskan, och vikit om det hörn, der den unga flickan försvann, såg jag henne ingenstädes. Jag ämnade just återvända, då jag fick se henne utkomma från ett närbeläget hus. Hon bar nu *två* paketer, och skyndade sin väg, liksom vore hon rädd att möta någon bekant. Jag följde henne, undrande, hvart hon ämnade sig. Vi befunno oss snart i en af stadens utkanter på en gata, der hvart och ett af de ruskiga husen och de små lappade fönsterrutorna sqvallrade om fattigdom, nöd och elände. Utanför de uslaste af dessa kyffen stannade Fanny ett ögonblick. Derefter öppnade hon raskt porten och försvann för mina blickar. Jag skyndade efter och såg henne öppna en dörr, hopfogad af några ohyflade bräder. Genom en söndrig ruta upp-

täckte jag ett mycket blekt och sorgset ansigte. Detta ansigte tillhörde Sigrid, din förra kammarjungfru.

Ryttmästaren tystnade och kastade för första gången efter sitt inträdande i rummet en blick på assessorskan, hvilken tycktes sitta som på nålar.

— I detta ögonblick, fortfor han sedan, skulle jag velat gifva mycket för att icke hafva besökt denna usla boning, ty jag kände att en ovärdig misstanke fört mig dit.

— Hvarför återvände ni då icke, kusin? frågade assessorskan med en viss oro i rösten.

— Derfor att jag ville försona mitt fel på det enda sätt som nu var mig möjligt. Jag öppnade den bristfälliga dörren och steg in. Att beskrifva den nöd, som omgifver den arma modern och hennes späda barn, öfverlåter jag åt fru assessorskan, ty hon har ju med egna ögon sett denna nöd och kryddat den med en sträng moralisk föreläsning. Har jag inte rätt min fru?

— Nej . . . ja . . . jag tror, stammade assessorskan, under det hon ifrigt tummade sin näsduk.

— Då jag inträdde, mötte mig en syn, som jag aldrig skall glömma, återtog ryttmästaren utan att afvakta svaret. En svag rodnad hade blomstrat upp på den olyckliga Sigrids kinder. Hon tryckte till sina läppar den lilla koltan, som Fanny i tysthet förfärdigat, och i den blick hon

kastade på den ädla flickan läste jag en öfvergifven och förtviflad själs tacksamhet för återgifvet hopp om räddning vid undergångens brant. På en stol dukade Fanny upp en del medförda matförråder. Den lille vackre gossen, en bild af oskuldens lycka, hvilade på en bädd af trasor i en gammal låda och sträckte glad sina små armar emot Fanny, liksom vore hennes ansigte honom kärt och bekant. Jag kände mig rörd vid åsynen af denna unga qvinna, som varit ett mål för mina låga misstankar och nu nästan darrade af skräck, därför att jag upptäckt henne på bar gerning under hennes skygga utöfvande af ett skönt barmhertighetsverk.

— Kom Fanny, sade jag. Hädanefter vill jag draga försorg om dina skyddslingar.

Det var nästan med våld som jag måste slita henne från utbrotten af Sigrids tacksamhet. Klara tårar perlade i den hulpnas ögon, och det sista vi sågo, när vi veko af från den ödsliga gränden, var den lyckliga modern, som både log och gret, då hon från portgången vinkade sitt tacksamma afsked. *Sådana* tårar, min ärade fru assessorska, äro en människas säkraste rekommendationsbref till himmelen.

Den gamla majorskan nickade ett stunt bifall och strök med handen öfver ögonen.

— Min rapport är icke slut ännu, fortfor ryttmästaren. Jag berättade för Fanny, huru hon

var utsatt för misstankar i sitt hem och förde henne till min familj i afsigt att senare på qvällen sjelf ledsaga henne hit. Derefter återvände jag till den dystra kojans, der jag gjort min vackra upptäckt. Sigrid såg förlägen ut, då hon åter såg mig, men med vänliga ord lyckades jag vinna hennes förtroende. Af henne har jag erfarit, att ni min fru (han vände sig till assessorskan) redan länge känt den arma qvinnans beklagansvärda tillstånd. Ni har till och med hedrat hennes eländiga hem med ett så kalladt filantropiskt besök och dervidlag qvarlemnadt hennes nöd i orubbadt skick, men nedtyngt hennes själ med en salvelsefull sträng moralpredikan. Hvilken skilnad mellan de tårar, som eder visit frampressade och dem som svalkade men icke brände hennes kinder i den af er förtalade oskyldiga flickans besök. Jag vet nu, att ni beljugit Fanny. Är det icke sannt, att *ni* är den som först meddelat henne Sigrids adress? Har icke *ni* varit hennes enda förtrogna? Kände icke *ni* ändamålet med den unga flickans aftonpromenader? Svara mig derpå min fru!

Assessorskan teg. Majorskan betraktade henne med blandad förvåning och harm.

— Är mer, min fru, fortfor ryttmästaren med stigande förbittring, jag känner grunden till edert lömska förtal. Fanny stod i vägen för er dotter, som ni utsett att lyckliggöra den för-

mögne Axel Sköldsvärd. I denna familjekrets har ni framställt Fanny som en lättfärdig slinka, och i den unga flickans öron har ni hviskat, att Axel och Laura från barndomen älskat hvarandra. Ni behöfver läsa många *uppriktiga* böner för att utplåna, hvad ni brutit mot Fanny.

Ryttmästaren tystnade. Allas blickar voro riktade på assessorskan, som var blekare än vanligt samt fortfarande teg och slet trådar ur sin schal.

— Sedan jag erfarit, hvad jag nu omtalat, tog ryttmästaren åter till orda, beslöt jag att låta den förtalade flickan tillbringa natten i mitt hem. I dag har jag haft ett långt samtal med Axel, och jag vet nu, att han med hela sitt hjerta är fästad vid Fanny. Jag har åtagit mig hans uppdrag att underrätta eder derom, och jag har nu fullgjort det.

Den gamla majorskan betraktade sin svåger.

— Hvad säger då Fanny? frågade hon, när han icke gjorde min af att fortsätta.

— Hon säger, att hon är beredd att lemna ditt hus och till och med denna stad, om du så fordrar.

— Nej, nej! ropade majorskan energiskt.

— Jag har äfven sett, att Axels kärlek är besvarad. Du må sjelf uttala barnens dom. Jag är icke deras böneman.

I detta ögonblick öppnades dörren och en ung man med frimodigt ansigte och bestämda anletsdrag inträdde. Han bugade sig vördnadsfullt för majorskan.

— Ditt svar, älskade moder? sade han med fast stämma.

En andlös tystnad uppstod. Assessorskan och Laura dolde sina missräkningsfysionomier i de tillkramade spetsnäsdukarne, notarien skrufvade sina pomaderade mustascher och ryttmästarren nickade uppmuntrande god mening åt sin pupill och brorson.

Majorskan reste sig, gick fram till sonen, såg in i hans trofasta ögon, slöt honom i den oersättliga modersfamnen och sade ömt:

— Herren välsigne eder och bevare eder!

Björnarnes julafton.

(Drömbild.)

Mamma lilla, sade en af björnungarne och gnuggade sömnen ur ögonen, det var fäsligt hvad pappa snarkar hårdt. Kan det möjligen vara för att glömma, att han icke blef kommandör af andra klassen vid sista stjernfallet på Lejonbacken eller för att låtsas känna sig hypnotiserad i det gröna huset, fastän några astralhänder har han då icke.

— Prata om astralhänder! Alldeles som om du vore filosofie doktor! Inte ska' ungarne ha den föreställningen, att pappa saknar känslor äfven då han soffer.

— Ja, det är ju klart, att pappa är tankfull liksom alla gifta män. Men när han soffer så djupt så . . .

— Låt honom sofva, det må vi alla bäst af. Han är tyvärr en sådan egoist, att han ej köpt så mycket som en tallkotte till julklapp åt sin talrika familj, och det sista han sa' då han sturade in i höstas, så var det inte ens så mycket som tack för sommartrefnaden, utan bara en befallning åt mig att se om kräkena och lära er den stora konsten att suga på ramarne och blanda till en kraftig enbärsglögg åt honom, om kylan blef för skarp och vi hörde minsta skall af jägmästarens ringklocka, ty han hade ingen uppjagad lust till att pryda slott eller ens pietet till att skrämma söndagspubliken på vetenskapsakademien med sin aktningvärda bild och kände sig för proper för att serveras i stekform vid galadinér med hjortrons-gelé till. De nio sista småttingarne var han liberal nog att afstå som griljerade kotletter åt den, som vågade sig på dem. Sjelf brummade han öfver att ha lika många myror i skallen som en dålig författare inbillar sig ha snillrika idéer, eller en första klassens balkavaljer med embonpoint känner sig till mods, då pantalongerna spricka vid andra bocken i lanciern. Under vintern skulle han fundera på trettonde hufvudtiteln till nästa års urtima riksdag, dit han på slump blifvit vald till ledamot af femte kammaren, och i gräsmånaden motionera om en durabel pension åt sig sjelf på grund af för staten inbesparade skottpenningar.

Nu började alla björnungarne gapa och klia sig på nosen som hederliga komministrar, då de vid jul, påsk och pingst vända upp och ner på fjerdingen. Endast den yngste, som saknade dadda och edukation, fnös till sin moders fasa och sina syskons hemtrefnad en revelj, lika skakande som om han haft ett skålpund makuba i den högra och en fjerndel bolongaro i venstra näsborren.

Han var så förbannadt törstig, brummade han. Han hade lärt sig svära af modern vid sista elgjagten och dricka af fadern på konkurs-sammanträdena i sällskap med gode män. I brist på ädlare vara tog han sig en snöboll med samma smak och elegans som då en legationssekreterare eller tillsvarfvad generalkonsul i brokig frack och stöflar med saffianer uti bockar sig för en svällande klarastrakan, den hofmästaren debiterat sig med 500 procents avance som favör.

— Skall det bli bal i qväll mamma? brummade en kokett någraårig björnflicka, under det hon med högra labben gjorde en ansats till coiffure i sin raggiga hufvudbonad.

— Det heter inte bal, mitt barn, brummade björnmma tillbaka, ty pappa är ännu hvarken stadsfullmäktig, landshöfding eller bankdirektör, ehuruval han ej lider af sömnlöshet. Tillsvidare få vi åtnöja oss med en liten vanlig svängom

eller, om det nu ska' vara riktigt comme il faut, så kan man ju kalla den för balluns.

— Men laga så att inte kusin Mickel kommer med. Han är förstås nog qvick i bena, men han bara säger mig sottiser och stridigheter, och när jag då blir arg, så grinar han som om jag atit upp nådåret för honom, viftar med svansen lik-som en frälsningssoldat med Stridsropet i hand, gnor sin väg lika qvickt som en rutinerad kassör med pengar på fickan och ber mig luffa efter allt hvad sulorna hålla. Den helsning han sände vår familj i somras var ju härresande!

— Hvad sa' han då? Han kunde väl inte tala annat än godt om oss.

— *Han* tala godt. Jo jag tackar jag. Han hade sju falska vaxlar förfallna till syssling Jösse, som då är en hederlig karl fastän en mes. De der vaxlarne måste Jösse för skrämrels skull lösa in och bad pappa ta ut beloppet af Mickel.

— Helsa honom att jag skall skicka honom några harar till julklapp, så blir det tillökning i familjen, sa' Mickel.

Pappa blef himla arg och brummade mer än vanligt efter som det inte var något civilmål i grund och botten. Mickel bara skutta sin väg och ropa på vederbörligt afstånd åt pappa, att pappa var den störste rackare som nötit några klor, hustrun och hela kodiljen med för resten, och att det var synd och skam att vara befryn-

dad med en sådan familj och inte bättre värdt än att han slog upp släktskapen.

— Sickna gräsliga historier, som jag ej haft nå'n aning om. Och att inte din far yttrat ett ord om en sådan chikan!

— Ja si, jag tror att Mickel har någon hållhake på pappa. För när pappa har lyckats drifva in, så är alltid Mickel och pappa kuttrasju och pappa talar då om birrebi, eller hvad han säger, och en liten pott. Då klipper alltid Mickel med ögonen alldeles som han skulle porträtteras på korrektionshuset och svär på, att han ska' rangera saken så att pappa slipper obehag både hemma, i stora världen och inför stadsfiskalen.

— Åh, hvilken utstuderad kanalje! Men får jag tag i honom, så vänta mej...

— Nej, inte får du söka efter honom vid julen, ty då böra alla räfvar, stora som små, vara bannlysta.

— Langa hit en större snöboll utan tallstrunt i, brummade björnpappa med ögat på halfspänn. Hvarför skulle ni väcka mig med prat om Mickel. Mickel är en slipad gynnare, värre än sjelfva intresseräkningen på nyåret.

— Men så intressera dig då och tag en sväng med barnen kring granen på julafton. Jag, stackare, har fått ryggsnitt jag i den här eländiga vinterbostaden och kan bara sätta mig på en

stubbe och nicka takten åt tomten, som beskyddar det hela.

— Något tomtjobberi lär inte gå numera för tiden påstod skogsingeniör Gråben, som vi gerna, om han inte hade en så dråpelig varghunger, kunde se hos oss en afton på en honungssmörgås. Hvem är det som slår larm vid granriset?

— Det är tomten, som spelar de glada minnenas festpolska på julgrötens blankpolerade och stämningsgifvande festkastrull.

— Det der låter något det, sa' bond' trampa i klaveret.

— Ja, kära Nalle, barn är ju barn vid den här tiden och fröjda sig åt tomten och med den åt julglädjen. Kom sjelf med och ge lif åt taflan.

— Aldrig i lifvet på den här sidan året. När bokslutena hunnit till k, l eller m får jag väl börja röra på bena. Gud välsigne er i alla fall och förkyl er ej, ty veterinärerna ä' inte gynnsamt stämnda mot vår familj!

* * *

Nu vaknade jag och kände mig manad att önska mina läsarinor och läsare fria från alla björnar, som må dra åt skogen ju förr dess hellre.

Vidare önskar jag dem fryntliga äkta män, som böra vara protektionister invid hemmets härd. Vidare älskvärda, fridfulla och, jag vill just ej säga stadgade, ty det uttrycket kanske är väl starkt, men trofasta qvinliga hemmets genier med en liten lugg i pannan, såvida de lida brist på naturliga lockar, och ofantligt gerna med en liten smäcker kindgrop, himmelsblåa ögon, ehuru äfven andra regnbågsfärger äro tillåtna, alabasterhvita tänder, helst utan tandgarnityr, svällande rosenröda läppar, som aldrig tala annat än godt och bara smaka söt karamell, och fina hvita liljekullar, hvilka äfven de största skalder förevigat, så att jag ej för min lilla obetydliga person må stämplas som skabrös. Men jag skall ej fördjupa mig i detaljer om hemmets skyddsande — hon skall vara hvad hon är, *qvinna* och endast *qvinna*. Då välsignar Gud Fader vår dyrkade fosterjord med en vacker ättartafla. Det påstår jag, fastän ungtkarl, men ser ni pulsarne brinna i galopp vid minnet af barndomens fest. Låtom oss alla vara barn i dag, dansa i ring, klappa händerna åt tomten, vörda vår åldriga moder, som känner djupare än vi, och hedra vår fader, som sörjer för vårt bästa och odlar den torfva, som sett oss födas!

Jag höll på att bli sentimental ett tag, tror jag. Det kanske hvarken publiken eller för-

läggaren tycker om. Men allvar måste det ju
finnas i leken — ehuru väl mest skämt.

Hopp, hejsan därför! Glad jul! Och

»Medan än bekymret tiger,
Drick ur kärlekens pokal,
Drick dig varm, förrän du stiger
Ner i årens kalla dal!»

Humoristen.

Jag försäkrar, att det här albumet är af konstvärde. Se på de stilfulla ciseleringarna! Det är på allvar jag säger det. Såvida man har sinne för konst, kan man ej underlåta att åtminstone fästa sig vid detsamma.

— Åhja, det är nog ett vackert mönster, men priset tycker jag är väl högt.

— Priset, *tala* om priset! Kan ett konstverk bedömas efter metallisk valuta?

Och han gaf en blick så talande, att köparen kände sig öfvertygad, bestämde sig för varan och ansåg sig ha gjort en god affär, hvilket han också gjort, ty expediten var ingen humbug.

* * *

Han var en af de naturer, som blomma kort till lefnadsåren, emedan blomningsdagarne äro

långa. Sin plats i konsthandeln skötte han öfverdådigt bra och skulle säkert, om ej hans själ fämtat efter det originella, denna dag egt både lif och helsa jemte en god ekonomisk ställning. Men hvardagsnaturen låg ej i honom, det var artisten som låg i honom med sitt lif af skiftande färger, och det var väl inte så utan att han var värdig den kallelsen, om han ock blott hann öfver tröskeln till vestibulen af dess tempel. Visst är, att han ej af lättsinnig ifver till det fria lifvet kastade sig in på den törnbeströdda banan, utan af en brinnande känsla för konsten, hvars element han, sedan prosan i konsthandeln för dagen var öfverstökad, på qvällarne och helgdagarne allvarligt studerade så väl vid akademien som för goda mästare.

Slutligen blef honom stugan för trång, stadsluften för qvaf och bergsluften med den högblå himlen för lockande. Det hade växt vingar på den unge konstadepten, och han önskade flyga, utan att tänka på att den sol, som så ifrigt bländade honom, till äfventyrs kunde bränna vingarne. Han skulle bli målare på allvar och skapa sig ett ryktbart namn. När han så nått sitt mål, skulle hans innerligaste ungdomsdröm förverkligas, och hvad den innebar behöfver jag ej nämna, så länge altarranden för de vigda själar hålles i helgd. Ett sparadt kapital, friskt mod och ljusa framtidsperspektiv hade han. Efter

ett allvarligt samtal med sin principal, som ej ville mista honom, och som hade den vackra vanan att med faderlig omsorg omfatta sina biträden och här vid lag framhöll äfven de mörka konturer, som kunde möta honom på hans nya lefnadsbana, men ej ville eller kunde hämma en fast och fri viljas utveckling, kände han sig glad såsom fogeln i morgonstunden och flög från frihetens stamort på jorden till södern för att der söka den frihet, som skulle skänka honom det efterlängtade namnet.

Hvad lifvet nu log för honom! Nya intryck hvar han kom, rask arbetsförmåga, lyckad framgång på salongen, trofast kamratskap, det be-
drägliga medvetandet om att ej ha misstagit sig på sin kallelse, men framför allt den hoppgivande känslan och tanken på den vackra drömmen, som aldrig ville öfvergifva honom.

* * *

Några år gingo. Han kom åter till fosterjorden fullproppad med studier, ett åtminstone till ytan öfverspändt gladt humör jemte kallelse till en förtroendeplats vid en konstanstalt, der hans säkra omdöme, vänliga tillmötesgående och ovanliga rutin gjorde honom outhärlig. Men hvad konstanstalten vann på förvärfvandet af en duglig och konstbildad expeditionsman, det gick på vaxel af konstnärens talang, hvars alster nu

blefvo allt tunnåddare. Icke som att han ej arbetade, men der blef mindre helhet, jemnhet och sammanhållning i det ideella arbetet. Och det *glada humöret* sedan med den jovialiska humorn och den oförlikneliga bonhommin, som firade sina triumfer i ordenssalarne och de enskilda samqvämen! Hur mången har ej inom sig sjelf förbannat dessa s. k. »gudagåfvor», dem bröderna och vännerna applådera för stunden och hvilkas egare dagen efter af dem hallstämplas som en »rolig fan» eller en lyckad humorist.

»Men ha'n I skådat hans skrifdon, dårar?

En törntaggt pennan och bläcket — tårar...»

sjunger Braun så sant. Och i viss mån var äfven hans uppslupna, improviserade nachspiel endast en törntaggt, genombrytande ett hjerta, som medelst bacchanalen sökte undantränga erotiken och genom applåderna vinna genklang i fallet af de tårar, han sökte dölja för sig sjelf i ensamheten eller för någon förtrogen fyra ögon emellan, då han ville *minnas*. Derfor målade han ock med förkärlek tistlar så som ingen annan har gjort och tog som sin utmärkande kolorit den »fingrå», d. v. s. han höll färgen utan att briljera med den. Någon imitator på konstens område var han till sin heder icke, ty dertill skattade han den för högt. Men en oförliknelig imitator af lefvande personer var han och visade dervid en häpnadsväckande psykologisk uppfattning af de minsta

detaljer hos de typer han valde, så att inte är det tu tal om att han var klippt och skuren till skådespelare.

* * *

Det var en ruskig januariqväll, vinden pep och hvem kring knutarne, snön samlade sig i fotshöga drifvor på gatorna, och välbehaget af att sitta i bonadt bo och njuta af den flammande björkbrasan gaf mig godt lynne. När så eldtungorna gått upp i rök, återstodo de rödglödande eldkolen, hvilka gáfvo en bild af det lysande lifvets förgänglighet, som sakteliga stannade till aska, afven den färgad i »fint grått».

Nu ringde det. Det var humoristens vanliga signal med tre knäppningar på ringknappen.

— Det är omöjligt att det är han, tänkte jag, ty underrättelser hade gifvit vid handen att han svårt insjuknat i landsorten.

Jo, det var verkligen han, men blott skuggan af hans forna jag, ty skördemannens lie hade redan skrapat helsans rosor från hans kinder. Hösten var kommen med saffransgul färg på det förr så muntra minspelet, och en torr hackhosta suckade, fastän skalken log i de trötta ögonen och lade sig i veck kring mungiporna.

— Nå gudskelof att du var hemma! Jag kommer direkt från tåget som konvalescent, och den resan gör jag ej om. Tack för telegrammet,

men inte fick jag det då det kom och inte hade jag kunnat besvara det heller, ty ser du, förstår du det, Mox, jag var nära deran. Jo jo men du, jag tror jag såg erkeängelen i hvitögat utan att blinka och kände mig så nöjd som om jag läst min vigselannons.

— Ack, se så der! Fantasier! Det är väl ingen fara med dig vid dina år. Lite skralibus har du varit, men nu ser du ju pigg ut.

— Nej, *menar* du verkligen det?

— Naturligtvis, uppmuntrade jag.

— Tack för de orden! Jag har rönt så mycket af det som de kalla deltagande eller snarare medlidande under min sjukdom, så att jag är mätt derpå. Men ett uppiggande ord, det sätter sjuklingen mera värde på.

— Sjuklingen? *Du* är ju friskförklarad och har som en civiliserad isbjörn trotsat en vinterresa i 20 graders köld.

— Ja visst. Jag är ju ej så svag som jag inbillade mig. Här ska arbetas värre, hyras en gräsligt varm privatvåning utan förskott på kvar-talet på bara två små treffiga rum åt norr och öster med fotogénkok, vattenledning, tätlistor och durabla trasmattor. Aj, nu högg det i högra sidan igen!

Och han sjönk tillhoppa utan knot.

Snart besökte han mig åter, matt men strålande glad. Han hade fått arbete, ej vanligt

dussinarbete, men ett för statens samlingar, genom hvars sorgfälliga utförande han hoppades på ljusare tider. De sjunkande krafterna stodo honom bi till detta hans sista verk, ett restaureringsarbete af en religiös taffla.

* * *

Vårsolen hade börjat lossa på vintertäcket, blåsipporna stodo i knopp, pilarne blommade på bar qvist, och flyttfoglarne vände åter från södern till nordanland. Den kristliga uppståndelsens fest var redan firad, och allt lif kände sig föryngradt och stärkt vid tanken på den kommande sommaren med dess ljus, värme och behag.

Visserligen hade det töat den dagen, och snöslasket räckte nu upp till fotknölarne, men det oakadt vandrade skaror af skilda samhällsklasser ut till Nya kyrkogården, de flesta med hvit halsduk och temligen gladt humör, utom när de skakade på hufvudet och menade:

— Synd på att han så snart skulle gå ur kretsen. Det var en glad själ och treflig kurre ändå.

— Ja, det var han visst det.

— Det blir ett svårt göra att få honom ersatt. Jag vet inte hvem man skulle ta i stället.

— Om man skulle rösta på X.

— Han vore den enda, men si *han* är för klok till att offra sig.

— Förlåt, jag afbryter, men *hvad* skulle han offra sig till?

— Till att roa andra naturligtvis! Det gjorde humoristen det. Men tyst, der ha vi kistan. Det var huggarn *hvad* kransar i både glada och dystra färger! En sorg i rosenrödt. Han tycks ha haft vänner ändå.

— Ja, hvarför skulle han inte ha haft det?

— Äh, en humorist. Så länge han lefver, ja gubevars, kan väl så vara, men . . .

— Tror ni för resten verkligen att han var humorist då?

— *Han* ja, hvem skulle varit det annars?

— Ser ni den der buketten med de skära banden?

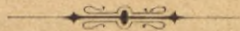
— Ja, den är vacker den.

— Visst är den det. Synd att han ej sjelf kan se den. Men vill ni höra sanningen, så ska ni få veta, att han *inte alls* var någon humorist, han bara drömde sig till hypokonder.

— Allvarsamt, *hvad* säger ni?

— Låt höra *hvad* presten säger.

— »Ett godt namn blifver evinnerliga», säger han.

Julfröjd.

Rolig jul, mamma och pappa! ljöd det på jul-aftonen så gladt från barndomsfriska läppar, som aldrig tala annat än godt på en dag sådan som denna, och S:t Jakobs kyrkoklocka ringde till ottesång liksom hon velat harmoniera med den kärkomna helsningen.

Kaffebordet var dukadt med mera omvårdnad än vanligt. Den gamla servisen från salig morfars och mormors tid hade kommit till heder och prydde med sina antika former den nya duken; farfars och farmors minnesvärda länstol och gungstol voro placerade för älskad far och mor, porträtt af saknade släktingar, hvilka vistades i främmande land, nickade man hjertligt åt, och en liten krans af förgätmigej med en hvit kamelia i midten, en symbolisk helsning från

en högre verld, lockade tårar ur mammas ögon och tvingade pappa att förstulet bita sig i läppen. Men julbrasan smattrade så muntert och gladt, så att, när pappa och mamma sågo den lilla drifhusbänken och hörde dess barnsliga stoj och skratt, alla sorger voro glömda och de sjelfva blefvo barn på nytt, slöto småttingarne i sin famn och helsade god morgon på faster och morbror, som öfverraskat dem med sin ovanliga närvaro på en så tidig timme af dygnet. Faster bar en blå hyacintlök i venstra handen och morbror en liten röd 25-öres tulpan i den högra, förklarande med en viss abandon, att gåfvan möjligen kunde förefalla enkel, men tillade:

»allt det höga är enkelt
både i lära och sång —
ett barn kan fatta dess mening.»

Pappa fattade tulpanen och satte den bredvid fotogénlampan, der den, pådrifven af värmén, började slå ut sina kronblad liksom för att helsa god morgon.

Der ute på gatorna var det ännu mörkt. Gaslyktorna brunno, snön yrde kring knutarne, bjellrorne pinglade, och den skarpa kölden glittrade på kuskarnes pelsmössor och gjorde de trogna och tjenstvilliga hästarnes hårrem glänsande hvit.

— Det måtte vara ett riktigt braskväder i dag. Isen täcker ju alldeles fönstren. Kan Lovis försigtigt öppna rutan och se huru många grader

termometern visar, sade familjefadern under det att hans kära hälft serverade det doftande och rykande kaffet och han sjelf skar julkakan. Lovis gjorde som befaldt, och in strömmade den råa luften och med den en darrande barnaröst, som bedjande sjöng:

»Hu, det är så kallt, så kallt, jag fryser,
Knappast mina kläder skyla mig.
Utaf hunger och af köld jag ryser.
Vill då ingen nu förbarma sig?
Glad jag skulle blifva,
Om ni ville gifva
Stackars lilla tiggarflickan endast en bit bröd.»

Pappa lyssnade och skar i distraktion bröds-
skifvorna dubbelt så tjocka, befalde Lovis att
genast gå ner och hemta upp den lilla tiggarflickan, använde näsduken för skams skull, ty
nog syntes det att den mera putsade ögonen än
näsan, och såg så hjertinnerligt lycklig ut, då
han klappade sin gumma på axeln och log åt
de lefnadsglada blänkfyrar, som lyste ur barnens ögon.

— Jenny, sade han åt sin fru, lilla Signe
har ju vuxit ur sin kappa och får ny till jul-
klapp. Kan hon då ej undvara sin gamla och
lemna den som god pris åt den som ingen har
och måste sjunga hjertnypande visor i 20 graders
köld?

Frun tryckte ömt hans hand och sade:

— Pappa, vi sympatisera ju både i tankar, ord och gerningar.

Morbror, som vid sitt oskyldiga bilinervatten hörde pappas proposition, stack handen i sin söndriga västficka (den slarfvern begagnade aldrig portmonnä och inte hade det tjenat mycket till heller), letade fram bredvid sin korkskrufsknif en blank tvåkrona, den han egentligen tänkt använda till andra ändamål, och bad med en lords värdighet jungfrun om att lemna den åt den arma flickan som en gåfva ofvanifrån, alldeles glömsk af att han några ögonblick härefter måste ut och slänga myntfot för att kunna göra försummade julklappsuppköp.

Den lilla tiggarflickan, som fick både värme, bröd, kläder och pengar, välsignade julaftonen och alla dem, som lindra nöden och skänka sol i fattigmans koja på den dagen.

* * *

Förmiddagen var inne. Nya kyrkogårdens lugn var så tilltalande. De bekransade korsen och granprydda grafvarne med sina snökristaller på lyste som det himmelska solljusets prisma och bjödo stumma julhelsningar från allt, hvad kärast vi egt på jorden. Släde efter släde stannade vid de många kyrkogårdsportarne. Kransar, buketter och kors af cypress, callor och penscer tolkade saknadens känslor.

Hela familjen hade åkt dit ut, och de voro just på återvägen, då morbror i rask takt sökte den stora ingångsporten och bar ett helt fång af kransar jemte två stora kors på armarne.

— Nej, se morbror, morbror! sade barnen.

— Morbror, svarade pappa, tänker visst på sådana här promenader. Han skulle ju ut och köpa julklappar.

Kusken höll in tömmarne och morbror hade stort besvär med att piruettera öfver landsvägsdikedet och för andra gången helsa på familjen.

— Fasligt fnuggiga kransar du har! helsades han.

— Åh, de pryda alltid sin plats, svarade han och nickade afsked, ty han slöt sina tankar inom sig sjelf.

Han gick stora gången fram, lade några kransar på den grafven, några på den och stannade till slut inför en minnesvård. Den betecknade hans faders och moders lugna hviloställe. Han stod numera ensam i världen, sedan de två älskade gått bort ifrån honom — och han kände det djupt på denna dag. Han hade fått smaka lifvets allvar, och sorgen hade satt sig i hjert-rötterna, fastän han aldrig talade högljudt om den. Alla funno honom lika glad och trefflig som förut, ty han var känd som en lustig fyr. Nu i sin ensamhet blottade han sitt hufvud för de käras minne, böjde knä på deras graf, medan

han placerade sina enkla kransar på densamma och på hvardera korset tillrade en tår, så varm att den smälte snön på den gröna torfvan, och hvem vet, om den ej banade sig längre väg? Cypressen framför piedestalen vaggade sakta med en susning och solen började skina. Han reste sig upp, ansade ytterligare de dödas boning, bad för sig sjelf de kära hädangångnes sista böner, inflickande ett barnsligt tack, och kände sig förnygrad på nytt. Än en gång blottade han sitt hufvud, och när han gick sin väg, vände han sig esomoftast om och kastade i tankarna slängkyss på slängkyss åt de oförgätliga.

* * *

Flickorna voro ifrigt sysselsatta med slutmonteringen af sina broderier, gossarne afgåfvo hvarannan minut nödrop, då det drypande kryddbodlacket brände dem på fingrarne och hade ingen aning om, att sådana små malheurer endast förébåda, att klapparne bli dess mera välkomna. Mamma hade ett fasligt stök i köket, som doftade lutfisk till den grad, att faster, som stannat kvar och i ett angränsande rum sorterade duktyget och silfret till morgondagens familjemiddag, alltemellanåt anlitate eau-de-cologneflaskan. Pater familias hade det lugnast, ty han var ej hemma, utan fullt upptagen med julklappsbestyr, och hvar han kom stod han i bryderi. När butikfröknarna

sågo hans digra plånbok med klämmare om, klämde de till allt hvad tygen höllo, och han tog sig först en afkikare, om de voro brunetter eller blondiner, innan han bestämde sig. Brunetterna misstänkte han, åt blondinerna blinkade han med venstra ögat och trodde sig på så sätt imponera, ty han var tokig i allt hvad blondiner hette. Säkert är, att blondinerna sålde för minst 75 procent högre än brunetterna, och han ansåg sig ändå hafva gjort goda affärer. Till följd af sin öfverdrifna artighet mot blondinerna genom att ej besvåra dem med hemskickningar af de köpta föremålen gick han nu som en annan Blondin och balanserade med alla möjliga paket på axlar och armar.

— Hva' tusan, har du tagit tjenst som stadsbud och lastdragare? frågade till hans förargelse Petterson.

— Nå, det må väl ej ligga dig till last, svarade han stött.

— Nej, men inte passar det en vasaridare att . . .

— Jag bär mitt kors lugn och vida säkrare än alla verdens hökare.

— Kors, men jag tycker ändå att du behöfver hvila. En liten julglögg och lycka till här på Runan, hvad säger bror om det?

— Jag säger ingenting annat än, att runor äro minnesvärda.

* * *

Slarfmiddagen var öfverstökad, ty på julaftonen har man ej ro att äta ordentligt. Julbrådskan tar ut sin rätt och middagsmålet får en större eller mindre anstrykning af fältlif.

Julgranen pryddes med guldpapersguirlander, flaggor och ljus. På dess grenar hängde så mycket bonbons, bakverk och frukt, att den kunnat digna under sin börda, så vida icke den gamle trogne gårdskarlen tillyxat en så bastant och säker fot åt den samma som han gjort. I toppen satt en jultomte med den svenska flaggan i handen. Lack spred sin arom, hvart man kom. Pompe, »husses», »mattes» och barnens trogna dräng på fyra ben, viftade ohejdadt med sin lum-miga svans och nosade intensivt på granträdet, medan lilla Selmy, familjens lefvande lekdocka, tufsade honom i pelsen med sina små fingrar och jollrade:

— Om Poppe ä näll å låter bli gan, få ta han få en vattel julklapp af Telmy.

Och hon klappade och smekte hundens hufvud och fick i utbyte ett riktigt tvättbad i ansigtet och på händerna af Pompes tysta tunga, som blott på så sätt kunde tacka.

Julklappskorgen, mammas allra allra största klädkorg, stod nästan fullproppad och tiggde bistånd af en kollega. Pappa, klädd i nattrock och tofflor, gick blossande på sin långa pipa omkring och stötte i rummen och låtsades ej vara ett dugg vetgirig, då han förebrådde barnen deras nyfikenhet. Detta var dock blott en fint af honom, ty listigt nog tog han sig sjelf grundliga studier i korgen.

— Hvad skall du nu igen i korgen att göra? hette det, då någon gluttade dit. Kan du ej ge dig till tåls, tills tiden kommer? Du måtte väl ej ha rubbat något?

Och det blef skäl nog för honom att komma på det klara med korgens innehåll.

— Äh, pappa tittar ju sjelf, anmärkte barnen.

— Det är icke af nyfikenhet, som ni ser, utan af ordningssinne. Hädanefter, barn, lemna ni hvarje paket åt mig, så skall jag sjelf lägga det på sin plats, så att det blir *ordentligt* gjordt, och ni slipper komma i frestelse.

— Maka dej, gubben. Du står som en äggsjuk höna i vägen för mig, sade frun, då hon skulle till väggskåpet. Har du då intet annat göra än att som ett nyfiket barn stå och hänga vid korgen jemt och ständigt? Tag en bok och sätt dig och läs eller sortera vindrufvorna och äpplena i fruktskålarne.

— Jag håller vakt! svarades.

— Vakt? Jo, det var just att sätta bocken till trädgårdsmästare. Du ser ju ut som »pytt Pelle vill du slipa». Bara du inte står som en kommod, utan släpper mig fram, när jag så behöfver, är jag nöjd.

Han drog ett djupt tag ur den långa fredspipan och blossade både ur näsa och mun och tänkte för sig sjelf, att hans värdighet började vackla, men teg som ett godt barn.

— Hvart skall du ta vägen med punschen, Gustaf? frågade han.

— Till morbror. Han sitter i sängkammaren och skrifer vers.

— Sicken en! Bär in punschen och tag genast ett glas åt mig med.

Han lemnade sin post under barnens reflexion:

— Pappa skulle ju hålla vakt?!

— Det är bra som det är! Jag hoppas ni ä' snälla och förståndiga och ej missbrukar mitt förtroende.

* * *

Klockan var 7. Granen strålade i sin vackraste belysning. Julklappsbordet stod färdigdukadt; julklapparne voro noga afsynade af pappa och barnen. Pompe utdelade åt en hvar sina karesser och menade sannolikt, att dagen

var glad äfven för honom. Faster hade all möjlig möda att undvika hans glädjeyttringar. Morbror hade sina deviser klara och såg ut som han lyckats i en tentamen. Lilla Selmy bet sig i pek-fingret och tittade skarpt på granen, medan hon tänkte något, som hon ej delgaf församlingen; men nog var det något gladt, det kunde man förstå af den barnsliga humor, som spelade i hennes blå ögon. Vilhelm, Gustaf och Gunnar gjorde ansatser till ett stilla mackel, då de hvar i sin ordning bröto mot förbudet att peta i korgen, och deras äldre syster ordnade smånäpet tébordet, under det att pappa sjelf vinkade morbror till toddybrickan. In trädde mamma med den allra yngsta telningen på armen med den effekt, att pappa glömde toddyn, tog den lille sockergrisen i sin famn och bad mamma sätta sig vid pianot. »Å jänta å ja, å jänta å ja» och »så väfva vi vadmal» och många andra slängpolskor satte sprittande lif i benen på både gammal och ung. Långdansen, som den allra minste anförde, sittande på pappas säkra axel, slingrade sig genom alla rummen, köket ej till förglömmades. Och lilla Selmy klappade så intensivt i händerna, att hon bör tacka sin himmelske pappa för, om hon i morgon slipper lägga kalla omslag på dem, och Pompe, den vanvettige själen, gjorde i sin välmening endast förargelse, då han nafsade efter morbrors ben och trasslade in sig i fasters klädning.

När polskan var all, började den efterlängtade julklappsbrytningen. Mamma uppfiskade klapparne och sorterade dem för att låta ödets lotter falla lika. Pappa läste utanskrifterna och deviserna, och bröderna sågo snedt på systrarne, som »lågo i flägt» och nu som alltid fingo mest. Pompe åt till familjens häpnad upp hela sitt sockerpaket med papper, segelgarn, lack och alla tillhör samt gjorde husbond betänkt på sjukbud till veterinären på juldagsmorgonen. Morbror följde Pompes exempel och åt sig belastad af julgröten, och lilla Selmy gungade med en docka på hvardera armen i sin säng, medan mamma kysste hennes rosenläppar och pappa allvarligt uppmanade de andra barnen att gå till kojs och stiga tidigt upp till julottan.

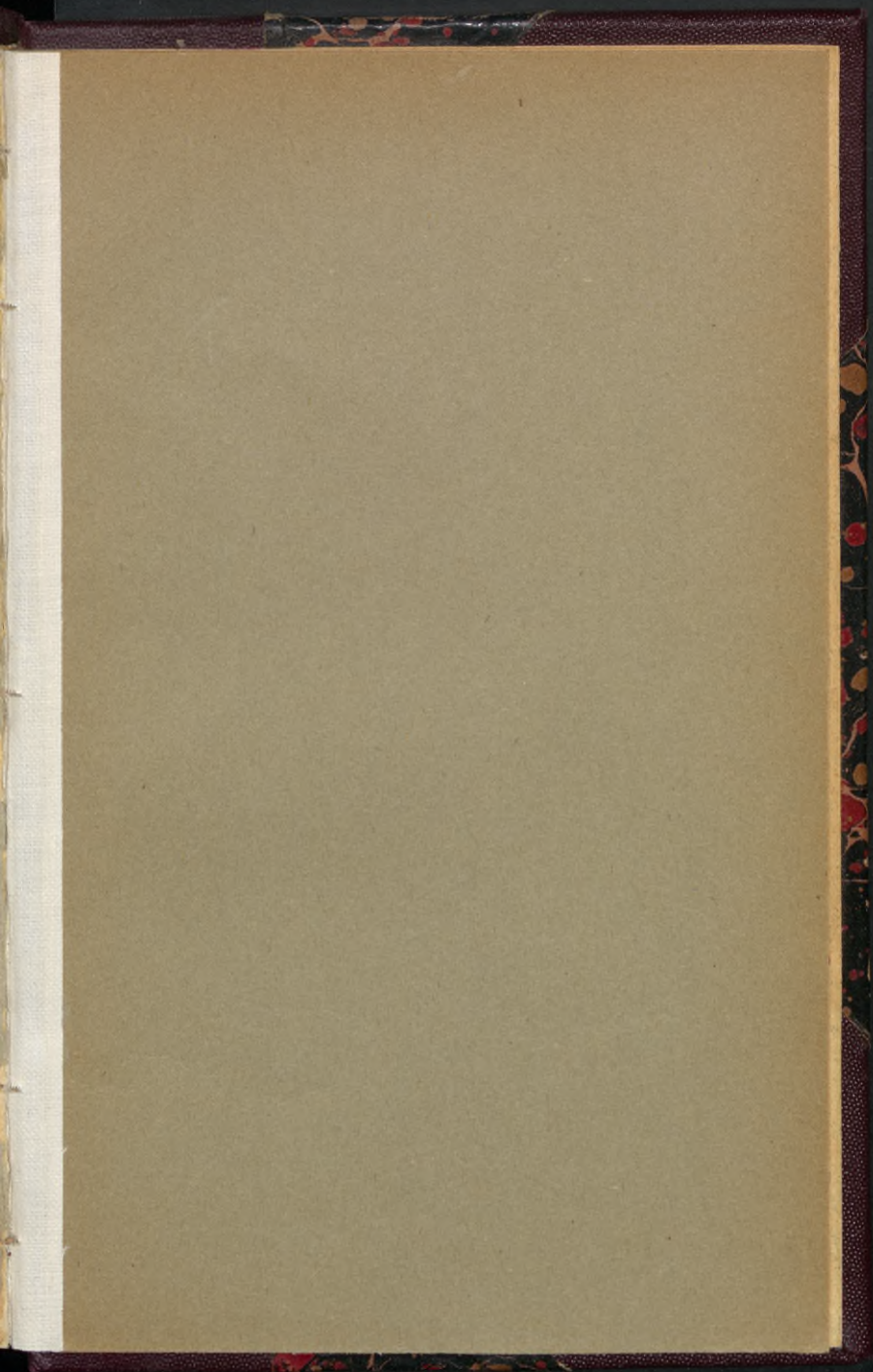
Och firmamentet lyste med sin himmelsblå färg, och stjernekartan var så klar som Guds vishet.

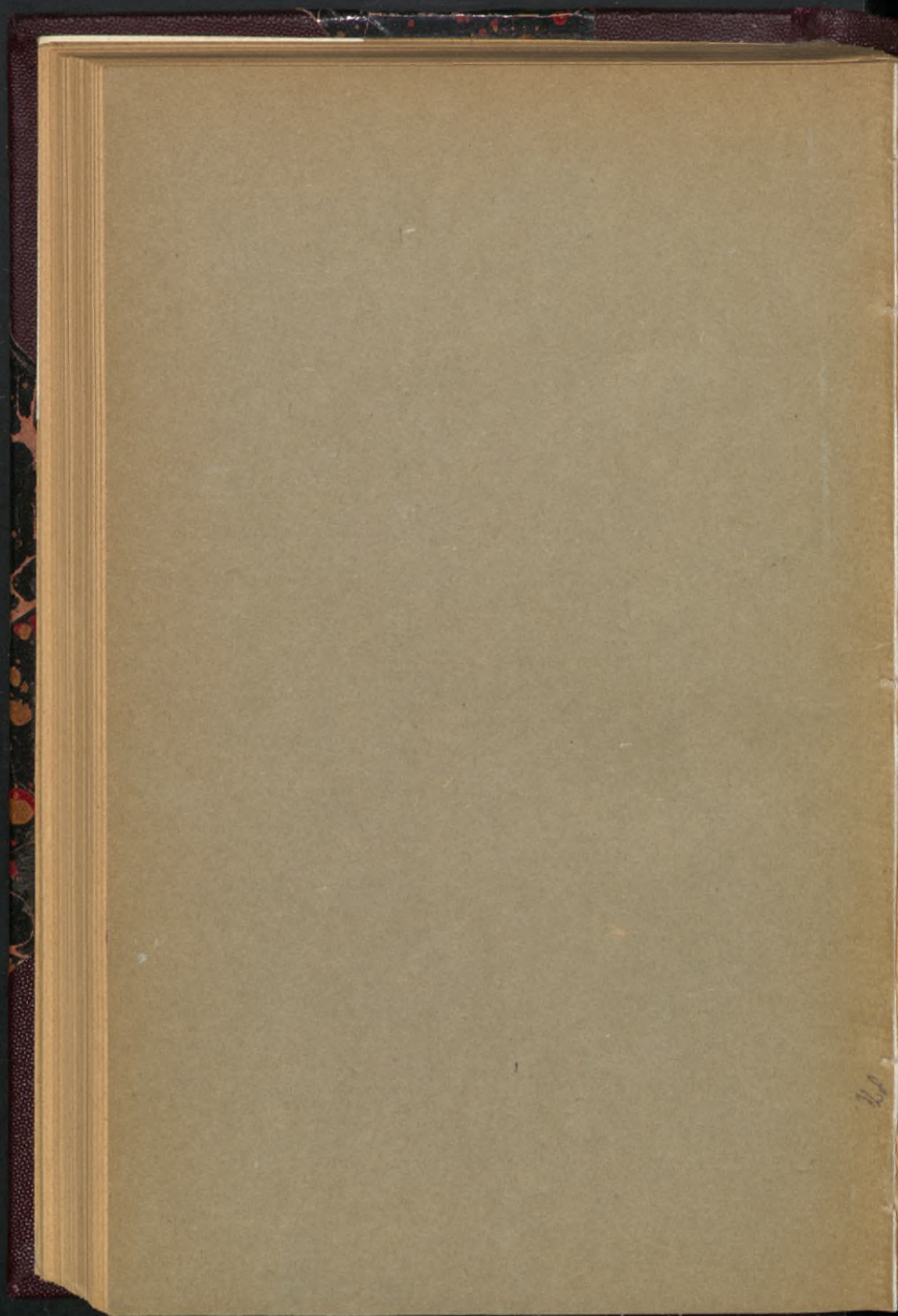

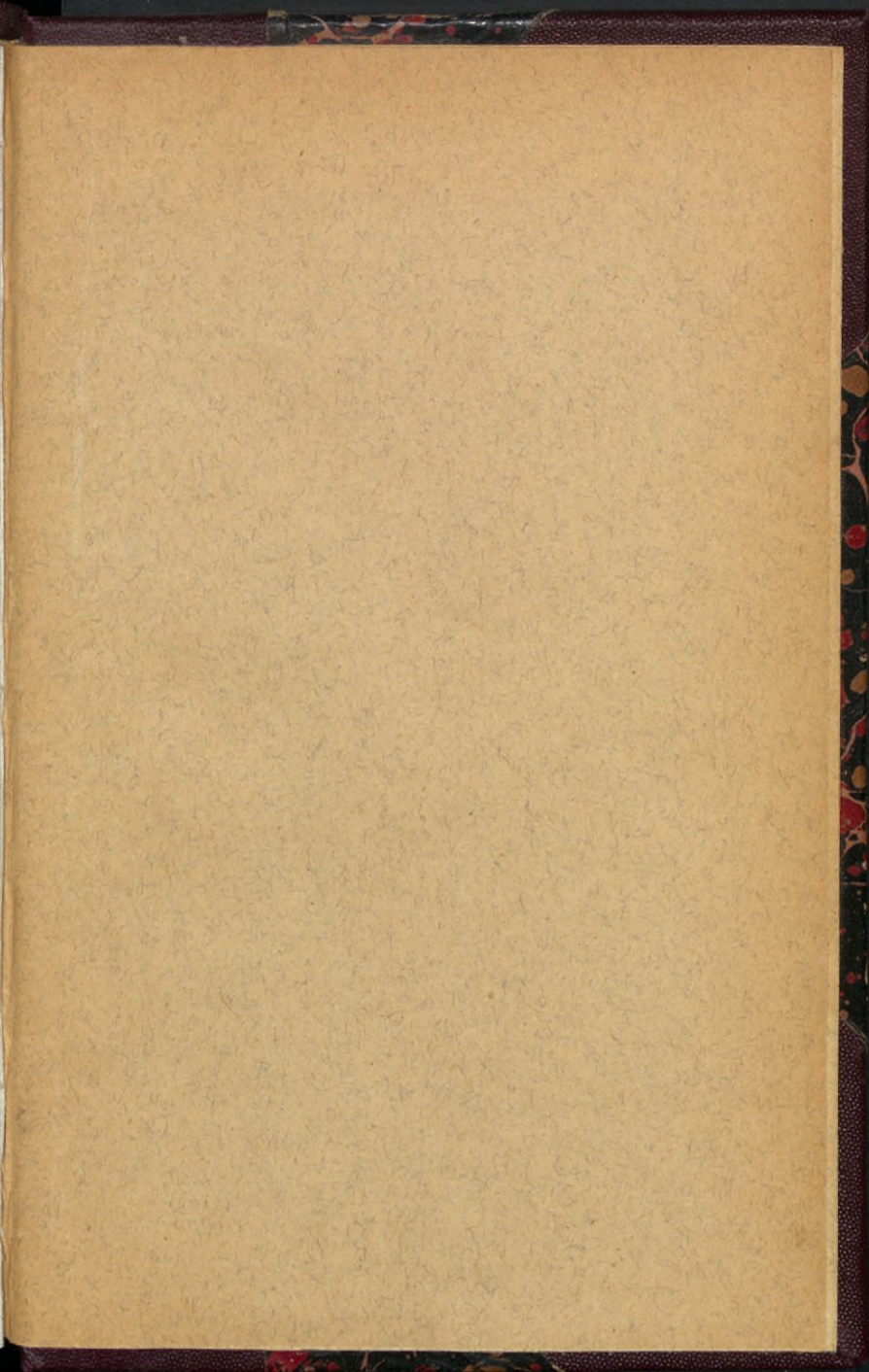
INNEHÅLL.

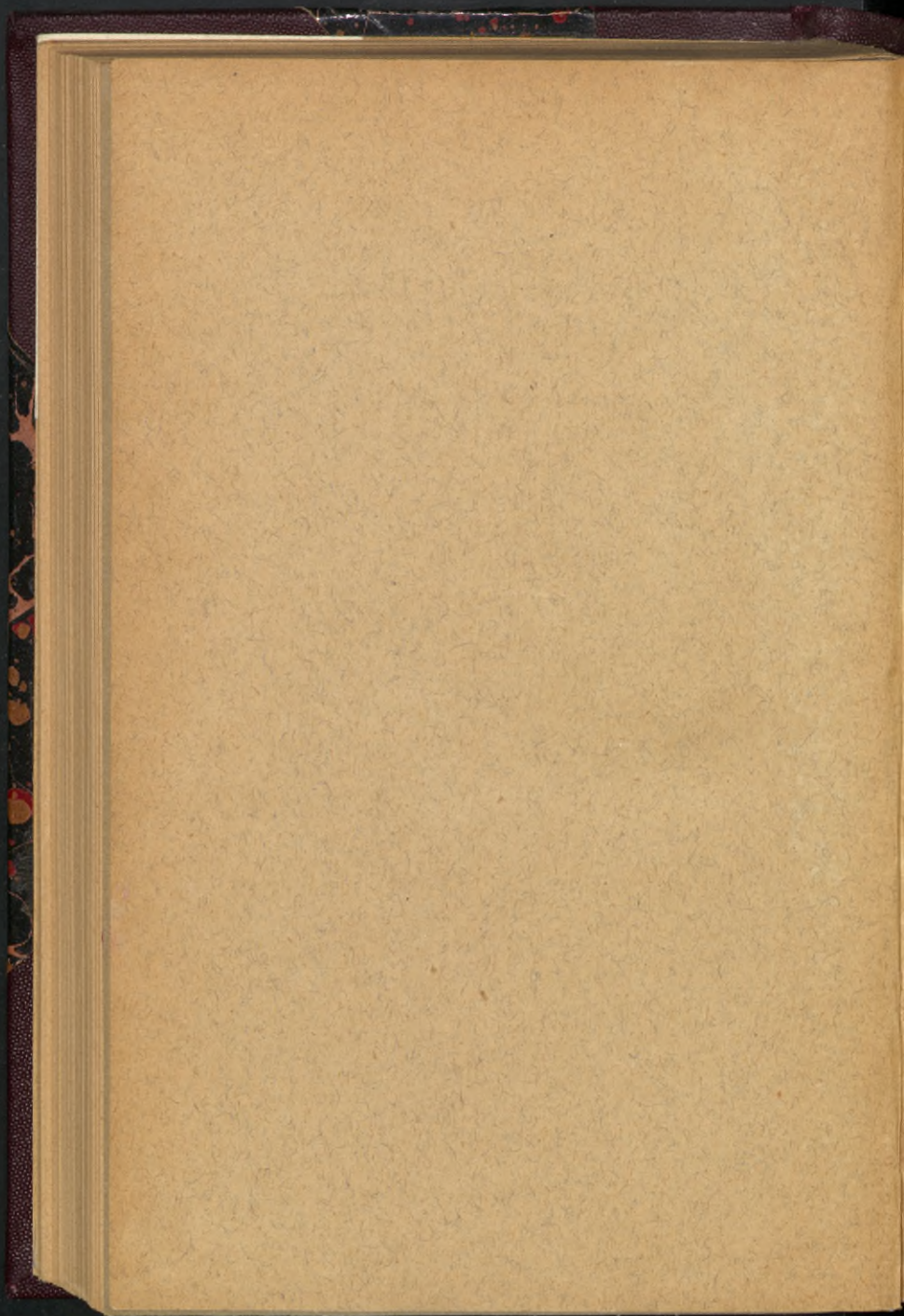
	Sid.
Kalle Pettersson.....	3.
Hvad är lycka?.....	33.
Nyårshandsöl	39.
På det villande haf	49.
Pigpolitik	55.
Också en tentamen	62.
Gamle Onkel	71.
Så na bekanta!	77.
Pompe	85.
Myran	91.
En villa	101.
Vårfantasier	121.
Kungsträdgården	127.
Försäljning och realisation	135.
En billig sommarmiddag	142.
Sommarbref från Lidingön	153.
Storken	159.
Stackars karl!.....	168.
I flyttningen	177.
Fannys aftonpromenader	182.
Björnarnes julafton	195.
Humoristen	203.
Julfröjd	211.

Shade 15/3
6

6000211201

Göteborgs universitetsbibliotek

